

vergadering **38**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 17 juni 2020

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm – 367 (2019-2020) – Nr. 1	
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn en Chris Janssens tot veroordeling van de censuur in de media en het maximaal vrijwaren van de ideologische diversiteit – 368 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstellen tot spoedbehandeling	7
ACTUALITEITSDEBAT over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt – 12 (2019-2020)	7
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	54
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	54
ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de protocollen binnen de corona-exit voor de amateurkunsten in de cultuursector	54
ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van het Gordelfestival 2020	58
ACTUELE VRAAG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de eisen van de socialprofitsector	
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de acties in de zorgsector	60
ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de zogenaamde kaasroute voor schenkingen via een Nederlandse notaris	67
ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over verdeling van de extra middelen voor de vervoerregio's	71
ACTUELE VRAAG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de nieuwe censuurgolf in de media in de nasleep van Black Lives Matter	76

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht – 364 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot verdaging	81
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	82
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 december 2018 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen inspectiediensten in het kader van de bevoegdheden inzake gezinsbijslagen – 247 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	82
Artikelsgewijze bespreking	83
ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds – 283 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	83
Artikelsgewijze bespreking	85
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	86
ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en uitbreidingsdoelen Nederlands in de eerste graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw – 287 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	86
Artikelsgewijze bespreking	87
ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET tot wijziging van artikel 5 en 22 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen – 327 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	88
Artikelsgewijze bespreking	88
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	89
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht – 364 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot verdaging	89
Algemene bespreking	89
Artikelsgewijze bespreking	91

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende maatregelen met betrekking tot de noodfondsen voor cultuur, jeugd, sport, media en de lokale besturen, en met betrekking tot de armoedebestrijding naar aanleiding van de COVID-19-pandemie – 365 (2019-2020) – Nr. 1	
Algemene bespreking	92
Artikelsgewijze bespreking	98
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Conner Rousseau over het bewaken van de menselijke waardigheid tijdens de coronapandemie en de garantie dat de versoepelingen in het kader van de exitstrategie voor iedereen gelden – 357 (2019-2020) – Nr. 1	
Bespreking	99
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm – 367 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	104
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn en Chris Janssens tot veroordeling van de censuur in de media en het maximaal vrijwaren van de ideologische diversiteit – 368 (2019-2020) – Nr. 1	
Voorstel tot spoedbehandeling	106
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 december 2018 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen inspectiediensten in het kader van de bevoegdheden inzake gezinsbijslagen – 247 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	107
Hoofdelijke stemming	107
ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds – 283 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	107
Hoofdelijke stemming	108
ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en uitbreidingsdoelen Nederlands in de eerste graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw – 287 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	108
Hoofdelijke stemming	109
ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET tot wijziging van artikel 5 en 22 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen – 327 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	109
Hoofdelijke stemming	109

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht	
- 364 (2019-2020) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	110
Hoofdelijke stemming	110
VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende maatregelen met betrekking tot de noodfondsen voor cultuur, jeugd, sport, media en de lokale besturen, en met betrekking tot de armoedebestrijding naar aanleiding van de COVID-19-pandemie	
- 365 (2019-2020) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	110
Hoofdelijke stemming	111
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Conner Rousseau over het bewaken van de menselijke waardigheid tijdens de coronapandemie en de garantie dat de versoepelingen in het kader van de exitstrategie voor iedereen gelden	
- 357 (2019-2020) – Nr. 1	111
Hoofdelijke stemming	111
MOTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot besluit van het op 17 juni 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt	
- 369 (2019-2020) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	111
MOTIE van Filip Dewinter en Chris Janssens tot besluit van het op 17 juni 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt	
- 370 (2019-2020) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	112
MOTIE van Maxim Veys, An Moerenhout, Jos D'Haese, Hannelore Goeman, Imade Annouri en Tom De Meester tot besluit van het op 17 juni 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt	
- 371 (2019-2020) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	113
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	113
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	116
Individuele stemmen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	116

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.03 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Zoals al een aantal weken – om niet te zeggen maanden – zijn we hier aanwezig met een beperkt aantal volksvertegenwoordigers, want zoals u weet, moeten wij ons natuurlijk ook aan de coronamaatregelen houden.

De ministers Zuhair Demir en Wouter Beke zijn verontschuldigd.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm

– 367 (2019-2020) – Nr. 1

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn en Chris Janssens tot veroordeling van de censuur in de media en het maximaal vrijwaren van de ideologische diversiteit

– 368 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, wij zouden het Vlaams Parlement stelling willen laten innemen tegen de in Vlaanderen aan de gang zijnde beeldenstorm en mediacensuur middels twee voorstellen van resolutie die we graag met hoogdringendheid aan de agenda zouden willen laten toevoegen. Het eerste betreft de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm, het andere het veroordelen van de censuur in de media en het maximaal vrijwaren van de ideologische diversiteit. Beide documenten worden op dit ogenblik elektronisch ingediend.

De voorzitter: We zullen ons daar later over uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUALITEITSDEBAT over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt
– 12 (2019-2020)

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt

Het debat is geopend.

Ik heb begrepen dat de minister-president graag zou beginnen met een verklaring.

Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, beste collega's, geachte volksvertegenwoordiging, de afgelopen dagen ontstond een discussie over de aanpak van discriminatie. Bij het begin van dit debat wil ik, voor zover dat tenminste nog nodig zou zijn, nog eens heel duidelijk stellen dat ik, en met mij de hele Vlaamse Regering, resoluut tegen elke vorm van discriminatie ben, gisteren, vandaag, morgen, altijd. Nooit kunnen en zullen wij aanvaarden dat mensen het slachtoffer zijn of worden van om het even welke vorm van discriminatie en uitsluiting. Het is in geen enkele vorm toelaatbaar dat een vrouw of een man wegens zijn of haar naam, gender, opleiding, fysieke of verstandelijke beperking, kleur, religie, geaardheid, afkomst, persoonlijke overtuiging en ga zo maar door, wordt achtergesteld en kansen wordt ontnomen. Over deze doelstelling is de Vlaamse Regering het volmondig eens. Daar is geen enkele discussie over. Dat staat trouwens ook duidelijk en met zoveel woorden in het Vlaamse regeerakkoord.

Als er de afgelopen dagen discussie is geweest, dan ging die over de meest geschikte weg naar het doel, dan ging die soms over de semantiek wat bepaalde woorden betreft. Die semantische discussies willen wij achter ons laten. We willen die samen met iedereen overstijgen. We onderzoeken binnen de Vlaamse Regering de meest gepaste methodiek om dat doel te bereiken waarover we het allemaal eens zijn, namelijk alle vormen van discriminatie wegwerken. Daarom vragen wij aan deskundigen om een onafhankelijk, effectief en academisch monitoringsysteem uit te werken dat de aard en het volume van discriminatie op geaggregeerd niveau in kaart brengt. Als dat monitoringsysteem eenmaal is erkend door de Vlaamse Regering, zal het worden gebruikt om te sensibiliseren. Wij zullen het systeem aanbieden aan de lokale besturen en ook toepassen op onze eigen Vlaamse overheid.

Het is uitdrukkelijk níet de bedoeling om mensen te culpabiliseren of te bestraffen, maar waar nodig moeten er natuurlijk concrete acties kunnen worden ondernomen die daadwerkelijk een verschil kunnen maken op het terrein. Het is enorm belangrijk dat de sectoren en de koepelorganisaties op vrijwillige basis aan zelfregulering doen in alle domeinen van onze samenleving, met bijzondere aandacht voor de arbeids- en de woonmarkt. Wij moeten dit beleid voeren in samenspraak met de sociale partners, zodat het nodige draagvlak kan groeien.

Collega's, deze aanpak wil Vlamingen geenszins beschuldigen, want ook daar wil ik graag klaar en duidelijk over zijn. Te snel en soms heel gratis worden slogans en zelfs beschuldigingen in het rond geslingerd. Door polarisatie of veralgemeningen, vanuit welke hoek dan ook, zal discriminatie niet uit onze maatschappij verdwijnen, wel integendeel. Ik roep er dan ook toe op om dit debat met nuance en met respect te voeren, en te zoeken naar oplossingen die werkbaar en eerlijk zijn. Ik dank u alvast. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Collega's, elke fractie heeft zeven minuten spreektijd.

Mevrouw Partyka heeft het woord. Mag u onderbroken worden? *(Ja)*

Katrien Partyka (CD&V): In een politiek debat heb ik af en toe enige schroom om het woord te nemen omdat alles wat je zegt, eigenlijk te kort doet aan de problematiek waarover het gaat en dat is vandaag het geval. Vele duizenden mensen krijgen in hun dagelijks leven te maken met discriminatie, het raakt hen in hun bestaan, in hun zijn.

De vraag van mensen om gewaardeerd en beoordeeld te worden op hun intrinsieke talenten en kwaliteiten, op hun eigenheid en niet afgerekend te worden op hun afkomst, etnie, leeftijd of gender is een terechte vraag. De roep op straat was terecht, en dat is voor een stuk ook de reden waarom ik als politica, en ik

veronderstel ook veel collega's, waarom mijn partij dit debat enorm ernstig neemt. Als burgemeester, als mens zie ik veel gezichten voor mij, gezichten van kinderen, jongeren, volwassenen van wie ik weet dat ze door hun afkomst of leeftijd niet de kansen krijgen die ze verdienen, niet voor vol worden aanzien terwijl ze veel meer in hun mars hebben. Het is met die gezichten voor ogen dat we zeggen dat discriminatie onaanvaardbaar is. Discriminatie is een echte woekerpplant in de samenleving, die zuurstof, capaciteit en energie wegneemt die de samenleving nodig heeft voor andere dingen, al was het maar om de uitdagingen op de arbeidsmarkt aan te gaan, al was het maar om de toekomst van de zorg te garanderen.

De vraag om actie is dus terecht, en dat is ook de reden waarom we vorige week met volle overtuiging samen met de collega's die resolutie hebben gemaakt. We vonden dat die vraag terecht was. Zoals mevrouw El Kaouakibi het uitdrukte, hebben we de vraag en gehoord en gezien en gaan we er ook een antwoord op geven. Dat was de reden, de drijfveer van de resolutie en het is ook de rol van het parlement om aan de regering te vragen om dingen te doen en het beleid verder uit te tekenen. Dat is wat we vorige week hebben gedaan. We hebben die resolutie waar ik nog altijd helemaal achter sta, in eer en geweten met de collega's bediscussieerd. We vonden dat een poging om een antwoord te bieden.

Wanneer het debat dan enkel blijft gaan over het woord praktijktesten, dan vind ik dat eigenlijk een zwaktestop. We hebben de discussie op federaal en op Vlaams niveau al gevoerd. De voorgangers in het parlement herinneren zich misschien de discussie over de discriminatie op de dienstenchequemarkt in 2015, ik heb die zelf ook net meegemaakt. Daarbij werd een actualiteitsdebat, een parlementaire discussie gehouden over de discriminatie in de dienstenchequesector. Naar aanleiding van dat debat zijn stappen gezet en is een actieplan opgesteld waarbij Vlaanderen voor de sector waarin we bevoegd zijn, intussen 955 bedrijven controleert. We doen meer dan honderd controles per jaar om effectief discriminatie te bestrijden op die uitzend- en dienstenchequemarkt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mevrouw Partyka, de vraag om actie is terecht en dan verwijst u naar de acties die worden ondernomen in de sector van de uitzendkantoren – u begint al van neen te schudden – en in de sector van de dienstencheques terwijl we weten dat de zelfregulering en de sensibilisering waarover we hier nu al weken spreken, net daar niet hebben gepakt. *(Opmerkingen van Katrien Partyka)*

Terwijl we weten dat net in de interimsector alles bijzonder ontransparant is en we niet eens weten wat de resultaten zijn, terwijl we vorige week net daar nog een onderzoek hebben gezien uit de sector van de dienstencheques waaruit blijkt dat discriminatie schering en inslag blijkt.

Als u dan zegt, mevrouw Partyka, dat de vraag om actie terecht is, vraag ik me af waarom u achter een resolutie blijft staan waarin alleen maar staat wat we al wisten en wat we al geprobeerd hebben.

U zegt dat het aan het parlement is om de regering te zeggen wat ze moet doen, maar ik heb de indruk dat vandaag het omgekeerde aan het gebeuren is. Exact het omgekeerde. Vorige week mochten we het in dit parlement nog over praktijktesten hebben, vandaag is zelfs dat door deze regering verboden. Dat woord mag niet meer in de mond worden genomen. Ik denk dat we die rollen moeten omdraaien.

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Ik denk dat mijn punt net was dat we even naar elkaar moeten luisteren. We houden een inhoudelijk debat en dan kunnen we daar verder over discussiëren.

In de uitzendsector zijn stappen ondernomen naar aanleiding van een debat in het parlement. Er is ook een bevoegdheidsverdeling zodat we voor die specifieke sectoren meer actie kunnen ondernemen. Natuurlijk zijn er ook de federale bevoegdheden die op dat vlak nog groter zijn, maar dat wil niet zeggen dat we dat debat hier van ons moeten afschuiven. Wat ik wil zeggen, is dit: toen was er een momentum om stappen te zetten. We zijn ervan overtuigd dat er ook nu een momentum is waarop we afspreken dat we verder moeten gaan. Dat hebben we vorige week ook gevraagd aan de regering. Als ik daarvan niet overtuigd zou zijn, dan zou ik dat niet in dat voorstel van resolutie verdedigen. Daarin staat dat er een onafhankelijke, academische monitoring moet komen, een nulmeting per sector die er op dit ogenblik nog niet is. Raar, maar waar, maar ze is er nog niet. U kunt van neen schudden, maar ze is er nog niet.

Wat we nu hebben afgesproken en aan de Vlaamse Regering hebben gevraagd, is om aan de convenanten, die een werkbaar instrument zijn, een specifiek addendum toe te voegen waarin de vraag aan de sectoren wordt gesteld over hoe we nu verder moeten gaan met discriminatie in hun sector. Daarbij houden we die nulmeting achter de hand. Dan kunnen we verdergaan met zelfregulering, en dat is geen verkeerd woord. Ik denk dat onze maatschappij is opgebouwd uit dat samenspel tussen de verschillende partners. Zelfregulering is een stap, maar is niet adequaat zonder dat er een stok achter de deur staat of zonder een stuk handhaving, maar ook daar kan werk van worden gemaakt. Ook daarover vragen we een wetenschappelijke consensus over hoe dat kan worden opgevolgd. Hoe kunnen we voorzien in een opvolgingssysteem? Hoe kunnen we verder werk maken van die handhaving? Er bestaat uiteraard al een systeem. Er is de sociale inspectie, op Vlaams en federaal niveau.

Net als in de dienstenchequesector denk ik dat we hier een stap verder kunnen gaan. Het is een beetje een zwaktebod om dat zomaar weg te wuiven en te zeggen dat het allemaal niks waard is. Als er één punt duidelijk is, dan is het dat er nog niet voldoende gebeurd is. De sectorconvenanten van 2016-17 zijn de eerste die discriminatie hebben opgenomen. In die van 2018-19 werd daarin voor het eerst een gedragscode opgenomen. In 2020-21, nu dus, vragen we om verder te gaan, om gedetailleerder en ambitieuzer te zijn. Daar is op zich niets verkeerd aan. Bij het sociaal-economisch overlegmodel zorgt de overheid voor een kader, maar kijken we ook naar de verantwoordelijkheid van de bedrijven zelf.

Uit de studie die de toenmalige minister Muyters bij het Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving (HIVA) heeft besteld over het antidiscriminatiebeleid op sectorniveau – de studie is opgeleverd in maart en is interessante lectuur voor collega's die geïnteresseerd zijn in de stand van zaken in de sector zelf – blijkt duidelijk dat de sectoren zelf antidiscriminatie heel belangrijk vinden. Ze vinden ook dat er te weinig ondersteuning komt van de overheid op dat vlak. Over praktijktesten zeggen ze dat die niet voldoende zijn. Een telefoon of een boete zal het verschil niet maken. Wat wel het verschil maakt, is dat alle ondernemingen overtuigd zijn van het belang van diversiteit op de werkvloer, van het potentieel dat ze verliezen door dat niet aan te boren. Samen met die sectoren aan de slag gaan, is – denk ik – de beste garantie om verder te raken. Er is dus dat sectoraal sociaal-economisch overlegmodel, waarbij de overheid een kader schept en de sector het mee invult. Uiteraard moet de overheid een stok achter de deur hebben en regels handhaven als die geschonden zouden worden.

Het punt is dat we als parlement vorige week aan de regering gevraagd hebben om verder te gaan, en ik stel vast dat ze dat doet. Is dat voldoende? U vindt

misschien van niet, maar alleen het debat over de praktijktesten voeren, zal geen zoden aan de dijk brengen. Dan is de volgende vraag: wat is uw voorstel dan?

De voorzitter: Dat zult u ongetwijfeld direct vertellen. Kunt u afronden?

Katrien Partyka (CD&V): Ik heb nog een afsluitende bedenking over de huurmarkt. In een vorig leven heb ik daarover met de voorzitter, collega Moerenhout en collega Engelbosch urenlang gediscussieerd. De situatie op de huurmarkt is een heel specifieke situatie, waar 95 procent van de woningen in handen is van private eigenaars en waarvan 65 procent slechts één woning verhuurt. Dat is een heel specifieke situatie, waarnaar wetenschappelijk onderzoek gebeurd is. Daarin wordt gezegd: praktijktesten zijn nuttig, zeker voor de makelaars, maar die private verhuurders kun je daarmee niet bereiken. Dus ook daar moet er nog een weg gegaan worden en moet er misschien een wetenschappelijk instrument komen om, naast de zelfregulering die nu afgesproken is in het convenant met de sector, ook daar misschien te bekijken welke stappen we verder moeten zetten. Ik denk dat we onze rol als parlementsleden afdoende gespeeld hebben. We staan nog steeds achter de resolutie die we afgesproken hebben.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega Partyka en minister-president, ik wil jullie wel geloven hoor, maar jullie maken het me wel een beetje moeilijk. Ik hoor heel sterke woorden. Ik heb het vorige week ook gezegd: krachtige verwoordingen over dat we discriminatie absoluut niet oké vinden. En dan hoor ik een uitleg die helemaal naar beneden gaat: we gaan niets te strafs doen, we gaan overleggen, we gaan het zus en zo doen ... U haalt een paar keer de sectorconvenanten aan. Hoe belangrijk. Tijdens de vorige legislatuur is minister Muyters, die nu niet aanwezig is, daarmee begonnen. Dat zou alles oplossen. Dat zou een belangrijke stap zijn. Dat was nodig. We hebben daar halfweg de vorige legislatuur een discussie over gehad. In amper zes van de sectorconvenanten waren ambities opgenomen om discriminatie echt aan te pakken en stappen vooruit te zetten op dat vlak.

Nu is er een nieuw onderzoek, van maart 2020 – u verwijst er terecht naar – van het HIVA. Het zegt wel iets interessants. Het zegt: we kunnen die sectoren gebruiken. Maar de onderzochte sectoren geven zelf aan: wij vinden niet dat wij moeten controleren, wij vinden dat een taak van de overheid. Wij hebben een belangrijke rol te spelen bij de organisaties die wij vertegenwoordigen om het te hebben over hoe belangrijk het is om positieve verhalen te brengen en te sensibiliseren. Collega's, voor de zoveelste keer: niemand is tegen sensibilisering, of tegen zelfregulering, als dat kan. Ik hoor uit de meerderheid dat dat vrijwillig moet gebeuren. Hoe kan dat dan gerijmd worden met hoe erg jullie discriminatie allemaal vinden en hoe hard dat aangepakt moet worden? Dat is mij een raadsel. Die stok achter de deur waarover u het hebt, dat controleren, dat in kaart brengen, die inspectie enzovoort, dat blijft allemaal uit. Dat is een taak van de overheid. Daar moet de Vlaamse Regering stappen in vooruit nemen. Dat gebeurt niet. Dat gebeurt niet in de voorstellen die er zijn. Dat is de verantwoordelijkheid doorschuiven naar lokale besturen, naar sectoren, naar organisaties ... Maar zelf die stappen zetten en juridisch uitbreiden en controles daaraan koppelen, zoals gevraagd werd door experts in 2015, dat doen we nog altijd niet. Dus zijn we dezelfde debatten aan het recyclen en worden er geen stappen vooruit gezet.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb drie korte puntjes. Ten eerste zegt u dat er in de dienstenchequesector een aanpak is geweest naar aanleiding van het debat in dit parlement. Maar u vergeet de stap daarvoor. U vergeet waarom er een debat was in dit parlement. Herinnert u het zich nog? Dat was omdat er praktijktesten werden uitgevoerd door middenveldorganisaties die aantoonde hoe groot het

probleem was in de sector. Dat is waarom er hier een debat is geweest. Dat is waarom er maatregelen zijn genomen: omdat praktijktesten het probleem hebben aangetoond.

Ten tweede zegt u dat zelfregulering geen vies woord is. Ik heb dat ook niet gezegd. Ik heb het vorige week ook heel duidelijk gezegd: het heeft zijn rol maar volstaat niet. Het volstaat niet. U hebt een stok achter de deur nodig. U zegt dat die stok achter de deur er is, maar die is er natuurlijk helemaal niet, want er is geen of amper vervolging van het misdrijf dat discriminatie vandaag is.

U verwijst naar de HIVA-studie van Miet Lamberts. Ik heb die hier vorige week ook al geciteerd. De sectoren zeggen effectief: het is niet aan ons om aan controle en sancties te doen, dat is aan de overheid. Dat is wat er in de conclusie van die studie staat: het is niet aan ons om onszelf via sectorconvenanten te controleren en te reguleren, dat is aan de overheid. Wij zien brood in praktijktesten, maar dan wel uitgevoerd door de overheid. Dan is de grote vraag: waar wacht u nog op? U vraagt naar mijn voorstel. Dat is heel klaar en duidelijk: ik stel voor dat we praktijktesten invoeren op de arbeidsmarkt en op de woonmarkt, in de eerste plaats richting de grote interimkantoren en richting de grote immobedrijven, omdat we weten dat, als we daar ingrijpen, dat direct een effect heeft op de kleinere spelers op de markt. Dat voorstel is zeer concreet. We hebben dat hier vorige week voorgelegd en zullen dat opnieuw voorleggen. Ik hoop dat u eindelijk uw geweten gaat volgen en niet de partijdiscipline en dat u dat mee goedkeurt.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. We hebben in de commissie Economie ook al een interessant debat gevoerd, meer dan een keer, over hoe we discriminatie op de arbeidsmarkt, die absoluut nog aanwezig is, op de best mogelijke wijze kunnen inperken. Terwijl de debatten hier in het parlement liepen, heb ik niet stilgezeten, collega's. Ik wil jullie daar toch wel deelachtig van maken, omdat sommigen hier de grote woorden niet schuwen, zonder dat zij eigenlijk nagaan waarmee wij vandaag bezig zijn.

Ten eerste, vandaag, net vandaag, zijn de onderhandelingen gestart voor het achtste sectorconvenant in Werk – niet het eerste, tweede of derde, maar het achtste. Dat betekent dat we als Vlaamse overheid samen met werkgevers en werknemers afspraken maken en budgetten ter beschikking stellen van sectoren om een aantal belangrijke, maatschappelijke rollen op te nemen. Een daarvan is levenslang leren. Maar een ander, collega's, is de strijd tegen discriminatie op de werkvloer. En de tijd van vrijblijvendheid op dat vlak is voorbij, collega's. We hebben deze ochtend met de sectoren het voorstel gelanceerd om in elke sector van Werk – het zijn er 35 in totaal – die monitoring in te voeren.

Wat hebben we daarvoor nodig? Ik moest een beetje lachen toen collega D'Haese zei: 'Je moet eens kijken. Het gebeurt allemaal weinig transparant.' Wel, deze regering wil een eind maken aan die beperkte transparantie. Dat is de reden waarom we met academici en wetenschappers een monitoringsinstrument gaan maken dat de discriminatie helder en transparant in kaart kan brengen. Zal dat eenheidsworst zijn, collega's? Neen! De discriminatie op de huurmarkt is iets compleet anders dan de discriminatie op de arbeidsmarkt, en binnen de arbeidsmarkt heb je dan nog eens de horeca, de bouw enzovoort. Daar gelden totaal andere regels.

Wat zullen we dus doen? Dit jaar nog maken we een instrument dat in elk van die 35 sectoren toont hoe je dat in kaart kunt brengen. Vervolgens, stap 2, vraag ik aan elke sector om het instrument tot het hunne te maken en aan de werkgevers en werknemers om de meting te doen. Ik wil die meting hebben halfweg 2021. Dan moeten we niet meer hier en daar, een keer in Gent en een keer in

Antwerpen, op de verantwoordelijkheid van de lokale besturen rekenen. Voor alle sectoren binnen Werk wens ik dat er een nulmeting is, zwart op wit, over hoe erg het gesteld is met mensen mogelijkerwijze kansen te ontnemen. Daarna, collega's, als we dat weten, kunnen we de hand aan de ploeg slaan.

In de dienstenchequesector is het gebeurd. Collega Muyters – ere wie ere toe komt – heeft de handen in elkaar geslagen met de sector: de resultaten waren op een aantal punten slecht – ik ontken dat niet –, maar bedrijven hebben verbeterpunten ingediend en nu volgt er een tweede ronde. Dat betekent dat we opnieuw gaan meten, om te kijken wat er nu precies verbeterd is. Dat is toch de juiste manier van werken, collega's? Eén, je brengt in kaart wat het probleem is, twee, je slaat de hand aan de ploeg om actie te ondernemen op sectorniveau en drie, je doet een tweede meting om te kijken of de situatie verbeterd is.

Collega's, ik vind persoonlijk, als samenleving, dat het doel niet mag zijn om praktijktesten in te voeren, maar om elke Vlaming, zoals de minister-president zei, ervan te overtuigen dat iedereen dezelfde kansen verdient, hetzij om een woning te huren, hetzij om een job te vinden op de arbeidsmarkt. We hebben het kapitaal in Vlaanderen nodig en dat is de reden, collega's, waarom we met de Vlaamse Regering met heel veel engagement ingaan op de resolutie die jullie goedgekeurd hebben. Ik hoop dat jullie ons wat vertrouwen geven om dit pad te bewandelen, deze weg te volgen, samen met werkgevers en werknemers. Ik zal niet zoals een schoonmoeder aan de bouwsector gaan zeggen: "En nu gaan we eens gaan zeggen hoe het bij jullie moet." De sector moet er zelf van overtuigd zijn dat het nodig is en moet de hand aan de ploeg slaan. Ik ben ervan overtuigd dat ik hun engagement zal krijgen, collega's. Dank u wel. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Ik heb een vraag over de huurmarkt. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Mevrouw Partyka, ik heb bij deze een vraag over het bestrijden van discriminatie en racisme op de huurmarkt, want dat heeft u ook kort aangehaald. Ik heb u de voorbije jaren leren kennen als een bondgenoot. We willen beiden vanuit een zekere oprechtheid strijden tegen racisme en discriminatie. Maar als u eerlijk bent, dan moet u hier vandaag ook wel kunnen toegeven dat informeren en sensibiliseren op de huurmarkt vandaag niet meer voldoende is. Zoals u zelf gezegd hebt, hebben we hier de voorbije jaren heel veel tijd aan besteed in de commissie Wonen en het is gebleken dat alleen informeren en sensibiliseren niet voldoende is, dat het tijd is voor handhaving en dat het inderdaad tijd is om juridische stappen te zetten, als er een inbreuk is tegen de wet.

We hebben de voorbije jaren ook gezien dat het Steunpunt Wonen een onderzoek heeft verricht, op vraag van toenmalig minister Homans. Het is een heel gerenommeerd instituut, dat heel duidelijk aangaf dat die praktijktesten nodig zijn in het hele rijk, als we discriminatie echt willen bestrijden. Minister-president Jambon zegt: "We willen discriminatie bestrijden." Het staat zwart op wit in alle onderzoeken, door alle experts ter zake: voor de huurmarkt houdt dat ook praktijktesten in.

Aan de andere kant zie we dan weer dat de steden in Vlaanderen steeds meer zelf praktijktesten invoeren, waardoor we vandaag in Vlaanderen met een lappendeken aan maatregelen zitten. Dat bleek de voorbije jaren ook al. Dat is geen beleid. Er zijn daarover grote bezorgdheden. Er is heel veel onzekerheid, bij huurders, maar ook bij verhuurders.

De voorzitter: Collega Moerenhout, het is eigenlijk de bedoeling dat u repliceert op iets wat mevrouw Partyka zei, maar eigenlijk bent u uw toespraak van straks al aan het houden. U moet een concrete vraag stellen of een opmerking maken.

An Moerenhout (Groen): Ik heb een concrete vraag voor mevrouw Partyka. Ik schets de achtergrond voor iedereen hier, maar mevrouw Partyka kent die achtergrond. En tegen die achtergrond heeft mevrouw Partyka de voorbije jaren verschillende keren expliciet, met volle overtuiging en met diezelfde oprechtheid, gepleit voor praktijktesten op de huurmarkt. Wat ik minister-president Jambon daarnet hoorde zeggen, is iets helemaal anders. Hij heeft heel expliciet gezegd dat er een academische monitoring komt, een nulmeting. Akkoord, dat is de eerste stap in alles. Maar hij heeft duidelijk gezegd dat er daarna, op vrijwillige basis zou worden overgegaan tot zelfregulering.

Mevrouw Partyka, staat u nog altijd achter de woorden van een jaar geleden? Beseft u dat die stap vooruit nog altijd moet worden gezet? Geeft u toe dat de minister-president, dat de regering – want u hebt gelijk: het parlement heeft een andere rol, dat is ongelooflijk belangrijk – die stap de komende jaren nog moet zetten of dat wij dat nog vinden? Of komt u terug op uw woorden?

De voorzitter: Mevrouw Partyka, u mag antwoorden op de concrete vraag.

Katrien Partyka (CD&V): Ik wil eerst zeggen dat ik de discussies met mevrouw Homans mis.

De voorzitter: We zullen nog eens afspreken. (*Gelach*)

Katrien Partyka (CD&V): In ieder geval sta ik uiteraard nog achter die woorden. Dat weet u heel goed. Maar we weten ook allemaal dat de situatie op de huurmarkt heel specifiek is. Dat heb ik daarstraks gezegd. 60 procent is in handen van eigenaars die maar één keer een woning verhuren. Daar zijn praktijktesten niet mogelijk. Het is dus een non-discussie. Bij die particuliere kleine verhuurder die één keer een woning verhuurt, zijn praktijktesten niet mogelijk.

We hebben die discussie heel vaak gevoerd en ik veronderstel dat die nu nog bezig is. De convenant spreekt af: zelfregulering en kijken hoever we daarmee komen. Maar ik ben ervan overtuigd dat we dat in iedere sector moeten evalueren, dat we verder moeten gaan en op maat van de woningmarkt oplossingen zullen moeten vinden. De makelaars, dat is een georganiseerde sector en daar kunnen we ons iets bij voorstellen. Die particuliere huurders echter niet. En ik stel ook vast dat de steden en gemeenten die het organiseren er zedig over zwijgen. Alle centrumsteden die dit doen, gaan voor een academische aanpak, maar zeggen tegelijk niets over hoe men dat zal handhaven bij die kleine verhuurders.

Die discussie is nog niet ten einde. We kunnen daarover van mening verschillen. Bij die kleine particuliere verhuurders zullen de praktijktesten niet mogelijk zijn, in de praktijk.

De voorzitter: Collega Moerenhout, zeer kort alsjeblieft?

An Moerenhout (Groen): Ja, heel kort. Wat mij betreft: klare taal. Maar voor de duidelijkheid: u staat nog altijd voor de volle 100 procent achter de praktijktesten voor de immosector, zoals die er in de steden zijn.

Hierin geef ik u gelijk – u hebt dat in het verleden ook al aangehaald: de immosector is een beperkte sector. En inderdaad, de problematiek is nóg hoger bij de private verhuurders.

Het positieve punt is dat de experts ter zake, in dezen Pieter-Paul Verhaeghe, werken aan een methodiek om die particulieren óók de goede richting te laten uitgaan.

Dus zou ik zeggen: laat ons daarmee aan de slag gaan. De methodieken worden vandaag uitgewerkt. Laat ons vanuit dit parlement, ook onze rol, onze verant-

woordelijkheid opnemen, samen met de vele mensen, die er hier in de meerderheid wel degelijk voor pleiten om de juiste stappen te nemen, om discriminatie echt te bestrijden. Want als we die echt willen bestrijden, zoals de minister-president zegt, dan zal op vrijwillige basis aan zelfregulering doen echt niet voldoende zijn. Dat weet ik en dat weet u ook.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil graag even tussenkomen. Als je kijkt naar de realiteit op het terrein en je ziet wat er vandaag in sommige steden gebeurt, dan merk je dat je, door te sensibiliseren, goed in beeld te brengen, te meten, aan de slag te gaan met de sector, ermee te praten, een wezenlijk verschil maakt. De stad Gent heeft dat bewezen. Tot nu toe heeft men daar niemand veroordeeld. Maar men heeft er heel intensief gewerkt op een traject.

De Vlaamse Regering heeft afgesproken aan de academische wereld te vragen wat een goed systeem is om toe te passen op het terrein, om goed te weten waar het probleem zit en hoe groot het is. Het gaat niet alleen over een probleem van mensen met een afkomst, maar ook over een probleem van mensen met een bepaalde seksuele geaardheid of leeftijd. Hoe meten we dat? Hoe kunnen we dat goed in beeld hebben? Een effectief systeem dat de discriminatie echt kan terugdringen, waarmee we kunnen sensibiliseren en waarmee we desnoods acties kunnen voeren: als we dat systeem hebben en we hebben het gevalideerd, dan gaan we dat voor de eerste keer op onze eigen organisatie gebruiken, want we hebben een voorbeeldfunctie als Vlaamse organisatie, en we gaan dat aanreiken aan lokale besturen.

De lokale besturen staan zeer dicht bij de mensen. Ze zitten in een levende gemeenschap en hebben de kracht om daar ook een effectief verschil te maken. Ik ben het met u niet eens dat lokale initiatieven – die zijn verscheiden – niet kunnen bijdragen aan het fundamenteel verbeteren van de situatie op het terrein.

Het zal de wetenschappelijke wereld zijn die ons voorstellen zal aanreiken. Ik hoop dat die creatief en innoverend zullen zijn. Een benadering die obsessief bezig is met: we moeten vooral kunnen straffen, is volgens mij niet de allerbeste benadering. De beste benadering – dat vinden we allemaal – is dat we draagvlak kunnen creëren, dat we kunnen werken aan een mentaliteitsverandering, en dat we tegelijk mensen die vandaag worden gediscrimineerd, een eerlijk perspectief geven dat we verder willen gaan dan we tot nu toe hebben gedaan. Want tot nu toe hebben we niet genoeg gedaan, we moeten daar stappen vooruit in kunnen zetten.

Dat is wat de academische wereld ons moet aanreiken. Daarmee gaan we aan de slag. Dat zal zeer gevarieerd zijn. Het zal anders zijn voor lokale besturen dan voor de arbeidsmarkt, het zal anders zijn voor de arbeidsmarkt dan voor de huursector, het zal anders zijn voor de eigen organisatie dan voor lokale besturen. Zolang ik in het parlement zit, is er in twintig jaar tijd nog nooit op zo'n intensieve manier bereidheid getoond om in de diepte aan dit probleem te werken, het onder ogen te zien zonder tegelijk iedereen te stigmatiseren.

Mijn laatste beschouwing: ik vind dat we soms een klein beetje te veel in een zero-sumredenering zitten. We moeten proberen daaruit weg te geraken met onze samenleving, anders lukken we daar niet in. Een zero-sumredenering is wanneer iemand zegt dat er in Vlaanderen veel discriminatie is, en je precies het gevoel geeft dat iedereen in Vlaanderen racist is, wat natuurlijk absolute nonsens is. Omgekeerd bestaat hetzelfde beeld. Wanneer iemand zegt dat veel Vlamingen te goeder trouw zijn en hun best willen doen, gaat men die mensen bijna beschuldigen dat ze wegstijgen van de problemen. Dat moeten we samen overstijgen. We moeten zien dat er in Vlaanderen heel veel mensen van goede wil zijn, die we kunnen mobiliseren voor een beleid dat rechtvaardig is in een samenleving die niet

discrimineert, en tegelijk zien dat er in Vlaanderen heel veel mensen zijn die die rechtvaardige samenleving willen en daar op een correcte manier aan willen samenwerken. Het is dat bondgenootschap dat een echt verschil zal maken. Dan is het zoeken naar wegen om dat te doen belangrijk. Daarom is het goed dat we nu veel stappen vooruit zetten. Ik heb heel veel vertrouwen in onze wetenschappers. Die kunnen zich niet permitteren ons iets vrijblijvends te geven. Ze zullen ons een instrument moeten geven dat op de arbeidsmarkt, op de huurmarkt en bij de lokale besturen effectief zal werken.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Minister Somers, ik wil nog een vraag stellen over het samenzitten met die academici. Ik heb in de krant gelezen dat er normaal gezien deze ochtend een overleg was, maar dat is blijkbaar uitgesteld. In Knack stelde u dat u geen voorafnames doet, dat u gaat luisteren naar wat de academici voorstellen.

Vorige week zei minister Diependaele in Terzake: "Ik ben 100 procent tegen praktijktesten, die komen er niet wat mij betreft." Dat kan wel tellen als een voorafname. Minister Diependaele, trekt u die uitspraak in? Is er nieuwe vrede in de regering? Dat lijkt me moeilijk te rijmen.

De voorzitter: Heeft er iemand nog iets te vragen aan mevrouw Partyka? Dan kunnen we het best de volgende spreker naar het spreekgestoelte roepen. Mevrouw Partyka heeft gelijk, want aan haar worden geen vragen meer gesteld.

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, ik moet denken aan de film Groundhog Day met de uitstekende Bill Murray. Misschien kennen niet veel mensen die film, maar het concept is als volgt: de hoofdrolspeler maakt elke dag opnieuw dezelfde dag mee. Dit is nog maar mijn tweede legislatuur, dat is wel straf, maar ik heb het gevoel dat we in dit parlement keer op keer hetzelfde soort debatten voeren over discriminatie.

Minister, u hebt met veel passie gesproken. Zo ken ik u. Dat is goed, maar uw voorgangers die verantwoordelijk waren voor de aanpak van discriminatie hebben dat ook op die manier gedaan. Het Vlaams Parlement heeft hier in 2007, 2012 en 2015 over gedebatteerd.

U wilt met een nulmeting beginnen, want dat is van ongelooflijk belang. Meten is weten. Dat is belangrijk, maar ik kan u nu al zeggen wat de nulmeting zal aangeven. De afgelopen vijf jaar hebben onderzoeken en de jaarlijkse rapporten van Unia aangegeven dat de discriminatie op de arbeidsmarkt altijd in de top 3 staat. Wetenschappelijk onderzoek dat los van de overheid is gevoerd, heeft keer op keer aangetoond dat het een heel groot probleem is.

Mevrouw Partyka, als mensen nu van onderuit een signaal geven, is dat omdat ze niet willen dat er een debat wordt gevoerd. Ze zijn het ondertussen kotsbeu en ze willen dat er op het terrein vooruitgang wordt geboekt.

Minister, u hebt over de sectorconvenanten gesproken. Dat is goed en belangrijk, maar ik herhaal dat dit vrijwillig is. Ze mogen zelf gedeeltelijk kiezen hoe ze dat invullen. Ik stel me de vraag hoe we dat kunnen afdwingen. Ik twijfel niet aan uw goodwill, maar hoe wilt u stappen vooruit zetten als u als minister op geen enkele manier een stok achter de deur hebt?

U vindt dat we niet moeten stigmatiseren of culpabiliseren. Dat moet natuurlijk niet. U wilt dat elke Vlaming in onze samenleving alle kansen krijgt. Wat ik wil en

wat heel wat mensen met mij willen, is dat de wet wordt nageleefd en dat bedrijven die effectief discrimineren daar de gevolgen van dragen.

Als mensen in het verkeer snelheidsovertredingen plegen, zal niemand zeggen dat we moeten sensibiliseren met campagnes om niet te snel te rijden en met borden waarop staat dat er maar 50 kilometer per uur mag worden gereden, maar dat we nergens zullen flitsen en geen boetes zullen geven, want we mogen de Vlaming niet culpabiliseren, en dat niet elke Vlaming een snelheidsduivel is. Die redenering klopt uiteraard niet, maar wat antidiscriminatie betreft, past de Vlaamse Regering al decennialang dezelfde redenering toe. Ik vind dat schuldig verzuim en de huidige Vlaamse Regering doet exact hetzelfde.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister Crevits, zijn we het erover eens dat discriminatie op de arbeidsmarkt en de woonmarkt een misdrijf is? Zijn we het daarover eens? *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

Ik ga ervan uit dat we het daarover eens zijn. Laten we even een ander misdrijf nemen, bijvoorbeeld dronken achter het stuur zitten, en laten we daar dezelfde redenering op toepassen die u hier net naar voren hebt gebracht.

Eerst zullen we een nulmeting uitvoeren. We zullen zien of we een instrument kunnen vinden waarmee we kunnen uitzoeken of mensen dronken achter het stuur zitten. We zullen onderzoeken of we geen apart instrument nodig hebben voor landwegen, snelwegen en wegen binnen en buiten de bebouwde kom. Dan zullen we de mensen die achter het stuur zitten vragen om zelf te testen of ze dronken achter het stuur zitten. Dan zullen we zien hoe groot het probleem is. We willen geen schoonmoeder zijn die de mensen zegt dat ze niet mogen drinken als ze achter het stuur kruipen. Voor we zelf actie ondernemen, zullen we wachten tot ze er zelf van overtuigd zijn dat dit geen goed idee is.

Ik denk dat u even goed als ik doorhebt dat dit een totaal absurde redenering is, zeker als we weten dat we dit al vijf of tien jaar doen en dat het weinig zoden aan de dijk zet. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Minister Crevits, mijn punt is dat dit geen debat voor of tegen sectorconvenanten, sensibilisering of zelfregulering is. We proberen het een beetje uit de weg te gaan, maar dit is een debat over praktijktesten. Ik zou graag willen weten wat u erop tegen hebt om praktijktesten in te voeren? Welke argumenten hebt u tegen die testen?

Minister Somers, u laat, net als de minister-president, uitschijnen dat het hier om een semantische discussie gaat.

De voorzitter: Mijnheer D'Haese, ik heb daarnet mevrouw Moerenhout onderbroken. U komt als derde fractie aan bod. U krijgt, net als de grotere fracties, ook zeven minuten. U houdt nu eigenlijk al uw toespraak.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer Annouri, ik begrijp u. Ik heb ook het gevoel dat ik in die film met Bill Murray zit en elke dag dezelfde dag beleef, maar dat komt omdat u elke dag opnieuw dezelfde plaat draait en dat u blind bent voor de realiteit. De realiteit is vrij duidelijk. We zitten hier met een meerderheid die met betrekking tot antidiscriminatie zowel deze als vorige legislatuur resoluut stappen heeft gezet. Die stappen hebben, voor alle duidelijkheid, resultaat.

Mijnheer D'Haese, u spreekt zich keihard tegen. Volgens u is de zelfregulering in de dienstenchequesector slecht. Dat is een dronkaard die zichzelf controleert. In

2018 heeft toenmalig minister Muyters tijdens een plenaire vergadering de resultaten van de zelfregulering voor de dienstenchequesector gegeven. De grootste vorm van discriminatie gebeurde op basis van leeftijd, maar er was ook discriminatie op basis van gender en afkomst. Dat waren slechte cijfers.

Voor mij betekent dat dat de zelfregulering werkt, dat die sector in staat is om via een onafhankelijk bureau, onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek, een juiste foto te brengen. Er worden vandaag acties ondernomen. Er komt een volgende fase waarin dat bureau testings gaat doen. Ik vraag me dus eigenlijk af wat u nog meer wilt. Dat zijn historische stappen rond antidiscriminatie die minister Muyters heeft gezet, niet minister Monica De Coninck, die toen nog federaal bevoegd was, maar die hier in dit parlement door minister Muyters werden gezet.

De oppositie verwijst ook heel graag naar steden. Gent wordt heel vaak genoemd. Wij hebben in de commissie Werk de vorige legislatuur het genoeg gehad om Resul Tapmaz te horen, de man achter het onderzoek dat er ook op Vlaams niveau moest komen. Ik heb die man een vraag gesteld. Ik heb hem gevraagd: 'Wat is uw stok achter de deur, waar de oppositie constant over roept?' Hij zei: 'Maar ik heb geen stok. Bedrijven doen mee omdat ze op die manier aan maatschappelijk verantwoord ondernemerschap kunnen doen en noem maar op.' Dus allemaal op basis van vrijwilligheid. Hij heeft ons gezegd dat het allemaal zeer goed werkte. Ik begrijp dus eigenlijk de hele heisa niet die de heer D'Haese, de heer Annouri en noem maar op, constant brengen, zeker niet wanneer deze Vlaamse Regering, gesteund door het parlement, dergelijke ambitieuze extra stappen aankondigt.

De voorzitter: Vooraleer ik de regering het woord geef, kan ik wegens een persoonlijk feit niet anders dan kort eerst de heer Annouri en dan de heer D'Haese het woord geven.

Imade Annouri (Groen): Collega Ronse, ik zal nog eens op 'play' drukken. In 2015 hebben u en andere collega's van de meerderheid mij verzekerd: 'Heb vertrouwen in wat we hier voorleggen, de resolutie van 2015. We gaan stappen vooruit zetten op de arbeidsmarkt. De cijfers zullen het aantonen en zullen ons gelijk geven.' Dat is niet waar, hè, collega Ronse. Alles wat die cijfers doen, is blootleggen wat we al jaren weten, namelijk dat er discriminatie is op de arbeidsmarkt. Dat hebben ze in 2015, 2016, 2017, 2018, 2019 nog eens bevestigd. Dat is natuurlijk de discussie die we hebben.

Collega Ronse, wij zitten niet in de gemeenteraad van Gent of Antwerpen of wat dan ook. Dit is het Vlaams Parlement. Wij hebben meer middelen om dingen te doen, om effectief stappen vooruit te zetten. In 2015 was er een juridisch advies zeggende dat de Vlaamse Regering het juridisch kader kan uitbouwen om ervoor te zorgen dat ze effectief aan de juridische inspectie de tools kunnen geven om discriminatie op de arbeidsmarkt op te sporen en op te volgen, te controleren en te sanctioneren. De meerderheid heeft gezegd: 'We hebben dat niet nodig, we doen wat we nu gaan doen.' Daarom zitten we in de situatie van vandaag, collega Ronse. Er zijn niet voldoende stappen vooruit gezet. De discriminatie op de arbeidsmarkt is nog altijd een nijpend probleem. Met dit soort discussies en deze stappen, zullen we over vijf jaar opnieuw dezelfde plaat moeten opzetten. Dat wil ik voorkomen.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord. Ook kort alstublieft.

Jos D'Haese (PVDA): Zeer kort. Mijnheer Ronse, als we hier telkens opnieuw hetzelfde debat hebben, dan is dat omdat de cijfers er niet op vooruitgaan. Dat is natuurlijk waarom we hier altijd hetzelfde debat hebben. Het is grotesk hoe u nu probeert om uw punt maken. Dat is echt grotesk. U zegt dat het feit dat er slechte cijfers zijn opgemeten in de sector van de dienstencheques, een bewijs is dat

zelfregulering werkt! Maar dat is totaal absurd! Dat is totaal absurd omdat ik u net het onderzoek heb geciteerd, vorige week uitgebracht, dat heel die zelfregulering in de dienstenchequesector niet volstaat en dat discriminatie schering en inslag blijft. U komt hier zeggen dat omdat er twee jaar geleden is gemeten dat er gigantisch veel discriminatie is, we daardoor historische stappen hebben gezet! Maar hebt u wel een idee wat u hier aan het zeggen bent? Ik wil van u heel duidelijk weten, mijnheer Ronse, wat u hebt tegen praktijktesten, want over dit soort onzin gaan we toch niet blijven verdergaan? Daar gaat dit actualiteitsdebat over. Wat hebt u in te brengen tegen het invoeren van praktijktesten als u weet uit uw geweldige historische stappen dat discriminatie ongelooflijk schering en inslag is in een sector als die van de dienstencheques?

De voorzitter: Collega D'Haese, het staat collega Ronse vrij om te antwoorden of niet. Het is niet de bedoeling dat parlementsleden elkaar gaan interpellieren. Eerst collega Segers, dan collega Ongena en dan het woord aan de regering.

Mevrouw Segers heeft het woord. Kort alstublieft.

Katia Segers (sp.a): Ik heb een vraag aan minister Somers. Over de relatie tussen politici en academici is de laatste dagen en weken heel veel te doen geweest. 'Evidence-based policy', iedereen heeft de mond er van vol. De afgelopen zes jaar heb ik in dit parlement heel vaak politici professoren de hemel in horen prijzen als het hun goed uitkwam, maar evengoed horen beschimpen. Corona gaf even een momentum aan dat er eindelijk zou worden geluisterd naar academici. Uit alle rapporten blijkt dat dat niet altijd evenzeer het geval is geweest.

Minister, als alle academici unisono al jaren via hun wetenschappelijk onderzoek aangeven, ten eerste, dat er sprake is van structurele discriminatie, en ten tweede, dat een goede manier om die mede in te dijken praktijktesten zijn, welk soort 'evidence', die nulmeting, verwacht u nog meer of anders dan om gewoon te doen wat ze al jaren aanbevelen? Dat is: installeer die praktijktesten.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik richt mij toch even tot collega D'Haese. Uw kruis-tocht tegen de dienstenchequeondernemingen begint toch wel proporties aan te nemen waarbij u de waarheid geweld aandoet. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

Het is namelijk zo dat in 2015 het Minderhedenforum een enquête heeft gehouden. Wat bleek? Twee op de drie dienstenchequeondernemingen gingen in op de vraag om geen poetsvrouw te sturen die gekleurd is. Dat was een regelrechte schande, onaanvaardbaar. Het waren trouwens, tussen haakjes, vooral overheidsbedrijven die zich daaraan bezondigden. Het waren poetsdiensten van de OCMW's die daar nog het meest in de fout gingen. Misschien moeten we dat ook even meegeven.

Wat blijkt? Er is toen een zwaar debat gevoerd in dit parlement en er is over een resolutie gestemd. Het is inderdaad collega Muyters, de voorganger van minister Crevits, die toen een actieplan heeft opgesteld en heeft gezegd: 'We aanvaarden dit niet meer.' En wat is een belangrijk onderdeel van dat actieplan? Dat waren mysterycalls. Men ging op jaarbasis 1700 mysterycalls uitvoeren, 1700 telefoontjes, praktijktesten, die men ging doen om na te gaan of er sprake was van discriminatie.

En wat blijkt in 2019? Dat een op de drie dienstenchequeondernemingen zich nog bezondigt aan discriminatie. Van twee op de drie naar een op de drie, dat is een weg die al is afgelegd. Is dat voldoende? Neen, dat is niet voldoende. Een op de drie is nog altijd veel te veel. Het gaat dan vooral om discriminatie op basis van leeftijd: 45 procent. 18 procent gebeurt op basis van afkomst. Is dat voldoende? Neen, dat is niet voldoende.

Maar om nu hier te komen zeggen dat er de voorbije jaren niets is gebeurd, en dat er nog altijd en masse wordt gediscrimineerd? Dat is ook niet juist. Ik denk dat dit debat echt wel een fundamenteel debat is, waarbij we heel veel bondgenoten vinden onder elkaar om racisme en discriminatie aan te pakken. We kunnen die bondgenoten wel vinden, maar dan hebben we wel niveau nodig. En niveau betekent dat je de waarheid ook durft te zeggen. Er zijn stappen gezet, het is niet voldoende, we moeten daarin verder gaan. Maar stop alsjeblieft met te zeggen dat er niets is gebeurd. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Mijnheer D’Haese, het verschil tussen u en mij in dit hele debat als het over de arbeidsmarkt gaat, is dat ik resultaat wil boeken en dat u met symbolen wilt pronken.

Deze Vlaamse Regering kiest er ook voor om resultaat te boeken, via zo’n onafhankelijk monitoringsysteem, en ik zal u uitleggen waarom. In de dienstenchequesector hebben we resultaat geboekt. Er is nu een realistische foto. Zint die foto ons? Neen, maar het feit dat er een foto is die objectief en realistisch is, is goed. Dat is een goede basis om aan de slag te gaan, en een veel betere basis.

Collega D’Haese, ik hoop dat u, net als ik, dagelijks naar de zelfstandige bakker gaat. Dat is een veel betere basis. En ik zou het u eigenlijk wel eens willen horen zeggen aan uw bakker. Gaat u eens naar uw bakker, en zeg hem: ‘Beste bakker, als je een meestergast zoekt, zal de overheid vanaf morgen, op mijn vraag, dertig nepsollicitanten sturen.’ Dat gaat niet, mijnheer D’Haese. Dat zal discriminatie niet uit de wereld helpen. U schudt van neen, maar Stijn Baert –als ik hem zelf mag citeren – zegt dat dat gewoon niet gaat als je zoveel tests wilt uitvoeren. Laat ons dus alsjeblieft realistisch en pragmatisch zijn, en gaan voor effectiviteit, zoals deze Vlaamse Regering net bij monde van onze verschillende ministers heeft uitgedrukt. Ze willen resultaten boeken, en niet staan pronken met symbolen, zoals u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega’s, ik was eigenlijk van plan om te starten met een klein citaat van professor Baert. Er is namelijk in 2017 een hoorzitting geweest in het Vlaams Parlement, naar aanleiding van de discriminatie die toen werd vastgesteld op de arbeidsmarkt. En daar heeft professor Baert gezegd: “Praktijktesten laten niet toe om een juridisch sluitend bewijs voor discriminatie te leveren. Op niveau van een individuele werkgever kan verschil in behandeling ingegeven zijn door toeval. Men zou aan een dertigtal fictieve sollicitaties moeten doen bij eenzelfde werkgever om toeval uit te sluiten, wat noch methodologisch noch ethisch verantwoord is.” De overheid kan volgens Stijn Baert praktijktesten wel gebruiken voor een innovatieve en een positieve aanpak.

Waarom haal ik dat aan? Ik wil iedereen vragen om het debat goed te voeren. Een van de collega’s zei daarnet dat dit debat over praktijktesten gaat. Neen. *(Opmerkingen van Jos D’Haese)*

De voorzitter: Neen, op de agenda staat het anders, collega D’Haese. De titel is heel duidelijk.

Minister Hilde Crevits: Dit debat gaat voor mij over hoe we de handen in elkaar kunnen slaan. Collega D’Haese, u maakt er de gewoonte van om, als iemand aan het woord is, altijd commentaar te geven, niet te luisteren, en uw eigen commentaren te geven. *(Applaus bij de N-VA en Open Vld)*

Door te luisteren, kan men ook al veel miserie in de wereld oplossen. Dat is iets waarin ik me ook heb moeten leren bekwamen, elke dag nog trouwens.

Dit debat gaat voor mij over hoe we de handen in elkaar kunnen slaan om in de situatie van discriminatie op de arbeidsmarkt en in de samenleving, waarvan elkeen hier het bestaan erkent, beterschap te krijgen.

In tegenstelling tot sommige anderen, geloof ik in sociaal overleg. Ik geloof dat als werkgevers en werknemers de handen in elkaar slaan, men heel veel kan realiseren. Collega Annouri, eigenlijk gelooft u daar ook in; ik weet dat uit de debatten die we al hebben gevoerd.

Wat ik daarnet heb proberen uit te leggen, is het volgende. Die sectorconvenanten hebben een vrijwillig deel en een deel dat een resultaatsverbintenis is. De financiering hangt daar voor een stuk van af. Voor mij is het van belang dat iedereen aanvaardt dat men een resultaatsverbintenis opneemt om de meting te doen volgens het schema, zoals collega Somers zei, dat we wetenschappelijk zullen uitwerken. Uiteraard moet het toepasbaar zijn op de sector. Zoals ik al zei, is de horeca iets totaal anders dan de dienstenchequesector of de bouwsector. We willen dus een instrument op maat van de sectoren maken. We willen dat werkgevers en werknemers het instrument kennen en er ook mee aan de slag gaan. Hoe die meting zal gebeuren, daarover wil ik ook een akkoord, maar ze zal wel gebeuren.

Als we de meting hebben, dan hebben we niet alleen een beetje een zicht op de arbeidsmarkt, maar hebben we een dieptezicht over hoe ernstig het probleem is in de sectoren. Collega's, dit moet worden gevolgd door een actieplan – dat heb ik al gezegd –, en vervolgens komt er een nieuwe meting, net zoals er nu in de dienstenchequesector een nieuwe meting zal gebeuren.

Ik vind dit een grote sprong voorwaarts – en ik meen dat echt – omdat het bouwt op wat collega Muyters is gestart, namelijk 'breng het in kaart in de diensten-sector'. Er zijn discriminaties boven water gekomen waarvan ik dacht dat ze een beetje anders boven water zouden komen. De leeftijdsdiscriminatie bijvoorbeeld: ik vind dat echt afschuwelijk als je daarmee wordt geconfronteerd. Ik ben ook een 50-plusser, ik hoop echt dat ik nog heel lang veel kansen krijg.

Pas als je per sector in detail een foto hebt, kun je goede maatregelen nemen. Ik wil dat werkgevers en werknemers er zelf van overtuigd zijn dat ze moeten nemen. Ik verwijs dan naar wat collega Ongena zei: dit werkt op zich al positief. In het onderwijs hebben we gezien dat als leerkrachten worden geconfronteerd met het feit dat ze nogal stereotiep kijken naar leerlingen, en als men dat op een didactische manier uitlegt, dat het verbetert en dat ze anders gaan kijken. Denken jullie nu echt dat we dit niet kunnen realiseren op de arbeidsmarkt? Ik geloof er wel in. Nog meer, ik zal er ook op toezien dat we de resultaten hebben halfweg volgend jaar. Dan zullen we hier weer een groot debat voeren over wat we allemaal moeten doen. Maar ik wil vooral dat de sectoren zelf de hand aan de ploeg slaan.

Ik denk dat er nu een momentum is en ook een instrument. We halen de wetenschap erbij, en die zullen we ook volgen. Zij zullen zeggen dat het daar een telefoonronde zal zijn en dat het op een andere plaats heel anders zal gebeuren. Jan Denys van de interimkantoren heeft ook heel interessante inzichten over op welke manier je zelfs met artificiële intelligentie kunt weten of er discriminatie is of niet. Laat ons dat alstublieft wetenschappelijk valideren, transparantie brengen, zoals de heer D'Haese wil, en samen investeren in vertrouwen om discriminatie uit de wereld te helpen. Dit is echt een sprong vooruit en absoluut geen standstill.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, collega's, ik probeer de volgorde van de werkzaamheden een beetje te begrijpen. Vorige week hebben jullie een gigantisch en lang debat gehad over deze problematiek en zijn jullie tot een resolutie gekomen. In mijn begrip geeft de wetgevende macht opdracht aan de uitvoerende macht. We kunnen dat debat vandaag helemaal opnieuw doen, maar voor ons is de resolutie die u vorige week met de meerderheid hebt goedgekeurd, richtinggevend. Dat is de opdracht. Ik heb er geen probleem mee om hier heel de namiddag hetzelfde debat opnieuw te doen. Ik probeer alleen de regeling der werkzaamheden of de volgorde der werkzaamheden te begrijpen.

Welke opdracht hebben wij van jullie gekregen? Er is discriminatie op de arbeidsmarkt, op de huurmarkt, eventueel nog in andere sectoren. Laat een academisch monitoringsysteem opzetten en zorg dat het een effectief systeem is. Valideer dat met de Vlaamse Regering en ga dan aan de slag. Dat is exact wat wij gaan doen. Voor de rest kunnen we hier de hele namiddag het debat van vorige week helemaal opnieuw doen – ik heb er geen enkel probleem mee –, maar dat is de opdracht die wij als Vlaamse Regering van jullie, van het Vlaams Parlement, hebben meegekregen. Daar zult u geen speld tussen krijgen. Die opdracht zullen wij minutieus opvolgen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil gewoon aanvullen bij wat de minister-president heel terecht heeft gezegd. Ik denk dat in Vlaanderen vandaag, en dat is wat ook in het parlement vorige week is gezegd ... Je kunt discussiëren of er vooruitgang is of niet – en er is ongetwijfeld vooruitgang –, maar mensen die in hun concrete leven worden geconfronteerd, om welke reden ook, met discriminatie, hebben daar niet veel aan.

De discriminatie wordt natuurlijk ook confronterender, omdat meer dan 30 procent van de min 18-jarigen in Vlaanderen, onze Vlaamse jeugd, elders wortels heeft, een ander kleurtje heeft. Men haalt soms de argumenten aan dat men een diploma moet hebben, dat men een goed inkomen moet hebben, maar voor veel van die mensen is dat het geval. En toch botsen zij op die hindernis. Daarom hebben het parlement en onze regering gezegd dat we daar een wezenlijke stap vooruit willen zetten, dat we meer willen doen, omdat de instrumenten die we tot nu toe hebben ingezet, nog niet datgene opgeleverd hebben wat we willen. Daarom zetten wij een heel fundamentele stap, omdat we in elk van de beleidsdomeinen vooruitgang willen boeken.

We gaan aan de wetenschap vragen om ons een systeem te geven dat monitort en dat ons een goed beeld geeft, dat kan worden gebruikt om te sensibiliseren, om draagvlak te creëren, en niet alleen om te meten. Want in de steden waar men dat doet, gaat men daar ook mee aan de slag. Op de plaatsen waar men het gedaan heeft, in de uitzendsector, gaat men daarmee aan de slag. Dan maakt men niet alleen een rapport, maar gaat men praten met mensen, gaat men empowermentssessies doen, gaat men proberen allerlei initiatieven te ontwikkelen, en dan zie je ook de resultaten. Dat is wat we moeten doen.

We hebben vorige week onder elkaar afgesproken dat we een semantische discussie overstijgen. Want het is ook voor een stuk semantiek, omdat dat begrip een symbool is. Ook voor mij is dat een symbool. Maar ik geef aan dat symbool een welbepaalde invulling. En de professoren geven daar ook een invulling aan. Wat daarstraks voorgelezen is door collega Crevits, is niet helemaal hetzelfde als wat de collega van de KU Leuven daarover vertelt. Dus in plaats van ons vast te rijden in symbolen, interesseert mij de inhoud. Om het met een bekende

ideoloog – niet van mijn kant – te zeggen: het maakt mij niet uit of de kat wit of zwart is, als ze maar muizen vangt.

Ik wil met iedereen meegaan. Om een andere ideoloog van u aan te halen, mijnheer D’Haese: wees realistisch, vraag het onmogelijke. Dat is de taak van de oppositie. Dat is een taak van de samenleving. Dat is ook onze plicht. Maar als wij met deze regering een consistent beleid kunnen uitzetten, op elke sector, waarbij wij over een paar jaar aan de jeugd van Vlaanderen, aan de Vlamingen in al hun diversiteit, kunnen zeggen dat wij er niet in geslaagd zijn om discriminatie volledig weg vagen – want dat gaan we niet kunnen –, maar dat we een substantiële stap vooruit hebben gezet, dan hebben wij een werk gedaan. Ik vind dat u mij en onze regering daarop mag afrekenen, want dat is een essentiële opdracht die wij nu mee op onze schouders hebben geladen. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik ga niet technisch in het debat, maar ik ga wel de vraag van minister-president Jambon beantwoorden: waarom zit dit parlement vandaag opnieuw samen om dezelfde discussie te voeren als vorige week? Dat is een zeer terechte vraag. U bent nu al een uur lang bezig met allerlei antwoorden. U hebt een openingsstatement gemaakt. En u vraagt nu aan het parlement waarmee we hier bezig zijn.

U bent één element in de chronologie vergeten, minister-president, maar ik breng het even terug in uw herinnering. Wij hadden inderdaad een parlementair debat. En dan zijn er door een minister van uw regering in een televisiestudio uitspraken gedaan, waarop een andere minister een persbericht heeft rondgestuurd dat de Vlaamse Regering wel degelijk ging voor praktijktesten. U bent dan de minister-president geweest die crisisberaad heeft gehouden op het Martelaarsplein. Dat element zat niet in uw chronologie.

Als u dus vraagt waarom wij hetzelfde debat voeren, dan is dat omdat er een dik probleem zit op dit dossier in uw Vlaamse Regering. Daarom voeren wij vandaag dit debat. (*Applaus bij Groen en sp.a en van Filip Dewinter*)

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Ik wil ook even reageren op wat minister-president Jambon daarnet zei.

Ik wou u ook graag vragen waarom we dit debat opnieuw moeten voeren. Het wordt hier door iedereen geprobeerd: de oppositie moet niet zagen, het debat wordt opnieuw gevoerd. Dat is gemakkelijk. Maar hoe komt het dat we dit debat opnieuw voeren? Het is wel door de ploeg van de meerderheid, zeker? Dat is waarom we hier opnieuw een actuadebat voeren. Ik denk dat we daar wel wat eerlijkheid over mogen verwachten. Want daar gaat het over: eerlijkheid en duidelijkheid.

Ik heb daarnet al de vraag gesteld aan minister Diependaele of u nu die uitspraken terugtrekt of dat u geen praktijktesten wilt, aangezien er geen voorafnames van dat academisch traject gebeuren. Minister Somers, omgekeerd, zijn er zaken van uw persconferentie die u nu niet meer zou doen? Die lokale besturen ondersteunen met Vlaams geld om hen te organiseren? Vlaanderenbreed uitrollen? U blijft dat doen? Even ter bevestiging. Het grootste verschil dat ik merk, is dat u nog geen enkele keer het woord praktijktest hebt gezegd vandaag.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister Somers, we mogen u afrekenen op uw woord. Ik zou u graag geloven en daar over enkele jaren op terugkijken. Het probleem is dat u dat al eens gezegd hebt in 2015 in dit parlement als fractievoorzitter van Open Vld. U zat toen daar. *(Wijst)*

U hebt toen gezegd dat u zelfregulering wou invoeren en als er binnen twee jaar geen resultaat was, zou u praktijktesten invoeren op Vlaams niveau. Dat is wat u gezegd hebt, dat zijn uw exacte woorden. We zijn niet 2017, we zijn niet 2018, niet 2019, we zijn 2020. En nu komt u opnieuw zeggen dat we u op uw woord moeten geloven en dat we weer aan sensibilisering en zelfregulering gaan doen en dat het dan ineens in orde gaat komen.

Er is een fundamenteel verschil tussen monitoring en praktijktesten. Dat is geen semantische discussie, er is een fundamenteel verschil. De monitoring is zoals in de resolutie die hier vorige week is goedgekeurd, op geaggregeerd niveau. Dat wil zeggen: per sector, per stad, of een ander geaggregeerd niveau. Wat kan men daar niet mee doen? Gericht actie ondernemen tegen interimkantoren, tegen makelaars die discrimineren. Dat gaat niet! U hebt die gegevens niet! U hebt praktijktesten nodig. Praktijktesten waarmee men op individueel niveau weet wie discrimineert en wie niet.

Het moet niet altijd over sancties gaan, dat is pas de laatste stap. De eerste stap is het gesprek aangaan. De tweede stap is vorming geven. Op het einde moet de sanctie dan achter de deur zitten. Dat kunt u alleen doen, minister Somers, als u praktijktesten invoert.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Na een uur en tien minuten variaties op hetzelfde thema van uitsluiting, discriminatie, antiracisme en dergelijke, is het misschien nuttig en interessant om een andere klok te laten horen in dit debat. Ik stel vast, er is nogal wat analogie met de coronacrisis en het beleid toen, minister-president, dat men net hetzelfde doet. Men verschuilt zich, ook nu opnieuw, achter professoren, universiteiten en wetenschappers in de hoop daar advies, draagvlak, en wat weet ik wat nog allemaal meer, te vinden.

Misschien zouden we ook eens kunnen luisteren naar de man in de straat, naar de kiezer. Misschien kunnen we ook eens luisteren naar de werkgever en de verhuurder van appartementen en huizen. Misschien kunnen we eens luisteren naar de immokantoren en die mensen die in dit land uiteindelijk ervoor zorgen dat de belastingen betaald worden en de economie draait.

Ik ga me vandaag dan ook niet laten verleiden tot een semantische discussie over het woord praktijktest, of monitoringsysteem of wat dan ook. De enige die daarvan beter wordt is de N-VA die op twee benen danst ter zake en in de stad Antwerpen met zijn voorzitter, de heer De Wever, praktijktesten al heeft ingeschreven, mevrouw De Ridder, in het bestuursakkoord met de socialisten en die ook uitrolt. Net zoals in heel wat andere steden, al dan niet met de steun van de Vlaamse Regering, stiekeme of officiële steun, minister van 'samenleven'. De realiteit is dat de praktijktesten in heel wat steden er al zijn en uitgevoerd worden. Er is een zekere hypocrisie aanwezig, zeker bij de N-VA, wanneer het over dit thema gaat. Ik kom daar nog op terug.

Laten we niettemin onmiddellijk ter zake komen. Het zogenaamde probleem van racisme op de woon- en arbeidsmarkt is een fake probleem. Want ik stel vast dat de vraag uiteindelijk niet er één is van wie sluit uit? Wie selecteert, lijkt me beter te zijn. In dit geval is er geen sprake van discriminatie. Discriminatie betekent: het ongelijk behandelen van gelijke gevallen. Dat is hier niet aan de orde op de huur- en arbeidsmarkt! Integendeel, men selecteert als verhuurder, als werk-

gever, op basis van objectieve criteria. U maakt daar racisme van omdat de persoon toevallig een andere huidskleur heeft of een andere naam. Maar er zijn andere redenen natuurlijk die aan de basis liggen waarom een verhuurder of werkgever liever niet die maar wel een andere werknemer of verhuurder heeft. Daar wordt niet over gesproken.

Dat is het grote taboeonderwerp: waarom selecteert men? Omdat het allemaal racisten zijn, omdat heel Vlaanderen bol staat van mensen die iemand met een andere huidskleur of een andere naam niet kunnen uitstaan en daarom willen uitsluiten? Komaan, iedereen in dit halfroond weet dat dat niet het geval is, iedere journalist weet dat, maar toch mag er daarover niet worden gesproken. Dát is het fundamentele debat dat we zouden moeten voeren, minister van samenleven, minister van Wonen, minister van Economie en Werk. Luister voor één keer níet naar die professoren. Laat de wetenschappers voor één keer opzij. Ga de straat op en luister eens naar de gewone man: waarom maakt hij die keuzes, die selectie? Daar zult u veel wijzer van worden dan van alle professoren bijeen met hun boekenwijsheid.

Ik zou hier voor u een klein citaat willen voorlezen van de vele getuigenissen die ik op het meldpunt voor overlast door huurders heb mogen ontvangen de voorbije week. De man schrijft me: "Ik verhuur in Brussel al jaren aan Afrikanen en Marokkanen. Ik ben er na vele problemen, waarbij mijn huis gesloopt werd, waarbij de huur gedurende meer dan acht tot tien maanden niet betaald werd, waarbij ik mensen moest uitzetten door deurwaarders en ga zo maar door, uiteindelijk mee gestopt. De reden heeft niets met racisme te maken, maar wel met de simpele inschatting van het risico. Bij het verhuren aan allochtonen is de kans op problemen gewoonweg vijfmaal groter dan bij autochtonen." Een realiteit waarover hier uiteraard niet mag worden gesproken. Het is niet waar. Op zich is dit citaat wellicht al racisme, terwijl dit niks met racisme, maar alles met de realiteit van de verhuurder, van de huiseigenaar te maken heeft.

Op deze problematiek die initieel is, waar het natuurlijk allemaal mee begint, het probleem van immigratie, het probleem van de multicultuur, het probleem van diversiteit, heeft de overheid geen antwoord. Wat dat betreft, schat de overheid de situatie compleet verkeerd in. In plaats van als partner door de overheid te worden gerespecteerd, wordt de verhuurder, maar ook de werkgever, onmiddellijk geculpabiliseerd en beschuldigd, uiteraard, van racisme. Dat hebt u een uur en tien minuten uitvoerig bewezen. Dat is de reden waarom onze fractie zich bescheiden heeft opgesteld en we dit beschamende debat aan ons hebben laten voorbijgaan. Dit is geen debat van een parlement. Dit is een debat van een hoop vooringenomen politiek correcte mensen, die maar één ding voor ogen hebben, namelijk heel Vlaanderen op den duur beschuldigen van racisme, en als enig antwoord uiteindelijk praktijktesten, mysterycalls, mysterymails, repressie en boetes hebben, om heel veel druk op de burger te zetten om hem correct multicultureel te leren denken, hem in het juiste politiek-ideologische keurslijf te dwingen. Minister-president, dáár gaat het over. Ik weet dat u dat weet, en anderen in dit halfroond ook, en dat ze mij diep in hun binnenste gelijk geven.

En dan is er natuurlijk de minister van politiek correct denken en multicultureel toezicht, ook wel eens de minister van samenleven genoemd, Bart Somers, die natuurlijk met de voeten van zijn collega's rammelt en die weet dat hij in de praktijk zal kunnen doen wat hij wil doen, want op het terrein gebeurt het al. Hij moet het alleen wat sturen, zorgen voor de centen en dan komt het allemaal wel goed. Het protest van de N-VA is bedoeld voor de kiezer, goed wetend dat in de praktijk, zelfs in Antwerpen, onder de leiding van de grote leider van de N-VA, Bart De Wever, de praktijktesten al zijn ingeschreven en zullen worden uitgerold. En waarom zijn praktijktesten uiteindelijk ...

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Ik heb het een eerste keer laten passeren ...

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Mevrouw De Ridder, u gaat me vertellen waarom we in Antwerpen praktijktesten hebben, dus ik ben zeer geïnteresseerd.

Annick De Ridder (N-VA): Ik zal u daar meteen op antwoorden.

Ik heb de minister-president zeer goed gehoord bij het begin van dit debat. Hij heeft discriminatie fors veroordeeld. Hij sprak over een academisch monitoring-systeem, op metaniveau dus, dat zal sensibiliseren, terecht, en waarbij het niet de bedoeling is om te culpabiliseren en te bestraffen. Geen heksenjacht, dus, waar sommigen van dromen. Mijnheer D’Haese, dat iedereen in Vlaanderen een racist is, dat is uw discours, dat is niet het onze.

En laat zo’n academisch monitoringsysteem exact zijn wat wij in Antwerpen doen, een monitoringsysteem waarbij we, en ik lees even voor want het is wat moeilijk voor u om te begrijpen, een beroep doen op wetenschappelijke ondersteuning met een gefaseerde cyclus die omvat: een nulmeting, een verbeterplan met de nadruk op sensibilisering zonder culpabilisering en een opvolgmeting. Dat geldt voor de professionele huurmarkt – ieder woord is hier van belang – en de arbeidsmarkt op sectorniveau. Daarmee brengen we een probleem in kaart dat bestaat en dat we willen aanpakken. Bij die monitoring zetten we niet enkel in op afkomst maar, toch ook heel belangrijk, op leeftijd, geslacht, beperking en geaardheid, en dat lijkt me evident.

We gaan vervolgens met hen, wanneer we vaststellen dat er problemen zijn, in overleg op sectorniveau en dat is een kolossaal verschil, mijnheer Dewinter, met de heksenjacht waar sommige anderen hier van dromen.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Mevrouw de schepen, ik kan alleen maar voorlezen...

Annick De Ridder (N-VA): Ik ben hier als parlements lid, net als u.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik vind dat u vandaag vooral als schepen hebt geantwoord. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik mag toch antwoorden op wat het geacht parlements lid hier ten beste geeft? Ze vergeet een zinnetje uit de resolutie 2020 van het Antwerpse bestuursakkoord. Daarin staat: “We voeren praktijktests in” – ik kan toch lezen – “voor de professionele huurmarkt, arbeidsmarkt op sectorniveau.” We voeren praktijktests in, dat staat in resolutie 2020 van uw bestuursakkoord. U kunt dat nu allemaal ontkennen en negeren maar het is helaas wel de realiteit.

En waarom zijn praktijktesten een slecht idee? Omdat het een zwaktebod is natuurlijk, het is repressie waarbij de overheid verhuurders, werkgevers en anderen verplicht, dwingt om dingen te doen, maar uiteindelijk het omgekeerde effect, zoals dat bij dwang meestal het geval is, tot gevolg zal hebben. Men culpabiliseert in plaats van te helpen, maar laten we toch ook even in ogenschouw nemen dat het illegaal is. Vergeten we niet dat het Strafwetboek uitdrukkelijk zegt dat provocatie van een misdrijf, en dat is het overtreden van de discriminatiewetgeving toch, een strafbaar feit is. Men heeft uiteraard ook geen rekening gehouden met de contractvrijheid die overigens in artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek staat ingeschreven.

Collega's, de overheid is in dezen spijtig genoeg, zoals in veel dingen, multicultureel geblokkeerd en ideologisch geborneerd. Veel liever dan de problemen van massa-immigratie en multicultuur te erkennen schuift men de verantwoordelijkheid als overheid en ook het risico van de keuze te moeten maken door naar de individuele burger – dat is gemakkelijk – naar de verhuurder en de werkgever. En intussen staan we met het opgeheven vingertje klaar om iedereen die niet in de pas loopt terecht te wijzen en als het even kan, ook hard repressief te bestraffen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mijnheer Dewinter, u zegt dat alle partijen hier aanwezig ideologisch geborneerd zijn, ik weet niet wat u daar exact mee bedoelt maar ik denk dat dit vooral op u van toepassing is. U ontkent dat er racisme of discriminatie is op de arbeidsmarkt en op de huurmarkt. U zegt dat er objectieve factoren zijn om aan te nemen waarom iemand wel of niet een huis zou krijgen en dat huidskleur daar geen rol in speelt. Uit studies blijkt echter dat iemand met een gelijkaardig inkomen en een gelijkaardig opleidingsniveau maar met een andere huidskleur of een andere naam toch nog meer kans heeft om afgewezen te worden of niet te worden uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek of om een woning te bezichtigen.

Op één punt ben ik het met u eens, namelijk dat discriminatie niet de enige oorzaak is van die geweigerde toegang tot huurmarkt of de lage werkzaamheidsgraad die voor mensen met een migratieachtergrond nog altijd veel te laag ligt in Europa. Daar zijn ook andere oorzaken zoals het gebrek aan mobiliteit op de arbeidsmarkt, de onderwijsresultaten die nog altijd in grote mate worden bepaald door sociaal-economische achtergrond. Het ironische hierin is echter dat elke partij in dit halfroond met die objectieve factoren heeft getracht om die mensen te versterken en ervoor te zorgen dat dit geen rol meer speelt, maar uw partij nooit iets heeft gedaan om mensen te emanciperen terwijl u dit net als een argument gebruikt waarom die mensen moeilijker een woning vinden of niet worden uitgenodigd op een sollicitatiegesprek. Ik vind dat heel ironisch.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik wil daar gerust op antwoorden. Het probleem bij deze groep medeburgers is dat zij op het vlak van wanbetaling, achterstallige huur, overlast, sluikstorten, vernielingen aan de woning, problemen op de arbeidsmarkt, attitudeproblemen, een gebrekkige kennis van het Nederlands, een gebrekkige opleiding en dergelijke meer oververtegenwoordigd zijn. Die problemen liggen aan de basis waarom verhuurders en werknemers zeggen dat ze die groep toch liever niet willen. Het is een kwestie van risicoberekening. Ze betalen dit met hun eigen geld, want het is hun bedrijf, hun huis, hun appartement waarover het gaat. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

Wij spreken altijd over anderen, maar het gaat over hun centen. Dan zeggen zij dat als ze de keuze hebben tussen Jan, Piet, Maria of Jozefien en Yussef, Mohammed of Fatima, ze weten wie ze zullen kiezen. Ik lees hier voor uit zo veel getuigenissen die ik ontvang. U krijgt die niet, maar ik wel. Die mensen zeggen me dat de kans vier tot vijf keer groter is dat het zal fout lopen, dat ze weten dat er een probleem zal ontstaan. Zal de overheid hen vergoeden? Zal dit parlement een schadefonds oprichten? Dat zou veel nuttiger zijn, minister-president, voor al die verhuurders die in de problemen komen wanneer ze verhuren. Dat zult u niet doen. Neen, dat doen we niet. We zeggen: u bent fout, het is discriminatie, het is racisme, maar we kijken niet naar de redenen die aan de basis van die selectie liggen. Mensen maken die selectie niet op basis van huidskleur. Zet dat toch eens uit uw hoofd, vergeet dat. Dat is niet waar. U bent zo geborneerd op dat thema,

zo multicultureel geblokkeerd, dat u niet meer inziet wat de echte redenen zijn waarom het fout loopt. De huurder zegt: ik neem het risico niet meer. Hij vraagt om eens mee te komen en rond te lopen in Borgerhout, Antwerpen-Noord, Vilvoorde of Sint-Joost-ten-Node en Schaarbeek. Ga eens kijken in de huizen, kijk eens wat daar gebeurt en hoe ze soms die panden achterlaten. Niet allemaal, een minderheid, maar een veel te grote minderheid in verhouding met de minderheid van ons eigen volk dat hetzelfde doet. Dat is de reden, en geen andere. Over die problematiek heb ik echter nog geen woord gehoord.

We praten nu al meer dan twee weken over deze problematiek. Alle professoren zijn opnieuw de revue gepasseerd. Hebt u deze argumenten al eens gehoord? De argumenten van de gewone man? De argumenten van de verhuurder? De argumenten van de huiseigenaar? De argumenten van de werkgever? Die komen niet aan bod, die worden niet gehoord, en dus zijn die mensen gefrustreerd. Ja, inderdaad, terecht gefrustreerd. Daarom zijn die mensen ook boos op de politiek: omdat ze niet gehoord worden en omdat er met hun problemen nooit rekening wordt gehouden. Er wordt alleen rekening gehouden met het ideologische referentiekader dat het uwe is, en dat moet en zal door de hele samenleving in de praktijk worden toegepast. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Dewinter, ik heb gearzeld om tussen te komen, maar ik denk dat ik het toch even moet doen.

Eerst en vooral zegt u dat we zouden aanzetten tot repressie en sanctionering. Ik weet niet of u tijdens het begin van de zitting lag te slapen of niet goed hebt geluisterd, maar ik heb heel duidelijk gezegd waarover het ging. Het ging over sensibiliseren en niet over stigmatiseren, niet over penaliseren. Dat is heel duidelijk gezegd. Dat is de positie die deze Vlaamse Regering inneemt.

Ten tweede is er de huurmarkt. Natuurlijk kennen we allemaal die verhalen, maar waarover gaat het hier? Het gaat erover dat als er een huis te huur of te koop staat en iemand dat wil bezichtigen, dat nooit afhankelijk zou mogen zijn van de naam of kleur van die persoon. Iedereen heeft het recht om het huis te bezichtigen. Dan kan men met de eigenaar-verhuurder praten en aantonen of men solvabel en geïntegreerd is in de samenleving. Wij dringen aan op dat gesprek tussen verhuurder en huurder. Uiteindelijk is het natuurlijk de eigenaar van een pand die beslist aan wie hij wil verhuren, op basis van de criteria van solvabiliteit en respect voor normen en waarden. Dat is natuurlijk het recht van een eigenaar, maar het kan er bij mij niet in dat men mensen het recht onttrekt om naar een woning te komen kijken omdat ze een bepaalde naam of kleur hebben. *(Applaus bij de meerderheid)*

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister-president, ik treed u daarin bij. In een ideale wereld zou u nog gelijk hebben ook. Maar we leven niet in een ideale wereld.

Minister-president Jan Jambon: We zijn met deze Vlaamse Regering op weg naar een ideale wereld.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Mochten we in een ideale wereld leven, dan zouden we niet aan politiek doen. De realiteit is helaas anders, en dat weet u ook. Ik kan u vele brieven laten lezen van verhuurders en huiseigenaars die mij schrijven hoe schrijnend de toestanden zijn, tot in het absurde toe. Het gaat over kippen kweken in de veranda, over het afbreken van deuren om er brandhout van te maken, over een vuurtje stoken om te koken in de living. U kent die verhalen. Ze zijn extreem en ze zijn zeker niet op iedereen van toepassing, maar

ze bestaan wel. En ze zijn in min of meerdere mate helaas voor deze groep net iets te veel aan de orde.

Ik rond af, voorzitter. Maar ik ben de enige die dit geluid zal laten horen, dus zult u mij een minuutje meer gunnen.

De voorzitter: Mijnheer Dewinter, het gaat niet over de vraag of u meer tijd moet krijgen. U werd onderbroken, dus u hebt het recht om te antwoorden. Dat hebben de anderen ook mogen doen.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Dank u wel. Ik zeg maar één ding, minister-president: responsabiliseer nu ook eens die allochtone huurder. Leg nu ook eens de klemtoon op het feit dat er ook bij die allochtone werknemer problemen zijn. Neem daarvoor eens initiatieven, minister van Samenleving. Trek daar eens wat subsidies voor uit. Organiseer eens een studie met al uw professoren bij de verhuurders en huiseigenaars waarom zij uiteindelijk niet wensen te verhuren: vanwege de huidskleur of vanwege de problematiek die ik hier heb beschreven? Ik denk dat ik dichterbij de waarheid zit dan u. Ik zeg: responsabiliseer die allochtoon. Leid hem voor mijn part op. Stuur diegenen die zich niet willen aanpassen en onze wetten overtreden inderdaad terug naar hun land van herkomst en voer een immigratiestop in om ervoor te zorgen dat we niet blijven dweilen met de kraan open.

Het is ook mijn frustratie, dames en heren van de linkerzijde, dat we dit debat al twintig, dertig jaar iedere keer opnieuw moeten voeren, altijd met dezelfde argumenten en altijd met dezelfde conclusies. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): U lijkt zo verbaasd, voorzitter. Ik wou gewoon even aan de heer Dewinter vragen of iemand ooit al eens de moeite genomen heeft om hem uit te leggen wat een praktijktest is.

De voorzitter: Mijnheer Dewinter, heeft iemand ooit de moeite gedaan om u uit te leggen wat een praktijktest is?

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Wel, u zult er in de media niet veel over gelezen hebben, want dit past niet in het kraam van de mainstream media, maar ik heb er vorige week een brochure over voorgesteld, samen met juristen.

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb het niet over jullie propagandatoestanden.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Het antwoord interesseert u feitelijk niet, alleen uw eigen opmerking, zo narcistisch bent u wel. *(Opmerkingen van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Collega D'Haese, wilt u uw micro uitzetten?

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik ga toch antwoorden, hoewel ik weet dat mijn antwoord op een dode steen zal vallen. Niettemin, in 'Baas in eigen huis' beschrijf ik – bedankt voor de publiciteit die u mij gunt – wat praktijktesten zijn en waartoe ze kunnen leiden, waarom ze juridisch inderdaad illegaal zijn en waarom ze politiek een slecht idee zijn, waarom ze geen antwoord bieden op de problematiek die u aankaart. Lees de brochure, u zult, me dunkt, beter geïnformeerd zijn via deze brochure dan via uw eigen kanalen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Geef seffens die brochure aan collega D'Haese. Hij kreeg een antwoord op zijn vraag. Kunt u nu afronden? Want eigenlijk heeft collega D'Haese nu het woord. U mag daarvoor naar het spreekgestoelte komen.

Jos D'Haese (PVDA): Het gaat nog over de heer Dewinter.

De voorzitter: Lees de brochure dan. De heer Dewinter weet dus wel degelijk wat een praktijktest is.

Jos D'Haese (PVDA): Ik heb de indruk van niet. Neem bijvoorbeeld iemand met een beperking, mijnheer Dewinter, iemand die in een rolstoel zit. Ik krijg daar ook heel wat verhalen over. Onlangs was er nog iemand die zei: ik ging zelfstandig wonen en was superfier. Iedereen was content, tot ze mij vroegen: zijn die krukken van u nodig na een skiongeval of voor iets anders? Opeens was het gedaan met de pret. Mijnheer Dewinter, 15 procent van de mensen met een handicap wordt gediscrimineerd op de woonmarkt, blijkt uit Gents onderzoek. Dan is de vraag: hoe pakken we dat aan? Of vindt u dat dat ook allemaal mag gebeuren, dat mensen met een handicap – ook al zijn ze solvabel, ook al zijn ze stabiel, ook al delen ze onze normen en waarden – de toegang tot een huis ontzegd mag worden? Mijnheer Dewinter, of u het nu graag leest of niet – u mag proberen een andere te vinden maar het zal u niet lukken –: hierover zeggen alle experts hetzelfde.

Voor dit soort probleem is er maar één oplossing: praktijktesten invoeren. Dat is bijvoorbeeld: personen met een handicap vergelijken met personen zonder handicap, met alle andere factoren gelijk. Dat is voor personen met een handicap de enige optie, alsook voor holebi's, mensen met een migratieachtergrond, iedereen over wie vooroordelen bestaan. Ik zou graag van u weten wat u daar in godsnaam op tegen hebt.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik wil terugkomen op het debat met de heer Dewinter. Mijnheer Dewinter, u beticht ons allemaal van een ideologisch denk-kader, maar uiteindelijk komt u zelf niet veel verder dan te wijzen naar de migratiestop als nodige oplossing voor dit probleem.

Over mensen met een migratieachtergrond zegt u dat het logisch is dat zij geen recht hebben op een huis of op een sollicitatiegesprek, als ze het Nederlands niet machtig zijn. Nogmaals, daar gaat het niet om. Ik heb gezegd dat het hier om mensen gaat met een gelijkaardig inkomen en opleidingsniveau die desondanks niet dezelfde kansen krijgen als mensen met een Vlaamsklinkende naam.

U zegt: "Kom gerust eens naar Antwerpen en wandel even rond met mij." Ik ben van Antwerpen en wandel daar uiteraard regelmatig rond, zeker tijdens de lockdown heb ik veel wandelingen gemaakt. Ik spreek dan met heel veel mensen, met iedereen, niet alleen met de eigen kiezers. Wat ik daar hoor, ook van jongeren met een migratieachtergrond, is dat zij heel hard werken om te studeren, soms zelfs een tweede opleiding hoger onderwijs volgen, maar nog altijd geconfronteerd worden met drempels op de arbeidsmarkt. Wat is uw antwoord daarop?

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik dacht daar in mijn betoog het antwoord op gegeven te hebben. Het is een kwestie van risicoberekening voor verhuurders en werkgevers. Als de kans op problemen, overlast en aanverwanten bij de eerste groep vijf- tot tienmaal groter is, dan kiest men normaal gezien inderdaad voor die groep met het minste risico, want het gaat – ik herhaal – over hun eigen centen, hun eigen woning, hun eigen bedrijf. Zo simpel is dat. Meer is het niet, geen hogere wiskunde, geen wetenschappelijk gedoe. Het is een heel simpele risicoberekening bij de verhuurder, de werkgever en de huiseigenaar. Daar gaat het over. Neem dus het initiële probleem weg, in plaats van altijd maar te herhalen wat u al tien keer hebt gezegd.

Ten tweede, in antwoord op de heer D'Haese, vind ik het altijd bijzonder pijnlijk dat men de groep van de gehandicapten, vrouwen en aanverwanten nodig heeft

om er dat multiculturele discours van positieve discriminatie te kunnen door-duwen. Men komt altijd met die groepen af, terwijl er voor hen heel andere methodieken en oplossingen zijn – een aangepaste woning en noem maar op – en terwijl zij natuurlijk in geen enkel opzicht te maken hebben met de problematiek van allochtonen en vreemdelingen en dergelijke meer. Laten we die groepen dus voor eens en voor altijd van elkaar scheiden en laten we niet doen alsof dat één groot geheel is, met als enige bedoeling om de multiculturele waanideeën door te duwen. We hoeven hier geen holebi's, gehandicapten en vrouwen bij te sleuren, want dat heeft er niets mee te maken.

Ik sluit af, voorzitter. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Ik sluit af met de mededeling dat we ons moeten hoeden voor constant door te drammen over racisme, uitsluiting en discriminatie, want – en dat merkt u ondertussen toch ook wel in de straten van ons land en van Europa, niet alleen door deze problematiek, maar ook door andere incidenten – vreemdelingen voelen zich door dit discours onaantastbaar. De beste manier, minister van Samenleven, om iedere vorm van integratie tegen te gaan, is de indruk wekken dat alles de schuld is van de racistische Vlaming en dat de allochtoon een soort van heilige is die bij voorbaat onschuldig is. Op de televisie hoorde ik onlangs iemand van de zwarte gemeenschap zeggen: "Wij, zwarten, wij kunnen geen racist zijn. Uit de aard der feiten is dat feitelijk onmogelijk." Zover zijn wel al. Het discours van racisme, uitsluiting en discriminatie ontslaat de gekleurde medemens van iedere vorm van verantwoordelijkheid. Zover zijn we al met het discours.

En ik vraag tot slot, voorzitter: wanneer gaat de overheid, wanneer gaat deze regering, met Jan Jambon en de N-VA op kop, wanneer gaat dit parlement eindelijk eens aan de kant staan van de hardwerkende, belastingbetalende, autochtone Vlaming, in plaats van permanent een weg-met-onspolitiek te voeren? Het Vlaams Belang blijft in elk geval consequent aan de kant van verhuurders, werkgevers en andere Vlamingen staan, want wij zijn van mening dat iedereen het recht heeft om baas te zijn in eigen huis en baas te zijn in eigen bedrijf, net zoals wij als Vlamingen het recht hebben om baas te zijn in eigen land. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voor een partij die zichzelf op de borst klopt omdat ze de problemen durft benoemen, is het heel veelzeggend dat u zelfs alle wetenschappelijke literatuur gewoon overboord gooit. Die cijfers in verband met de discriminatie die mensen met een beperking tegenkomen, zijn zeer reëel. Ik vind het zeer triest dat u zelfs zegt dat het niet zo'n groot probleem is en dat het met andere methoden kan. Want dat klopt niet. En ik wist dat er in uw fractie een probleem was rond de lgbtqi-acceptatie (lesbian, gay, bisexual, transgender, queer (or questioning), intersex). Dat wist ik al. Maar rond mensen met een handicap: dat vind ik toch wel heel, heel jammer.

Ik mag er niet aan denken hoe uw ideale wereld eruitziet. Maar ik denk dat het een Vlaanderen is waarin er geen plaats is voor wie hard werkt, maar waarin kansen ontzegd worden vanwege de geaardheid, de afkomst of de handicap. Ik denk dat u vooral dát heb duidelijk gemaakt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Uw zeven minuten zijn eigenlijk allang opgebruikt, maar ga uw gang.

Jos D'Haese (PVDA): Beste collega's, daarnet heeft de minister – ik ben vergeten dewelke, ik denk minister Somers – gezegd dat we gelukkig op de goede weg zijn als het gaat over discriminatie op onze woningmarkt en onze arbeidsmarkt. Ik vrees dat dat niet het geval is, ik vrees dat we niet op de goede weg

zijn. Het onderzoek van professor Baert wordt hier vaak geciteerd: de discriminatie voor een kans op een jobgesprek als je een Turkse naam hebt, stijgt van 30 procent in 2011 tot bijna 50 procent in 2015.

Van welke kleur je ook bent, van welke overtuiging je ook bent: dat moet ons onwaarschijnlijk kwaad maken. Het moet ons onwaarschijnlijk verontwaardigd maken dat jonge mensen die hier geboren zijn, die een opleiding volgen, die keihard hun best doen om er te geraken, vanwege hun naam zelfs niet worden uitgenodigd voor een jobgesprek. En daar wordt uiteraard veel lippendienst aan bewezen. Maar de tijd is natuurlijk hier om daar actie tegen te ondernemen. En er wordt hier wel gezegd: wij doen toch van alles. Stijn Baert wordt hier – ik zei het al – graag geciteerd. Minister Crevits, u citeerde hem daarnet uit 2017, ik zal hem citeren uit 2020, vorige week. Nadat professor Baert nog bijkomend onderzoek heeft gedaan, de zaak heeft uitgespit, zegt hij: 'Wie op dit moment geen praktijktesten invoert, legt zich neer bij discriminatie, legt zich erbij neer dat mensen geen eerlijke kans krijgen op een woning omwille van hun naam, legt zich erbij neer dat mensen geen eerlijke kans krijgen op een job omwille van hun afkomst of omwille van hun handicap.'

En alle experts die nu om raad zullen worden gevraagd, zeggen nu al welke raad ze zullen geven. Ze zeggen nu al dat ze zullen adviseren om praktijktesten in te voeren, want er is heel weinig anders dat men kan doen. Er wordt dan gezegd dat het een semantische discussie is, monitoring enzovoort. Een aantal sprekers zijn hierover tussengekomen. Maar dat is een heel ander gegeven. Monitoring gaat over het geheel van een sector, via praktijktesten kun je gericht in gesprek gaan met mensen die effectief discrimineren. Je kunt vorming geven en ervoor zorgen dat het stopt. Want dat is toch waar het om draait. Het draait niet om sancties, het draait niet om vormingen, het draait niet om sensibilisering, het draait niet om zelfregulering, het draait om het stoppen van discriminatie. Dat is waar het vandaag om draait.

En dan is er dus dat instrument van de praktijktesten. Alle experts zijn het erover eens dat we dat instrument vandaag nodig hebben. En toch weigert deze meerderheid, ondanks het feit dat de helft van die meerderheid ervoor is, en toch weigert deze regering, ondanks het feit dat de helft van die regering ervoor is, om die praktijktesten in te voeren.

Ik heb hier de hele dag al naar argumenten gevraagd, maar ik heb er nog geen enkele gekregen. Gelukkig zijn er in de pers een aantal aangehaald, minister Diependaele in de tv-studio's van Terzake. Het eerste argument luidt: we mogen er niet van uitgaan dat alle Vlamingen racisten zijn. Dat is evident. Er is hier niemand die ervan uitgaat dat alle Vlamingen racistisch zijn. Dat is absurd. Dat is als zeggen: we mogen geen alcoholcontroles doen, want dan gaan we ervan uit dat alle Vlamingen dronkaards zijn. Dat is een totaal absurde redenering. Dus als u die verzekering wilt: in mijn fractie, en ik denk ook bij Groen en sp.a, ook bij Open Vld en CD&V, is niemand ervan overtuigd dat alle Vlamingen racistisch zijn. Dus: smijt dat argument maar in de vuilnisbak.

Tweede argument: een overheid mag niet liegen en bedriegen. Dat zijn mooie woorden om te gebruiken, maar het is uiteraard volledig naast de kwestie. Wat we doen met praktijktesten, is nagaan of er misdrijven worden gepleegd, nagaan of de wetgeving wordt nageleefd.

Ik zal u misschien een belachelijk voorbeeld geven van hoe we dat op andere vlakken doen. Neem nu fietsendiefstal. Voor fietsendiefstal zijn er heel wat mogelijkheden om in te zetten: politiecontrole, sensibilisering dat je andere mensen hun fiets niet mag stelen enzovoort, maar waar vraagt de N-VA zowat overal naar, waar fietsendiefstal een probleem is? Dat zijn lokfietsen. Ken je dat, lok-fietsen?

Lokfietsen zijn fietsen die je in een fietsenstalling zet met een gps-tracker erin. Stiekem verwacht je dat, als er fietsendieven zijn in de stad, ze die fiets gaan pakken, dat je de gps-tracker kunt volgen en kunt zien wie de fiets heeft gepikt.

Overal vraagt de N-VA daarnaar – ik heb een lijstje gemaakt –, in Hasselt, Wer-vik, Aarschot, Halle, Kortrijk, Sint-Niklaas, en in Mechelen, Willebroek en Oosten-de waar de N-VA mee in het bestuur zit, zijn de lokfietsen er al. Topsysteem. Het enige probleem is dat als de gps van de fietsen uitvalt, je ze niet kunt traceren.

Praktijktesten, dat is nu eens net hetzelfde. Je zet geen echte fiets, je zet geen echte verhuurder in om na te gaan: wordt hier een fiets gepikt, wordt hier iemand gediscrimineerd? We doen dat vandaag al op andere vlakken. Het ene misdrijf willen jullie aanpakken en het andere willen jullie op zijn beloop laten.

Tot nu toe zijn er geen valabele argumenten gebruikt tegen die praktijktesten. Ik heb er nog geen enkel gehoord. Dan is de grote vraag: waarom weigeren jullie om dat in te voeren? Waarom weigeren jullie om die discriminatie daadkrachtig aan te pakken?

Er zijn gelukkig – vandaag moeten we het er eindelijk eens over hebben – parlementsleden uit deze meerderheid die daar genoeg van hebben, en terecht. Parlementsleden die dat niet langer slikken, die opkomen voor hun overtuiging, en die doen wat ze hun kiezers hebben beloofd. Het zou heel wat parlementsleden hier sieren, mochten ze dat voorbeeld volgen. Maar dat wordt niet gepikt in deze meerderheid.

Mijnheer Vandaele, u zei in het begin van deze legislatuur al over collega El Kaouakibi toen ze kritiek had op het regeerakkoord: "Ze is nieuw en het is eigenlijk niet de gewoonte dat individuele parlementsleden zich op zo'n moment uitspreken."

Mevrouw Sminate, die hier vandaag niet is, zei vanmorgen nog: "Ze kent de spelregels..." (*Opmerkingen van Nadia Sminate*)

Excuseer, mevrouw Sminate, u zat de vorige keer daar, mijn excuses. Ik had u niet zien zitten. (*Opmerkingen*)

De vorige keer zat u daar, en nu zit u daar. Ik zie het probleem niet.

De voorzitter: Collega D'Haese, los van dit voorval, daarnet hebt u net hetzelfde gedaan met collega Muyters. (*Opmerkingen van Jos D'Haese*)

Excuseer, dat was collega Annouri.

Gaat u vooral verder, maar in ieder geval is collega Muyters hier al een aantal keer aanwezig geweest, en we kunnen hier maar met veertig mensen zitten. Dus, voor de duidelijkheid, niet iedereen kan aanwezig zijn.

Jos D'Haese (PVDA): Collega Sminate, die hier gelukkig wel aanwezig is, zei vanmorgen nog: "Mevrouw El Kaouakibi kent de spelregels van de politiek niet, misschien moeten we haar dat eens uitleggen."

Wel, ik weet niet volgens welke spelregels jullie spelen, ik weet niet welk spelletje jullie spelen, maar mij gaat het erom dat we discriminatie uitroeien, dat we discriminatie aanpakken. Als parlementsleden dan een eigen mening hebben, verdorie, dan kan ik daar alleen maar respect voor hebben.

Dat is waarschijnlijk nieuw, dat parlementsleden hier uitkomen voor hun eigen mening. Zij heeft waarschijnlijk de gewoontes van dit parlement nog niet door. Wel, ik hoop dat jullie jullie manier van aan politiek doen, mijnheer Vandaele,

mevrouw Sminate, niet gaan opleggen aan iedereen. Ik hoop dat we niet aan iedereen gaan opleggen om te stoppen met op te komen voor hun eigen mening en te buigen voor de verstikkende participatie. Misschien dat uw eigen fractie hier zit om op knopjes te duwen, leg dat absoluut niet op aan de anderen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Collega, ik denk dat we allemaal, in welke werk-omstandigheden of gezinssituaties we ook zitten, weten dat als je in een groep tot een bepaalde afspraak komt en een besluit hebt genomen, je inderdaad de beslissing van die groep uitvoert. Dat is het enige wat ik heb willen zeggen en dat betekent natuurlijk niet dat een parlements lid of om het even wie in om het even welke beroepssituatie of gezinssituatie perfect voor zijn of haar mening kan uitkomen. Je kunt dat verdedigen, je kunt dat met verve doen, maar op een bepaald moment wordt er een beslissing genomen, wordt er een afspraak gemaakt binnen de groep, en dan moet je je daaraan conformeren. Dat is al wat ik heb willen zeggen, en dat doet geen afbreuk aan het recht van individuen en parlementsleden om uit te komen voor hun mening.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Voorzitter, ik heb mijn minuten opgespaard. Dat is een grapje.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi, over welke minuten hebt u het?

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Ik heb het over de minuten van de afgelopen tussenkomsten. Ik kan niet anders dan reageren op de hele situatie.

De voorzitter: Mevrouw El Kaouakibi, u mag absoluut reageren.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Mijnheer Rzoska, mijnheer D'Haese, mijnheer Vandaele, jullie hebben het woord genomen en ik voel me uiteraard aangesproken. Het is morgen een jaar geleden dat we hier een eed hebben afgelegd. Het was mijn eerste eed. Ik heb trouw aan de Grondwet gezworen, en volgens mij is het volgens die Grondwet zo dat ik vrij en onbevangen het algemeen belang dien. Dat is mijn grondwettelijke plicht.

Ik begrijp op dit ogenblik niet meer waarmee we bezig zijn. We zijn de essentie weer eens kwijt. Dit debat zou over racisme en discriminatie moeten gaan. Ik heb verschillende sprekers horen zeggen dat het gaat om de toekomst van onze samenleving en de mensen in onze samenleving, welke ideologische verschillen ze ook hebben. Het gaat opnieuw al lang niet meer daarover. Het gaat hoogstens om een woord. *(Opmerkingen van Chris Janssens)*

De voorzitter: Mijnheer Janssens, mevrouw El Kaouakibi heeft het woord gevraagd en gekregen. Zij voelt zich door de heer D'Haese aangesproken. Ik bepaal wie hier het woord krijgt. Mevrouw El Kaouakibi is door de heer D'Haese uitgedaagd, dus zij heeft nu het recht om het woord te nemen. U krijgt het woord niet. U kunt ook even gaan afkoelen in de Zuilenzaal. *(Opmerkingen)*

Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Mevrouw El Kaouakibi, mag ik u vragen niet te lang te spreken. Uw fractie heeft ook zeven minuten.

Sihame El Kaouakibi (Open Vld): Voorzitter, de heer Schiltz zal daarvoor zorgen. Ik wil het gerust in verschillende tussenkomsten opsplitsen, zoals anderen dat hebben gedaan. Ik probeer gewoon een punt maken over een debat dan ten gronde moet worden gevoerd.

Dat is juist het probleem. Als er duizend jongeren op straat komen, gaat het niet meer over duizend rellen, maar over rellen. Het gaat niet over waar het om gaat. En wat hier gebeurt, is net hetzelfde. De oppositie dient voorstellen van resolutie in die verder gaan dat wat lokaal gebeurt. Ik vind dat niet oprecht. Dat is geen debat. Dat is ook een campagne. Er zijn leden van de meerderheid die minder doen dan ze lokaal doen en debatteren over een woord dat wel in hun lokaal bestuursakkoord staat. Dat vind ik ook geen debat en dat vind ik ook niet oprecht. Ik vind dat een campagne. Er is een minister die binnen 24 uur een stemming van het Vlaams Parlement naast zich neerlegt. Ik vind dat niet serieus. Dat is niet alleen een slag in het gezicht van het Vlaams Parlement, maar ook een slag in het gezicht van de vele mensen die naar gelijke rechten snakken.

Minister-president, ik ben dan ook heel blij met uw toespraak. U hebt, net als in september 2019, gezegd dat u dit serieus neemt. Dat is het enige wat we kunnen doen. We moeten dit serieus nemen en daarnaar handelen. Alles wat hier gebeurt, het ongenoegen, het onbegrip en de boosheid, is exact wat we voelen in de kloof tussen volk en volksvertegenwoordigers. Dat is exact wat we hier doen. Ik geef eerlijk toe dat het me zwaar valt. U mag zich niet vergissen. Burgers worden daar boos van.

Ik word ook aangesproken door mensen die denken dat ik een heksenjacht wil starten. Dat is het niet. Ik word aangesproken door burgers die zeggen dat ik hun pijn niet erken. Ik heb dat aan den lijve mogen ondervinden. Om die reden zitten we hier weer en sta ik hier weer. Het is altijd zo dat het makkelijker is niets te doen, zijn mond te houden en stil te zijn. Stil zijn en niets doen, is makkelijk, maar dat is niet wat we hier komen doen. Ik vind dat we het debat ten gronde moeten voeren.

Ik hoop dat de resolutie en het compromis, wie er ook voor of tegen moge zijn, het startpunt voor een verder debat vormen. Als we dit niet als een prioriteit zien net zoals we de coronacrisis als een prioriteit zien, weet ik eigenlijk niet hoe we verdere stappen zullen zetten. Als we het echt menen, zullen we meer moeten doen dan we nu doen aan de pijn die racisme met zich meebrengt en zullen we zonder discriminatie en onderscheid moeten zorgen voor een verbetering van het leven van elke Vlaming.

Dat is wat ik echt hoop, over partijgrenzen heen, dat meer zal gebeuren. Dit is een gepolariseerd debat geworden. Dat was niet de bedoeling. Ik hoop oprecht dat we hierna stappen vooruit zetten.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mevrouw El Kaouakibi, ik heb geen stemming van het parlement naast mij neergelegd. Daar verzet ik mij formeel tegen. Dat is niet het geval. Ik ben het wel eens met u dat als we het probleem willen aanpakken, we moeten zorgen dat we samenwerken. Onder samenwerking moeten we ook verstaan dat we elkaars zienswijzen daarin respecteren. Ik hoop dat we daarin overeenkomen. Ik ben het ook eens met u dat als wij dit willen gaan doen, we ons richten op het probleem zelf, dat we kijken naar wat precies moet worden aangepakt. Dan gaat het niet over een discussie over praktijktests, maar dan gaat het eigenlijk over het feit zelf, en dat is dat er mensen minder kansen hebben op de huurmarkt of de arbeidsmarkt. Dan moeten we daarnaar kijken.

Dan zijn er twee dingen die ik u zou willen meegeven, want er is hier vandaag al heel veel gezegd. Er zijn al van alle kanten opmerkingen gemaakt die volgens mij helemaal niet waar zijn. Er wordt wel degelijk al onderzoek gedaan. Zeker de mensen die in de commissie Wonen zitten, zouden dat moeten weten. In 2005 en in 2013 is er een zeer grondige woonsurvey gehouden. In ons Vlaams regeerakkoord staat er ook dat we die opnieuw zullen doen in 2023.

Wat is het resultaat van die woonsurvey in 2005 en 2013? Hier wordt voortdurend gezegd – de heer D’Haese is daar het mooiste voorbeeld van – dat het alleen maar slechter gaat. Dat is niet waar! Volgens die survey gaat het beter, dus slechter met de discriminatie op de woonmarkt! Er wordt minder gediscrimineerd! Ik zal u letterlijk voorlezen wat er staat. De vraag is niet gesteld met praktijktests, maar met een enquête, en niet alleen aan de immobiëliënsector maar ook aan individuele verhuurders. Dus ook zij zijn betrokken. De opmerking van mevrouw Partyka was zeer juist: je zit hier met een zeer moeilijk te bereiken doelgroep van verhuurders. 65 procent zijn individuele verhuurders. Zij hebben allemaal die vraag voorgelegd gekregen. Er waren meer dan 5000 respondenten. Dat is een pak hé, dat is een van de grootste onderzoeken die er gebeurd zijn. De vraag luidde: stel dat mensen van een andere afkomst zich als kandidaat-huurder zouden aanbieden, zou u daar geen enkel bezwaar tegen hebben, eerste mogelijkheid, zou u het aanvaarden maar minder prettig vinden, tweede mogelijkheid, of zou u een andere huurder zoeken, derde mogelijkheid? In 2005 zei 41,7 procent geen enkel bezwaar te hebben. Dat is een schande, dat is natuurlijk veel te weinig. In 2013 was dat al 56 procent. Dat is 15 procent beter. Het antwoord ‘minder prettig maar aanvaarden’, was er in 2005 bij 31 procent. Dat is natuurlijk nog altijd te veel. In 2013 was dat 21 procent. Dat is dus 10 procent beter. ‘Een andere huurder zoeken’, de diehards zeg maar, degenen die het echt aan hun laars lappen, was in 2005 27 procent, en in 2013 22 procent. Dus we zijn er wel degelijk op vooruitgegaan op de woonmarkt wat betreft afkomst. Wat betreft alleenstaanden met kinderen, zijn we er niet op vooruitgegaan. Dat erken ik evengoed. Wat betreft mensen die voor het betalen van hun waarborg afhankelijk zijn van het OCMW, zijn we er ook niet op vooruitgegaan. Het is de verdienste van mevrouw Homans dat we dat nu op een manier zullen kunnen doen dat dat niet meer geweten is door de verhuurder. Op die twee punten zijn we er in elk geval niet op vooruitgegaan.

Een tweede boodschap. Ik begrijp zeer goed, echt waar, – ik spreek dan voornamelijk over mijn eigen bevoegdheid maar dat geldt ook voor arbeidsmarktbeleid of andere problemen die er zijn met betrekking tot discriminatie – dat het debat voortdurend gevoerd wordt vanuit het standpunt van de huurder, want dat is natuurlijk degene die ‘de bonen gefret heeft’, dat is degene die er het slachtoffer van is. Dat begrijp ik zeer goed. Maar het is niet daar dat we iets moeten aanpassen, het is niet daar dat we een oplossing moeten zoeken, het is bij het gedrag van de verhuurder en het gedrag van de werkgever dat we iets moeten doen. Dan moet je ook de moed hebben om te gaan kijken wat nu de reden is dat die verhuurder dat doet. Waarom heeft hij die vooroordelen? Want dat zijn vooroordelen, dat is geen racisme. Hoe komt dat? De vraag is vooral: hoe gaan we de verhuurder kunnen overtuigen om in zijn eigen belang niet meer te discrimineren? Dat is nu exact waar we al veel langer aan aan het werken zijn met de sectoren, dan dat het debat hier gestart is in het parlement. Van niemand van jullie heb ik een vraag om uitleg in de commissie gekregen, en ik denk zelfs ook geen schriftelijke vragen! Van niemand! Ook van u niet, mevrouw El Kaouakibi. Voor twee weken heb ik van niemand daarover vragen gekregen.

Maar het overleg met de sector loopt wel degelijk al langer. En wat is het systeem dat we daar willen doen? We willen kijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat we die eerste stap op de huurmarkt kunnen objectiveren. Hoe kunnen we aan de verhuurder een instrument geven dat er eigenlijk voor zorgt dat hij die vooroordelen allemaal aan de zijkant kan plaatsen, zodat er geen vooroordelen meer hoeven te zijn?

Hoe kunnen we een win-winsituatie creëren waarbij de verhuurder zijn belang wordt gerespecteerd? Want wat is het belang van de verhuurder? Ervoor zorgen dat hij of zij rendement heeft op zijn woning. Dat is de logica zelve. Wij zijn nu aan het kijken hoe we kunnen zorgen voor die eerste stap. Want het is

uiteindelijk de verhuurder die zal beslissen wie er in zijn woning komt. Het is vreemd dat mijnheer Dewinter dat daarnet ook heeft verdedigd, en het is exact wat mevrouw Moerenhout vanmorgen ook op de radio heeft gezegd – bien étonnés de se trouver ensemble.

Maar wat moeten we nu precies gaan doen? We moeten kijken hoe we die verhuurder gaan overtuigen, zodat we zorgen dat hij niet meer discrimineert bij die eerste toegang. Wij zijn aan het werken aan een tool waarbij we in de eerste plaats dat vooroordeel wegnemen bij de immobiliënmarkt. Daarna doen we dat ook bij de individuele verhuurders, maar dat zal nog zijn tijd nemen. We gaan objectiveren. En dat betekent dat we in het belang van die verhuurder gaan zorgen dat die er geen nood meer aan heeft om te gaan discrimineren. En dan hebben we een win-winsituatie gecreëerd. Dan hebben we zonder te culpabiliseren gezorgd dat zowel de verhuurder als de huurder er beter uit komt. (*Applaus van Koen Daniëls*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, ik heb twee dingen. Ik denk dat we aan de essentie van dit debat zijn. Het eerste wat ik zou willen vragen is een opheldering. De minister-president is begonnen met te zeggen dat de resolutie die vorige week is goedgekeurd eigenlijk een uitvoering van ons beleid is. Dan is er iemand die vanuit de meerderheid zegt: '24 uur later pleegt de minister woordbreuk.' Wat is het nu? Ik weet het eigenlijk niet meer. Dat is punt een. Het was mevrouw El Kaouakibi die haar recht heeft gebruikt om u daar een vraag over te stellen.

Wat voor mij ten tweede veel dieper gaat, en dan kijk ik eigenlijk naar de collega's van de N-VA: ik heb altijd begrepen – en dat was voor mij ook altijd een persoonlijke overtuiging – dat de Vlaamse beweging een emancipatiebeweging was. Dat ze op de bres ging staan voor diegenen die gelijke rechten vroegen. Dat ze op de bres ging staan voor diegenen die sociale gelijkheid vroegen. En eigenlijk zouden jullie in se op de bres moeten staan voor die Vlamingen die vandaag vragen om die gelijke rechten te waarborgen. En ik had dat ook verwacht.

Ik keer terug naar u, minister-president. U hebt zowel bij uw regeerverklaring als aan de universiteit van Gent antwoorden gegeven op vragen, en ik heb die nog eens herbekeken. Er was toen een jonge studente die op weg was naar een universitair diploma, met een hoofddoek, die een vraag stelde. Zij heeft aan u gevraagd: 'Wat gaat u doen voor mij?' U hebt toen geantwoord: 'Ik zal ervoor zorgen, en ik garandeer u, dat u dezelfde kansen krijgt als het meisje links van u en het meisje rechts van u. Ik zal daar alles aan doen.'

U hebt hier in het parlement gezegd dat het toegangsticket misschien duurder wordt, maar eenmaal je je toegangsticket vasthebt, krijg je gelijkwaardige kansen, alle kansen. Uw eigen partijvoorzitter heeft bij de lancering van het boek 'Over identiteit' gezegd: 'Waarden voor ons, dat is gelijkheid – vrijheid en gelijkheid.'

Dat meisje van toen, van in de aula van de universiteit van Gent, vraagt u vandaag opnieuw: 'Wat ga je eraan doen om mijn rechten te waarborgen?' Daar gaat dit debat over. En voor mij zijn dat Vlamingen. Het zijn ook Vlamingen die een probleem hebben op de huurmarkt, zelfs al zijn het Vlamingen die eigenlijk een migratieachtergrond hebben. En dat is het grote verschil met sommige partijen.

Ik hoop dat u voor alle Vlamingen gaat staan. Dat is eigenlijk de volgende stap die zij u vragen. Sta op die barricade, en zorg ervoor dat alle Vlamingen in deze samenleving, ook diegenen die eigenlijk een migratieverhaal hebben en die mee

gebouwd hebben aan deze samenleving, alstublieft eens dat toegangsticket vasthebben, zodat ze alle kansen krijgen op de arbeidsmarkt en op de huurmarkt.

U hebt toen hier, in dit parlement, gezegd dat dit de samenleving is waar u voor staat. Deel een hebt u gedaan, waar is deel twee?

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Collega Rzoska, wij gaan inderdaad voor gelijke rechten, maar wij gaan ook voor gelijke plichten. Hoe ga je er in de eerste plaats voor zorgen dat mensen gelijke rechten krijgen? Dat doe je door mensen op te nemen in de samenleving, maar die mensen hebben daar ook verantwoordelijkheden. Hoe gaan we ervoor zorgen dat die mensen gelijke rechten hebben? Door hen in de eerste plaats Nederlands te leren. Als je Nederlands spreekt, dan is dat het eerste ticket om aan werk te geraken. Werk hebben, is het ticket om deel te nemen aan onze samenleving. Voor ons is inburgering een groot deel van deze problematiek, een groot deel van de oplossing voor deze problematiek.

Jullie zien de praktijktesten als de zaligmakende oplossing voor discriminatie. Wat ik dan niet begrijp, is dat jullie negeren wat er op het terrein gebeurt. Wat ik niet begrijp, is dat jullie negeren wat experts op het terrein daarover zeggen. We hebben in Gent gezien wat er is gebeurd. Daar heeft men die individuele controle uitgevoerd en er ook sancties aan gekoppeld. Wat is er gebeurd? Iedereen heeft zich netjes aangepast aan de tests die er gebeuren. Op dit moment wordt iedereen inderdaad aanvaard om een appartement te gaan bezichtigen. Wordt er daarom meer verhuurd aan mensen uit kansengroepen? Neen, dat is niet gebeurd. Het probleem heeft zich verplaatst. We moeten stoppen met ons op de borst te kloppen en te zeggen: 'Kijk eens wat wij hebben gedaan', zonder dat er resultaten uit de bus komen.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, ik wil even reageren op de tussenkomst van minister Diependaele, omdat hij verwees naar de commissie Wonen. We kennen elkaar daar intussen al een paar maanden.

Als ik één ding weet, is dat u goed kunt luisteren. Maar als u spreekt, pikt u er soms wel dingen uit die u goed uitkomen. U verwees inderdaad naar de Woon-survey, maar u stopt in 2013, als ik me niet vergis. U zegt ook dat wij aan u geen vragen hebben gesteld over praktijktesten. Tijdens de bespreking van de beleidsnota hebben we dat wel gedaan en u hebt toen gezegd dat u geen heksenjacht wou en dat u geloofde in zelfregulering en zelfsensibilisering.

Als we nu kritiek krijgen dat we dezelfde plaat opzetten, is dat ook uit frustratie. Want plannen om praktijktesten op de private huurmarkt in te stellen, zijn geen nieuw idee. Het was zelfs een idee van de vorige minister van Wonen, uw voorganger die nu parlamentsvoorzitster is. Ik ben even in de archieven gedoken. In 2016 is er een interview geweest waarin mevrouw Homans eerdere uitspraken over racisme en discriminatie die uit de context waren gerukt, rechtzet.

De voorzitter: Ik ga daar zitten en ik ga mee verdedigen.

Maxim Veys (sp.a): Ik zeg net dat u eerdere uitspraken in dat interview hebt rechtgezet. Als ik ergens van overtuigd ben, mevrouw Homans, dan is het dat u zeker geen racist bent en dat u tegen discriminatie bent. Laat daar geen twijfel over bestaan.

Maar u zei in dat interview dat het soms wordt misbruikt. U zei dat als u aan een allochtone jongere op de bus vraagt om zijn voeten van de zetel te halen, dat

soms ambetant is. Hij misbruikt dat dan en verwijt u discriminatie. Ik citeer: "En dat vind ik jammer voor de mensen die wel slachtoffer zijn van racisme of discriminatie, want die zijn er." Een bewijs dat u absoluut het probleem erkent. En dan: "Ik ga ook niet voor niets mysterycalls doen op de private huurmarkt. Als ik niet zou beseffen dat discriminatie bestaat, zou ik dat niet doen." In 2016, collega's.

2017, Steunpunt Wonen: een onderzoek van 177 pagina's over zelfregulering op de private huurmarkt. In 2019 verkiezingen, de praktijktesten op de huurmarkt zijn plots verdwenen. Ik kan begrijpen dat u geen tijd had om ze nog uit te voeren, voorzitter, maar wat is er intussen mee gebeurd? Waarom zijn ze verdwenen? Dat is toch vreemd. Opnieuw, voor de derde keer, minister Diependaele – ik denk dat u het gewoon bent vergeten –, komt u terug op die verklaringen in Terzake? Komen die praktijktesten er? Met andere woorden: zullen er e-mails kunnen worden verstuurd naar verhuurders die enkel verschillen omdat op de ene e-mail de afzender Jan is en op de andere Mohammed? Zullen die er kunnen komen? En als we iets vaststellen met die e-mails, gaan we dan iets doen aan het probleem? Ik heb bewust één woord niet gebruikt, om semantiek te vermijden, maar kan dat?

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord. *(Opmerkingen van Katia Segers)*

Mevrouw Segers, uw fractiegenoot is zonet bijna zeven minuten tussengekomen. Ik geef nu het woord aan collega Dewinter. Uw fractie is namelijk de volgende in de rij om op het spreekgestoelte uw standpunt te komen bepalen.

Iedereen heeft het blijkbaar wat moeilijk met de discipline vandaag.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik wil gewoon even inpikken op wat minister Diependaele gezegd heeft in verband met de studies die moeten aantonen dat het allemaal veel beter gaat. Ik neem aan dat sommigen zich aan dat soort studies beroezen, maar op het terrein vrees ik dat het omgekeerde aan de orde is.

Ten eerste zou het nogal straf zijn dat na de vele miljarden euro's die zijn gepompt in het officiële discours van antiracisme, multiculturaliteit, diversiteit – de nieuwe overheidsideologie, de nieuwe godsdienst die wordt gepredikt bij alles en iedereen – niet op zijn minst een paar mensen daar gevoelig voor zijn en zich daardoor laten beïnvloeden, of op zijn minst hun antwoorden daardoor laten beïnvloeden. Dat betekent nog niet dat ze het menen, maar wel dat ze in dit soort van enquêtes, waar ze om de vijf voet mee om de oren worden geslagen, het 'juiste' antwoord geven en hopen voor eens en voor altijd met rust te worden gelaten met dat soort bevragingen en enquêtes.

Ten tweede zijn mensen ook creatief, minister. Op het terrein gebeurt natuurlijk iets helemaal anders dan wat u meemaakt op uw ministeriële kabinetten. Mensen vinden wel de weg om te doen wat ze uiteindelijk willen doen en om die vrije keuze van een verhuurder en een werkgever te garanderen. En hoe doen ze dat, als verhuurder? Ik zal het u uitleggen, want ik zie het alle dagen, niet alleen bij mijn eigen kiezers, maar ook bij vele anderen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Het is een goede tip, voorzitter. U zult mij gelijk moeten geven. Men gaat via het informele circuit. Men hangt dat bordje 'te huur' niet meer uit. Men gaat via de eigen kennissenkring, de eigen gewezen huurders, men zorgt ervoor dat men een bestand opbouwt dat discreet is, waaruit men kan putten wanneer het pand, het appartement of de appartementen te huur zijn. En dan is men ontslagen van alle mogelijke wetgevingen, beperkingen, repressiemaatregelen en aanverwanten. Mocht u daar allemaal eens een studie naar doen, dan zou u grote ogen trekken en tot de conclusie komen dat het helemaal anders in elkaar zit dan u in feite wel denkt.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Het is altijd belangrijk om naar de essentie te proberen te gaan. Het terechte beleid van onze regering is dat als mensen 'nieuwkomen' in onze samenleving, we van hen een aantal dingen moeten en kunnen vragen: dat ze Nederlands leren, dat ze werk zoeken, dat ze onze maatschappelijke orde begrijpen en zich daarin inschakelen, dat ze een meerwaarde proberen te zijn in onze samenleving. Maar dat kun je niet gebruiken in dit debat. Dat kun je niet meer, als je weet dat 37 procent van de Vlamingen – van ons volk – jonger dan 18 jaar migratieroots heeft, dat een groot deel van die mensen het wel goed aan het doen is op onderwijsvlak, dat die een diploma hebben, dat die een diploma hoger onderwijs hebben, dat die een inkomen hebben uit arbeid, dat die bijdragen, dat die mensen, die Vlamingen, die perfect Nederlands spreken, wier moedertaal het Nederlands is, op onze huurmarkt, als ze solliciteren voor een woning, niet ontvangen worden omdat ze een verkeerde naam hebben, of als ze willen gaan werken, niet ontvangen worden omdat ze een verkeerde naam hebben. Ik heb dit weekend gesproken – dat is ook een casus, mijnheer Dewinter – met een dame wier ouders uit Congo naar hier zijn gekomen. Zij is hier geboren. Haar ouders hebben haar in het Nederlands opgevoed. Ze heeft een universitair diploma psychologie gehaald. Ze heeft gedoctoreerd. Ze is verbonden aan een van onze universitaire instellingen. Ze heeft een zeer goed inkomen. Als die dame op de huisvestingsmarkt moet proberen een woning te vinden, wordt ze niet uitgenodigd vanwege haar naam. Dat kunnen en mogen wij in het Vlaanderen van vandaag niet aanvaarden.

Dat is de reden waarom dit huis bestaat. Dit huis is daarop gebouwd, op de wil om mensen te emanciperen, om mensen gelijke kansen te geven. Voor ons volk was dat in de geschiedenis ook niet altijd het geval. Dat is de drijfveer geweest van velen om dit te bouwen. Wel, in dit huis moeten we ten aanzien van die mensen van onze gemeenschap, ook al hebben ze een andere kleur of afkomst, hetzelfde engagement betonen als we in het verleden hebben gedaan. Dat is de inzet waarover het hier gaat.

De weg om dat te doen is niet eenvoudig, dat weten we allemaal, dat is net het spanningsveld waar we op zitten. Daarom ben ik blij met wat het parlement gedaan heeft en waar we nu staan met de initiatieven die we nemen, en ook met het engagement van minister Diependaele.

In plaats van elkaar hier proberen vliegen af te vangen, zouden we misschien wat meer moeten proberen om elkaar te vinden daarop en te verenigen. Ik ben ervan overtuigd dat, als collega Crevits de sectoren in gang krijgt, dat een mobiliserend effect heeft op de rest. Als we de immosector in gang krijgen, kan dat ook de particuliere verhuurder inspireren in de goede richting. Dat is de weg die we moeten uitgaan. We mogen dat nooit wegzetten met de foute argumenten. We moeten dat probleem in de ogen kijken en daarnaar handelen. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mijnheer Dewinter, het is niet zo dat we daar de verhuurders mee lastigvallen, integendeel zelfs. De woningsurvey bijvoorbeeld, je krijgt geen vijfduizend respondenten als de mensen niet geïnteresseerd zijn om daaraan mee te werken. Ik denk dat iedereen het erover eens is, kamerbreed zelfs: als we dit probleem willen aanpakken, zullen we ervoor moeten zorgen dat we alle partijen in die verschillende sectoren, op de arbeidsmarkt of in de verhuurmarkt of wat dan ook, meekrijgen.

Daarenboven, de resultaten van de survey zijn ook voor verhuurders zeer interessant. In die zin ben ik het er niet mee eens dat zij dat tegen hun zin zouden doen.

Mijnheer Veys, ik kan natuurlijk niet spreken voor mevrouw Homans.

De voorzitter: Dat zal ik wel zelf doen.

Minister Matthias Diependaele: Daar twijfel ik niet aan.

Er zijn gesprekken gevoerd, er zijn onderzoeken geweest. Er zijn gesprekken geweest om te komen tot sectorconvenanten. Daar zijn op dat moment die praktijktesten niet in weerhouden, in die sectorconvenanten. Men heeft daar wel de zelfregulering in uitgesproken. Het verwondert me dat u daarop niet reageert. Uit die zelfregulering komt net het voorstel dat ik hier doe en dat is een zeer positief verhaal waarbij we het belang van huurder en verhuurder met elkaar in verbinding brengen zonder iemand te culpabiliseren, zonder iemand in een lastig parket te brengen. We gaan er effectief voor zorgen dat die verhuurder er belang bij heeft dat die eerste stap tot de huurmarkt op een objectieve manier kan gebeuren. Het zal nog altijd, zoals mevrouw Moerenhout zegt, de verhuurder zijn die uiteindelijk beslist. Daar kunnen we niet aan raken. Dat is de contractvrijheid, dat is een grondrecht trouwens. Maar in elk geval gaan we zorgen voor een systeem waarmee we die belangen kunnen verzoenen. En dan wordt het een positief verhaal voor de beide partijen op de markt. Dat is onze doelstelling en dat komt uit die woonsurvey, die dan gekomen is uit de sectorconvenanten, uit die zelfregulering en het systeem waar we nu al een tijdje mee bezig zijn.

We gaan proberen om dat snel te doen. De doelstelling was dit najaar. We onderzoeken hoe we dat kunnen versnellen. Ik doe daar geen voorafname op, dat vraagt overleg, maar we werken hard.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Mevrouw El Kaouakibi, ik ben het met u eens, dit debat is niet meer om aan te zien. Ik ben het daar echt mee eens. Ik krijg ook veel berichten van mensen die niet begrijpen hoe dit mogelijk is. We hebben aan de ene kant politici en partijen die dingen beloven maar achteraf het omgekeerde doen. Dan hebben we partijen die wel lippendienst bewijzen aan de strijd tegen discriminatie maar weigeren om er effectief stappen voor te ondernemen. Dat leidt dan tot debatten met gekissebis waarin dezelfde argumenten herhaald worden zonder dat er geluisterd wordt.

Mevrouw Sminate, er is niemand die zegt dat praktijktesten de heilige graal zijn. Ik heb vorige week hier nog gezegd dat praktijktesten de enige manier zijn om de zelfregulering te laten werken. De praktijktesten zijn nodig om de zelfregulering te laten werken. Op zich volstaat het niet, dat blijkt uit alle onderzoeken. Verschuift het? Gaan mensen het juiste antwoord geven? Ik geloof dat het feit dat mensen worden uitgenodigd om een huis te bekijken, een fundamenteel verschil maakt.

Mijnheer Dewinter, mevrouw Sminate, ik ben ervan overtuigd dat alle Vlamingen geen racisten zijn.

Ik ben ervan overtuigd dat, als mensen een eerlijke kans krijgen om naar een appartement te komen kijken, als mensen een eerlijke kans krijgen om voor een job te komen solliciteren, en als mensen elkaar van mens tot mens in de ogen kijken, men door die kleur kan zien en men mensen daadwerkelijk een eerlijke kans kan geven op een huis, op een appartement, op een job. Het is daarom dat we die praktijktesten nodig hebben.

Ik wil dan ook oproepen om te stoppen met die platitudes dat het allemaal ligt aan de kennis van het Nederlands en zo verder. Dit gaat allemaal over onderzoek, dit gaat over mensen die perfect vergelijkbaar zijn, op hun naam en hun

afkomst na. Dit gaat niet over de kennis van het Nederlands. Natuurlijk is de kennis van het Nederlands belangrijk, maar dat heeft hier niks mee te maken.

Ik wil eindigen – u zult blij zijn, voorzitter – met een oproep die ik hier vorige week ook al heb gedaan. Alhoewel dat nog niet goedgekeurd is geraakt, is er in dit parlement een meerderheid om die praktijktesten in te voeren. In dit parlement is een meerderheid van de partijen en een meerderheid van de parlementsleden daar voorstander van. Er is één partij die in de meerderheid zit en de zaak blokkeert, die, om redenen die niet duidelijk zijn, toch weigert om die discriminatie aan te pakken. Ik wil iedereen oproepen zich daar niet bij neer te leggen, en te stemmen voor de voorstellen die van de oppositie zullen komen om die praktijktesten er toch te laten komen en discriminatie daadwerkelijk aan te pakken.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik wil me aansluiten bij minister Somers en antwoorden op mevrouw Sminate. Het riedeltje dat mensen de taal maar moeten leren, is noch een antwoord, noch een argument in dit debat. Ik heb de voorbije dagen 104 digitale mondelinge examens afgenomen van onze tweedebachelor- en schakelstudenten. Bijna de helft van onze studenten heeft een naam die niet Vlaams klinkt. Die studenten komen uit alle delen van de wereld. Ze zijn vaak tweetalig, meertalig. Alleszins spreken ze allemaal perfect Nederlands. Vaak zijn ze ook in het Nederlands opgevoed. Die studenten hebben zich in coronatijden ongelooflijk ingezet om het beste uit zichzelf te halen. De examens verlopen goed. Ik zie onwaarschijnlijk gemotiveerde, ambitieuze, talentvolle studenten, en mijn hart bloedt als ik weet, op basis van alle onderzoeken die we zien, dat een derde tot de helft van die studenten met een niet-Vlaamse naam gewoon minder kansen zal hebben om te worden uitgenodigd op een examen. Mijn hart bloedt, want ik zie alleen maar onwaarschijnlijk talentvolle mensen, die onze samenleving kan gebruiken, die we nodig hebben. Ik wil hun alle kansen geven. Dat is de reden waarom wij hier vandaag zitten, waarom dit debat zo belangrijk is en we willen dat we vooruitgaan.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Ik wil heel kort reageren op wat net is gezegd. Mevrouw, ik denk dat alle studenten zich hebben ingezet, niet alleen de studenten met een niet-Vlaamse naam, en dat al die studenten later dezelfde kansen moeten krijgen. Dat is net wat mevrouw Sminate ook zei. Vlaanderen moet die kansen bieden. Alle Vlamingen, nieuwkomers en 'oudkomers', zoals collega Francken het vroeger altijd zei, moeten die kansen ook grijpen. Die kansen worden nu ook vaak genomen. Dat verplichte inburgeringstraject begint gelukkig zijn vruchten af te werpen. Bij de tweede en de derde generatie zie je dat Nederlands kennen, inderdaad absoluut geen probleem meer is.

Maar vanwaar komen dan die vooroordelen? Dat is de vraag. We hadden eigenlijk véél vroeger, van in het begin moeten inzetten op dat inburgeringstraject. Deze Vlaamse Regering heeft daar, samen met de N-VA, van in het begin op ingezet. Gaandeweg zullen die vooroordelen wel de wereld uit worden geholpen. Het middel dat we nu inroepen, moet daartoe bijdragen, en het zal daar op termijn ook toe bijdragen. Daar ben ik van overtuigd. Men had van bij het begin niet het riedeltje – zoals u dat dan noemt – van vrijheid, blijheid mogen hanteren en denken dat de samenleving zich zelf wel zou organiseren met die nieuwkomers. Jullie – u begrijpt me goed – hadden van bij het begin die verplichte integratie en dat inburgeringstraject als steunpilaren moeten hanteren om die gelijke kansen te bieden, zodat men die kan grijpen. U zegt het zelf, want uw studenten doen dat. Als men dat van bij het begin had gedaan, dan hadden we nu een heel ander discours gehad. Dan hadden we volgens mij heel dit debat niet nodig gehad.

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Collega's, ik had niet gedacht dat dit debat zo lang zou kunnen duren. Het is natuurlijk een debat dat we vorige week al hadden gevraagd. In heel veel tussenkomsten horen we allerlei dingen, het gaat weer alle kanten op. Daarom wil ik beginnen met de vraag waar dit debat eigenlijk niet over gaat. Het gaat er niet over of er al dan niet discriminatie is in Vlaanderen. Iedereen is het ermee eens dat die bestaat. We weten ook dat er, helaas, nog Vlamingen zijn die liever hun woning niet verhuren of liever geen job geven aan mensen met een migratieachtergrond, een andere geaardheid of een handicap. En we willen daar, dat hoop ik toch, vooral iets aan doen. En dat, collega's, is de vraag die hier nu al een week voorligt.

Minister-president Jambon, u haalde het daarnet aan, maar ik wil u er nogmaals op wijzen dat dit na vorige week gemakkelijk in de commissie kon worden gehouden maar er zijn ontwikkelingen geweest en uitspraken binnen en buiten de meerderheid en het is nog altijd niet duidelijk. U startte uw uiteenzetting nochtans met de woorden 'ik zal heel duidelijk zijn', maar ik moet u teleurstellen: voor mij was dit niet duidelijk. Voor mijn fractie en voor heel veel mensen hier maar ook buiten het parlement was dat niet duidelijk. Opnieuw verwijst u naar de zelfregulering op vrijwillige basis, en dat was net onze kritiek op de resolutie van de meerderheid vorige week: wij vonden die tandeloos.

Collega's, ik zal enkele vragen stellen, maar uiteindelijk is het simpel: zal deze meerderheid en zal deze Vlaamse Regering die praktijktesten inrichten? En als de semantiek moeilijk is, dan zal ik het simpeler stellen: zal deze meerderheid en zal deze regering het mogelijk maken dat er gelijkaardige e-mails worden gestuurd naar werkgevers en verhuurders, met dezelfde vraag en hetzelfde profiel, maar met als enige verschil dat de ene door Jan is verstuurd en de andere door Mohammed? En zal de regering, wanneer daaruit blijkt dat er veel discriminatie is, daar iets aan doen, Ja of neen? Ik denk dat we hier nog niet veel actualiteitsdebatten hebben gevoerd waar met ja of neen geantwoord kon worden.

Dit is een probleem omdat er duidelijkheid moet worden gegeven aan de burgers, aan heel veel mensen die dit vragen, over dit belangrijk maatschappelijk probleem. Ik wil de regering nog eens oproepen om daar heel duidelijk over te zijn: komen er praktijktesten, ja of neen?

Ik heb nog enkele kleine bijkomende vragen. Minister Diependaele, het is geen moeilijke vraag maar het is wel de vierde keer dat ik ze moet stellen. Houdt de minister van Wonen vast aan zijn standpunt dat hij vorige donderdag in Terzake heeft verkondigd, dat praktijktesten op de private huurmarkt in heel Vlaanderen er sowieso niet komen, of is hij daarop teruggekomen?

Ik heb ook een vraag voor minister Somers. Houdt de minister van Binnenlands Bestuur vast aan zijn plannen om praktijktesten in te voeren binnen de Vlaamse overheid zoals aangekondigd op zijn persconferentie vorige week vrijdag? Houdt hij ook vast aan de financiering voor lokale praktijktesten?

Tot slot nog een vraag voor minister-president Jambon. Hebt u, naast praktijktesten, weet van andere wetenschappelijk onderbouwde en bewezen efficiënte middelen in de strijd tegen discriminatie op de arbeidsmarkt of de private huurmarkt?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Ik ga graag verder op het elan van de heren D'Haese en Veys.

Minister-president, u bent hier vandaag begonnen met een verklaring waarin u zegt dat we allemaal tegen elke vorm van discriminatie zijn. Ook in uw allereerste speech, belangrijke speech, als minister-president hebt u gezegd dat u gruwet van racisme. Maar dat is eigenlijk maar normaal. Racisme en discriminatie zijn onwettelijk en dus is het maar logisch dat een minister-president daartegen is.

De vraag die hier vandaag op tafel ligt, is natuurlijk of u racisme en discriminatie ook wilt bestrijden? Dat is de vraag. Als u dat wilt, dan moet u weten dat informeren en sensibiliseren, zoals u nu van plan bent, niet meer voldoende zijn. Dat doen we al tien, vijftien jaar en iedereen zegt dat dat niet werkt. Waarom houdt u daar dan aan vast als u discriminatie echt zou willen bestrijden?

U verwijst naar de experts. Ik denk dat de experts de voorbije dagen heel erg duidelijk waren. Als het op de woonmarkt aankomt, is Pieter-Paul Verhaeghe de expert bij uitstek. Hij werkt hier al jaren rond, en hij heeft vorige week heel duidelijk gezegd dat het Vlaams beleid van vandaag vergeleken moet worden met een kaas met grote gaten. Het is een lappendeken van allerlei maatregelen, maar er is geen uniform beleid. Waarom is Vlaanderen dan nodig als u de steden en gemeenten maar laat doen? Waarom is er geen Vlaams beleid? Hij heeft ook gezegd dat het huidige non-beleid heel erg schadelijk is. Het brengt meer schade teweeg dan dat het goed doet. Stijn Baert vertelde vandaag nog in Het Nieuwsblad dat er geen tijd te verliezen is. Er moeten nu praktijktesten komen. Dat zijn heel duidelijk argumenten van heel belangrijke onderzoekers.

Ten tweede is er nood aan een decretaal kader om die praktijktesten in te voeren. Waarom? Omdat zelfregulering niet genoeg is. Dat zeggen wij niet alleen, u ziet dat ook in andere sectoren. U hebt daarover al eerder debatten gevoerd. Ik denk aan de bankensector, de Nationale Loterij, bedrijven waar sociale inspecteurs zich voordoen als klanten of werknemers. Dat waren inderdaad federale debatten, maar wel debatten waar u bij betrokken was. U heb als N-VA'er toen wel die stap gezet en dit op basis van de argumentatie dat zelfregulering niet genoeg is en dat dit racisme en discriminatie in die sectoren niet voldoende aanpakt. U hebt toen met N-VA wel op het groene knopje gedrukt. Ik begrijp echt niet waarom het wel kan voor andere sectoren, maar waarom het niet zou kunnen voor de huurmarkt, noch voor de arbeidsmarkt?

Wilt u dus discriminatie bestrijden? Neen. Want als u discriminatie zou willen bestrijden, zou u zich niet alleen beperken tot zelfregulering op vrijwillige basis. Een meer 'vrijwilligere' term zullen we echt niet vinden: zelfregulering op vrijwillige basis. Dat gaat in tegen alles wat de experts zeggen, tegen alle adviezen, tegen alle ervaringen in andere domeinen waarover u heel veel kennis heeft en tegen de praktijken van de vele steden waarover we het in het begin van het debat al hadden.

Tot slot wil ik me ook even richten tot minister Diependaele. U maakte vorige week in de tv-studio's een opmerkelijke passage. Ik heb u horen zeggen dat u vindt dat een overheid vertrouwen moet geven en te vertrouwen moet zijn. Dat klopt. Ik geef u daar 100 procent gelijk in, maar wat is de kerntaak van een overheid? De kerntaak van de regering waar u inzit, is de grondwet naleven en ervoor zorgen dat alle burgers in Vlaanderen dezelfde grondrechten hebben. Het gaat dan om het recht op arbeid en het recht op wonen. Alle Vlamingen moeten dezelfde kansen krijgen. Dat is uw kerntaak en daar moet u vertrouwen in geven. Dat vertrouwen is vandaag echter zoek.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik vind dit een interessante opmerking van mevrouw Moerenhout. Ze zegt dat de essentie van de grondwet is dat we ieders rechten moeten respecteren, maar wat is de essentie van een rechtstaat,

mevrouw? Dat is onder andere dat we het strafrecht respecteren. U, als voorstander van de praktijktesten en mysterycalls, moet mij maar eens uitleggen hoe dit in overeenstemming is met het strafrecht? Ja, doet u dat eens ter linkerzijde. Leg mij dat eens uit. Laten we even kort de redenering afmaken. Hoe zit het in elkaar? Het belangrijkste principe van het strafrecht is dat iedereen onschuldig is tot het tegendeel wordt bewezen. Er komt een klacht en dan zal het parket bij vermoeden van schuld of aanwijzing van schuld uiteindelijk een onderzoek opstarten. Zo werkt het in een normale rechtstaat volgens het strafrecht. Wanneer men ergens de racismewetgeving intentioneel zou overtreden, tellen al die principes niet meer, want hier provoceren we een misdrijf. We lokken een misdrijf uit. Mensen hebben nog niets gedaan, maar we zullen via mysterycalls of mysterymails proberen om hen uit te lokken tot het plegen van een misdrijf. Dat gaat in tegen alle principes van de rechtstaat. Waarom hebben wij eigenlijk een strafwetboek als we het niet toepassen? Als we als overheid, stel u voor, als overheid, als regering, hier systemen zitten te bedenken om het strafrecht gewoon met de voeten te treden en naast ons neer te leggen en juist het omgekeerde te doen?

Burgers hebben rechten, ook als het verhuurders, werkgevers of aanverwanten zijn. Zelfs wanneer het over uw heilige antidiscriminatiewetgeving gaat, dan nog hebben burgers rechten. U zegt hier allemaal niet te zullen sanctioneren. Maar we leven hier niet in een bubbel in dit parlement. Als u met uw praktijktesten een misdrijf vaststelt – want het overtreden van de antidiscriminatiewetgeving is toch een misdrijf, dat heeft de minister zopas bevestigd – dan hebt u de plicht om dat misdrijf aan te geven, zeker als overheid. Maar u zegt dat niet te zullen doen. U zult dat niet doen? U zult dat moeten doen, u zult dat moeten aangeven aan het parket, anders overtreedt u de wet.

Is er enige juridische logica te vinden bij al diegenen die pleiten voor praktijktesten? Ik heb niet de indruk dat dat zo is. Als het gaat over antidiscriminatie en antiracisme, is alles toegelaten. Alles. De rechtsstaat: opzij! De Grondwet: weg ermee! De Strafwet: de vuilbak in! In hemelsnaam! Ik begrijp dat niet iedereen jurist of advocaat is – dat hoeft ook niet – maar er zijn toch een aantal minimale principes waar wij – niet als uitvoerende macht maar zeker als wetgevende macht, wij schrijven de wetten en de decreten – ons aan moeten houden? We treden die allemaal met de voeten. Ik heb er niet veel van begrepen. Misschien kan de minister daar eens een studie over laten maken door een eminent jurist – er zijn toch studies genoeg wat dat betreft – om eens duidelijk te maken aan iedereen die dit soort van juridische nonsens ligt uit te bazuinen, dat dit verhaal kant noch wal raakt. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Als het over het juridische gaat, is het niet zo heel moeilijk, mijnheer Dewinter. Er is gewoon de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie, dat duidelijk zegt dat er geen provocatie is bij dit soort zaken wanneer “de proactieve opsporingstechniek zich heeft beperkt tot het scheppen van een gelegenheid aan een dader om vrij een strafbaar feit te plegen in zodanige omstandigheden dat de uitvoering ervan kan vastgesteld worden”. Dat is dus geen provocatie maar enkel uitlokking. U doet aan begripsverwarring tussen uitlokking en provocatie. Ik zal het u in gemakkelijke woorden uitleggen, mijnheer Dewinter. Het ene is iemand een kilo cocaïne aanbieden en vragen: ‘Wilt u die van mij kopen?’ Het andere is: ‘Mijnheer de verhuurder, mag ik uw huis huren?’ Het ene, provoceren, is een strafbaar feit. Het andere, uitlokking, is dat niet.

Ook het Grondwettelijk Hof heeft trouwens in zijn uitspraak op 6 oktober 2004 heel duidelijk gezegd dat de systematiek van de praktijktesten perfect grondwettelijk is, dat daar geen enkel probleem mee is.

Dus, wat dat betreft, kan ik u alvast geruststellen. Wie weet, kunt u zich nog achter de praktijktesten scharen, mijnheer Dewinter.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Ik ken die arresten natuurlijk ook. Dat raakt aan de essentie van het debat over de praktijktesten. U moet natuurlijk bekijken wat hun definitie is, wat zij onder praktijktesten verstaan. Wat u eronder verstaat, is iets anders dan de basis waarop deze arresten geschreven zijn. U gaat ervan uit dat we mysterycalls krijgen van mensen die een valse identiteit aannemen en die daarvoor door de overheid worden gecoacht en opgeleid, met hele scenario's. Die mensen moeten zich uitgeven voor iemand anders, om uiteindelijk iets te doen wat ze feitelijk niet van plan zijn, een woning huren. Ze creëren een situatie die via een rollenspel wordt voorbereid. Dat is een heel ander verhaal dan datgene op basis waarvan deze arresten zijn geschreven.

De grote voorstanders van de praktijktesten moeten mij maar eens uitleggen wat u nu feitelijk onder praktijktesten verstaat. Wat is dat nu? Zijn dat mysterycalls? Zijn dat mysterymails? Hoever gaat u daarin? Wat bent u juist van plan? Dit is zo verregaand, in een rechtsstaat als de onze, omdat de rechten van de verdediging hier van a tot z worden geschaad. Er blijft geen spaander van heel als u hiermee naar een rechtbank trekt. Geloof mij, dat is zo. Maar daar heeft men allemaal geen last van, want dit is toch ten voordele van de antiracismestrijd, en dan mag en kan blijkbaar alles.

Maar goed, ik neem er akte van dat men ter linkerzijde de rechtsstaat naast zich neerlegt en in dit geval doet waar men zin in heeft om de burger uiteindelijk in de val te lokken en te betrappen, want daar komt het op neer.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mijnheer Dewinter, ik ben daarnet niet op uw toespraak ingegaan om een heel eenvoudige reden. Het antwoord dat wij u geven, dat interesseert u eigenlijk niet. U hebt gisteren en de afgelopen dagen op Twitter en op sociale media foto's verspreid van een huis waar ongelooflijk veel afval te zien is. Ik zal dat niet ontkennen. U hebt daar echter bij geschreven: "Keerzijde van de praktijktesten."

U bent maar in één ding geïnteresseerd: u wilt – en dat doet u via uw communicatie – alle mensen, alle Vlamingen met een migratieachtergrond die huren, in dezelfde zak steken. Dat is wat u hier vandaag doet. En dat is het verschil tussen u en – hoop ik – een meerderheid in dit parlement. Een dergelijke veralgemening is racisme, en daar doe ik niet aan mee. Ik ontken het ene niet en ik ontken het andere niet, maar u gebruikt dit debat om alweer dezelfde promotie te voeren. In se verdient u dit debat niet, want u bent niet geïnteresseerd in het antwoord.

De voorzitter: Collega Moerenhout, gaat u gewoon verder met uw betoog. U hebt nog drie minuten.

An Moerenhout (Groen): Bedankt, mevrouw Homans.

Minister Diependaele, toen ik u vorige week dan ook nog eens hoorde zeggen – en dat is het tweede wat me van het hart moet – dat praktijktesten een heksenjacht zouden zijn, dan vind ik dat, zeker van u, ongelooflijk respectloos. We hebben vorige week zondag gezien – en dat is de echte reden waarom we dit debat hebben, want alle resoluties bouwen daarop voort – dat er tienduizend demonstranten alleen al naar Brussel kwamen, ongeacht de omstandigheden, omdat ze zelf voelen dat racisme en discriminatie echt nog leven in de samenleving en omdat ze vinden dat er een tandje bij moet worden gestoken. Zij vragen dat en ze vragen op dat moment eigenlijk dat er een stap vooruit gezet wordt, onder meer via praktijktesten, eigenlijk iets waar experts al jaren om vragen, zowel

van u als van uw voorganger. De adviezen daarover zijn er, onder andere van Pieter-Paul Verhaeghe en het Steunpunt Wonen, ze zijn legio en ze zeggen allemaal dat de huidige situatie onhoudbaar is. Amper twee dagen na die hele grote mars deed u praktijktesten dan van de hand doet met argumenten die collega D'Haese zeer goed heeft gefileerd en die mij ook absoluut incorrect leken. U ging dan nog een stap verder door te zeggen dat ze een heksenjacht zijn, waarmee u mensen beledigt in wat zij echt aanvoelen en wat zij echt onrechtvaardig vinden. Ik vind dat ongelooflijk onrespectvol en eerlijk gezegd een minister van Wonen onwaardig.

Daarom zou ik u tot slot van mijn betoog willen oproepen om u te richten tot uw echte kerntaak: zorgen voor gelijke kansen voor alle Vlamingen, dus ook die meer dan tienduizend mensen die vinden dat zij geen gelijke kansen hebben en die dat ook kunnen bewijzen. Daar moet iets aan gedaan worden, en ik zou u willen oproepen om te luisteren naar de vele experts en onderzoekers die al jaren, dag in dag uit, aan de materie werken. Ik verwacht dat u zich in de toekomst als minister van Wonen naast de huurders zet, ook naast huurders die het slachtoffer geworden zijn van racisme en discriminatie, en niet tegenover de huurders, zoals u de voorbije weken gedaan hebt.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord voor de N-VA-fractie.

Nadia Sminate (N-VA): Beste collega's, racisme is een probleem. Hoe groot en hoe structureel dat probleem is, daarover zullen wij van mening verschillen in dit halfroond, denk ik. Dezer dagen is het al te gemakkelijk om zichzelf als de beste antiracist af te zetten in de verontwaardiging die vandaag in de samenleving leeft, maar het blijkt veel moeilijker om samen tot oplossingen te komen, samen, over de partijgrenzen heen, samen met het parlement, maar ook samen met de regering, zonder elkaar te gaan beschuldigen en vooral niet vanuit de ivoren toren, maar via een draagvlak in onze samenleving.

Racisme bestaat. Het is verfoeilijk en het moet bestreden worden. Dat heb ik vorige week hier ook al gezegd. We hebben allemaal – of toch bijna allemaal – dezelfde doelstellingen, alleen hebben wij grote twijfels bij het instrument dat hiervoor ter linkerzijde wordt gebruikt. Collega's, om een oplossing te vinden voor een probleem, moet je dat probleem natuurlijk eerst durven te benoemen. In deze delicate materie is dat niet evident, maar ik ga het toch doen. Het probleem is niet dat alle verhuurders racisten zijn, maar wel dat die verhuurders hun kapitaal ter beschikking stellen. Dikwijls is dat een kapitaal dat ze nog moeten afbetalen en het is dan ook logisch dat zij daarvoor een vergoeding vragen.

Maar tegelijkertijd beseffen zij dat een bepaald percentage van die kansengroepen het sociaal-economisch moeilijker hebben. Dat is een realiteit. En dat maakt dat er een grotere kans is op financiële problemen. Dat praat discriminatie natuurlijk niet goed, dat zeg ik niet. Maar het is wel een van de redenen voor de twijfel die bij de verhuurders heerst. Door die verhuurders dan te culpabiliseren en viseren, zul je die twijfel niet wegnemen. We hebben dat gezien in Gent. Het aantal bezichtigingen is daar inderdaad gestegen, maar het aantal verhuringen daarom niet. Wat heb je dan bereikt?

Ook op het vlak van de arbeidsmarkt zien we dat autoriteiten op dat domein toch veel meer nuance aanbrengen in het debat dan wat ik hier vandaag al heb gehoord. Jan Denys erkent inderdaad, net zoals wij, dat er racisme bestaat op de arbeidsmarkt. Maar het probleem is veel complexer. De kloof tussen autochtonen en allochtonen reduceren tot racisme doet de waarheid geweld aan. Verschil in talenkennis, collega's, zo zegt Jan Denys, is een van de redenen voor die kloof. Verschil in opleiding, verschil in netwerk: dat zijn in de eerste plaats de verklarende factoren voor dat verschil in tewerkstellingsgraad.

Collega's, de convenanten zijn nog maar net afgesloten. De sectoren zijn mee in dat verhaal. Ook de gemeenten zijn volop bezig om het oprichten van die meldpunten te realiseren. De genoemde initiatieven zijn nog maar net gestart, het beleid wordt pas uitgerold. Maar ik hoor hier vandaag dat men probeert te doen alsof die initiatieven helemaal niet bestaan. En door dat te doen, versterk je die polarisering net. Je creëert het gevoel dat de overheid, de politiek, niets wil doen aan het probleem. En dat is onjuist, en zelfs gevaarlijk.

Ik geloof enkel in een positieve aanpak, in samenwerken met sectoren. Dus laat ons alsjeblieft stoppen met ervan uit te gaan dat elke verhuurder, elke Vlaming een potentiële racist is. Laat ons samenwerken aan een positief verhaal, waarbij we de Vlamingen betrekken in plaats van tegen te werken. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, de betogingen van de afgelopen weken wereldwijd rijten een oude, maar nooit genezen wonde opnieuw open. Ze tonen de pijn die zoveel mensen, ook hier, dragen of hebben moeten verdragen. De roep om op te treden tegen discriminatie klinkt luid.

Daarnaast komen we net – bijna – uit een van de ergste crisissen die we ooit hebben gekend sinds de oorlog. De maatschappij en de economie krabbelen overeind, nog een beetje wankel. En we horen langs de ene kant: 'Waar blijft die aanpak van discriminatie?' Maar we horen evengoed: 'Hoe zullen we onze kinderen opnieuw een welvarend land kunnen bieden?' 'Is een discriminatiedebat op dit moment nu écht het allerbelangrijkste?', hoor je bij een cafébaas die twijfelt of hij zijn levenswerk niet kwijtraakt. Het antwoord is: ja.

De roep om discriminatie aan te pakken, verschilt eigenlijk niet zo heel erg veel van de roep om een doordachte relance. Want het gaat vandaag eigenlijk niet over praktijktesten. Het gaat er niet over dat de meeste Vlamingen goeie mensen zijn en niet discrimineren. Dat zijn ze. En het gaat er niet over of verhuurders vrij zijn om te verhuren aan wie ze willen, want die vrijheid is er.

Waar het wel over gaat, collega's, is waardigheid, waardigheid van mensen en ook de waardigheid van onze stiel. Het recht op menselijke waardigheid is de basis van alle mensenrechten, dat weet u ongetwijfeld allemaal. Het is ook de basis van mijn politiek engagement.

Alle mensen moeten de kans krijgen om hun talenten en vaardigheden te gebruiken voor een beter leven. De kans krijgen om je eigen leven en dat van je kinderen te verbeteren en op die manier ook bij te dragen aan de gemeenschap, dat is fundamenteel. Discriminatie ontnemt mensen die kans om redenen waarvoor ze zelf niet kiezen. Het ontnemt hun de mogelijkheid om hun leven succesvol te maken en het ontnemt hun de kans om mee te bouwen aan onze welvaart. Dat is exact wat we vandaag nodig hebben. Het is alle hens aan dek om onze economie en onze maatschappij opnieuw herop te bouwen. Wie denkt dat we daarbij mensen achter kunnen laten of kunnen missen, die dwaalt.

Om de impact te kunnen inschatten van wat discriminatie met mensen doet, moeten we ons dat proberen voor te stellen. We moeten luisteren. Collega's, het is belangrijk, maar toch te gemakkelijk om in algemene termen te stellen: wij veroordelen discriminatie met klem, in ons Vlaanderen is geen plaats voor discriminatie. Ik ben blij dat die statements worden gemaakt, maar weten we wel waarover het gaat?

Ik beken, ik ben bevoorrecht. Ik ben nooit gediscrimineerd op basis van mijn geslacht, mijn huidskleur, mijn naam. Om te begrijpen wat dit met mensen doet,

heb ik dus geluisterd. Ik heb geluisterd naar een collega die me vertelt over hoe haar gekleurde en gehandicapte dochter wordt beschimpt en bespot tijdens een familie-uitstap. Ik heb geluisterd naar de succesvolle jongeman met een exotische naam die zijn blanke vrouw moet uitsturen om te kunnen huren.

Ik heb geluisterd naar de vele verhalen en ik heb ze gehoord. Tijdens de voorbereiding van mijn betoog – ik wist dat ik laatste was – kwam mijn 6-jarige zoon even mijn bureau binnen. Hij kwam bij mij zitten en hij babbelde in het wilde weg over zijn fantasieën, zijn dromen zonder grenzen, u kent dat wel. Plots viel mij op hoe gelukkig ik was omdat ik naar hem kon kijken en kon weten dat zijn nieuwsgierigheid via de kansen die ik hem kan bieden, kan uitgroeien tot talenten, hem kan doen schitteren. Zou niet elk kind die kans moeten krijgen? Heeft niet iedereen recht op waardigheid, om op basis van zijn capaciteiten voor zichzelf en voor zijn kinderen een goede toekomst te bouwen? De vraag stellen is ze beantwoorden.

Als het over waardigheid gaat, collega's, dan ook over onze stiel. Dan gaat het erover of we op het einde van de dag in de spiegel kunnen kijken. Als het gaat over een betrouwbare overheid, dan gaat het over een overheid die doet wat ze belooft, die ervoor zorgt dat discriminatie niet alleen in woorden, maar ook in daden wordt aangepakt. Dan gaat het over een overheid die rechtvaardigheid herstelt, die mensen de voorzet geeft om het beste in zichzelf naar boven te halen. De waardigheid, de fierheid die ik voel wanneer ik hier sta en mensen mag vertegenwoordigen, die dwingt mij om te strijden tegen zij die mensen bang maken, die koortsachtig op zoek blijven gaan naar zondebokken, naar al te gemakkelijke veralgemeningen in plaats van de oorzaken van angst weg te nemen.

Ik wil kort even terugspoelen naar vorige week. Het heeft een ongelooflijke inspanning gevraagd van alle meerderheidspartijen om in de eerste plenaire vergadering na die manifestaties onmiddellijk met een reactie te komen. Drie dagen nadat tienduizend mensen op straat kwamen, lag hier een sterk voorstel van resolutie op tafel en werd het goedgekeurd. Daar wil ik mijn collega's, de coalitiepartners en ook de collega's van mijn eigen fractie, van harte voor bedanken.

En ja, collega's, dit is inderdaad een principiële debat met emotionele kanten, maar ook dat is politiek. Politiek is emotie. Het belangrijkste in deze zaak is volgens mij dat er een wil is, de wil om echt iets ten gronde te veranderen. En dan raken de reacties ons, ook de reacties vandaag. Links focust erop dat 'het' woord er niet in staat, en daarmee proberen ze de aandacht af te leiden van de inhoud, van wat er nu echt in die resolutie staat, van wat er nu echt aan het veranderen is tegenover de vorige jaren. Rechts probeert de mensen wijs te maken dat een verhuurder in de toekomst niet meer zal mogen beslissen aan wie hij verhuurt en dat hij maar het OCMW van iedereen moet spelen. Ook dat is een leugen die er helaas gemakkelijk ingaat. Op die manier doen beide afbreuk aan het serieuze debat over racisme en discriminatie. Met de resolutie die we vorige week hebben goedgekeurd, en waarvan de uitvoering vandaag door de regering is bevestigd, zetten we een eerste van vele stappen vooruit.

Minister Somers, het feit dat we elkaar in dit debat vliegen afvangen, dient de waardigheid van onze stiel niet. Het zou de oppositie sieren vooruitgang te erkennen en ook dat zie ik te weinig. We pakken dit probleem aan, wars van slogans en stemmingmakerij. Met de aanpak die de Vlaamse Regering, op aangeven van het Vlaams Parlement, heeft voorgesteld, zetten we een belangrijke stap vooruit. Iedereen weet ondertussen dat we graag sneller willen gaan en er voorstander van waren sommige zaken bij hun naam te noemen, maar het is het resultaat dat telt en met deze aanpak zullen we resultaat boeken. U hebt dat engagement op u genomen.

Mevrouw De Ridder, ik weet van bij ons in Antwerpen dat het kan werken. In onze stad weten we dat het loont komaf te maken met de kop-in-het-zand-theorie. Ik hoopte dat wat in Antwerpen kan over heel Vlaanderen zou kunnen worden uitgerold. We zullen de wetenschap inroepen om te toetsen of dat de juiste manier is.

Elke stap vooruit is een stap vooruit. Alleen zo veranderen we de wereld. Mijn fractie steunt die stappen vooruit, maar het zullen niet de laatste zijn. We zijn loyaal en voeren akkoorden uit, maar het werk is niet af. Het begint nog maar net. Om een groot spreker te parafraseren: 'We leven in een tijd waarin de droom van gelijke kansen binnen bereik komt.' Aan eenieder die zich hierin herkent, zeg ik luid en duidelijk dat hij aan ons een medestrijder heeft om van die droom een realiteit te maken. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Mijnheer Schiltz, ik denk dat u en ik in verband met deze discussie bondgenoten zijn. Als we ons gedurende een uur of twee zouden opsluiten, denk ik dat we met een heel goed plan zouden komen om onze visies op de aanpak van discriminatie naast elkaar te leggen en stappen vooruit te zetten. U hebt echter net iets aangehaald dat me heeft getriggerd en dat ik wil rechtzetten, ook omdat enkele ministers het hebben aangehaald.

Het enige waar deze discussie over zou gaan, is een woord. Het zou enkel om de praktijktesten gaan. Dat is niet waar. Zoals ik vorige week al heb aangehaald, is dat niet mijn enige probleem met de resolutie. Ik twijfel er niet aan dat u verder wilt gaan en dat we op veel vlakken bondgenoten zijn. Los van het feit dat er geen werk wordt gemaakt van de nodige praktijktesten, vertoont deze resolutie ook andere gebreken.

Het is een compromistekst. Ik snap dat het in de meerderheid zo gaat, maar voor een debat dat we al twintig jaar voeren, is het niet voldoende. U wilt gas geven en iemand anders trekt aan de handrem. De Vlaamse overheid stapt uit Unia en zal een eigen gelijkekansencentrum oprichten. Terwijl dat in Vlaanderen niet nodig is, verliezen we wel jarenlang tijd. Dat is een ideologische trofee voor een partij. In de resolutie wordt aangehaald dat er meer inspecties komen om discriminaties op te sporen. Dat gebeurt nu amper in Vlaanderen. Komen er meer inspecties? Zullen daarvoor meer middelen worden uitgetrokken? Zal hier meer op worden ingezet en hoeveel of hoe vaak zal dat dan gebeuren? Het blijft vaag. In punt 10 wordt gesproken over het helpen van organisaties om een diversiteitsbeleid uit te tekenen. Daar hadden we een goed beleid voor. De diversiteits- en loopbaanbegeleiding is tijdens de vorige legislatuur door dezelfde partij afgebouwd. Daar is ongelooflijk veel expertise weggegaan. Die stappen zijn niet voldoende. Het is te weinig.

Mijnheer Schiltz, ik deel uw mening dat er meer moet gebeuren. Ik denk dat we bondgenoten zijn, maar ik leg me niet neer bij de framing dat het enkel om een woordje gaat. We moeten dit voor heel wat Vlamingen ongelooflijk belangrijk debat eerlijk voeren. We moeten zeggen dat het niet voldoende is. Ik zeg dat vandaag omdat ik hoop dat we elkaar op een eerlijke manier in de ogen kunnen kijken en aanvuren om wel de nodige stappen vooruit te zetten.

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord.

Annick De Ridder (N-VA): Mijnheer Schiltz, ik wil dit kort aanvullen. Ik zal iets zeggen wat misschien heel gevaarlijk en dynamiet in het debat is. De goed-gekeurde resolutie is op de Antwerpse praktijk geënt.

Minister Somers, ik zie u schuifelen, maar wat we daar doen, is, voor alle duidelijkheid, de Antwerpse praktijk. Ik heb het net voorgelezen. We doen beroep op

wetenschappelijke ondersteuning met een gefaseerde cyclus. Dat omvat een nulmeting, een verbeterplan met de nadruk op sensibilisering zonder culpabilisering en een opvolgmeting. Laat ons daar allemaal samen aan werken.

Het is evident dat sommigen verder willen en anderen minder ver willen gaan. We hebben een mooi, evenwichtig akkoord kunnen sluiten. We moeten zien dat we daarmee de komende jaren stappen vooruit kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, het moet eigenlijk niet veel gekker worden. Echt waar. We hebben hier nu drie uur gedebatteerd. We hebben een moment gehad waarop mevrouw El Kaouakibi aan minister Diependaele zei dat hij zijn woord heeft gebroken. Dan kwam er een hele woordenstrijd om te zeggen dat dat niet waar was. We hebben minister-president Jambon die aan het begin van het debat zei: 'Mijn resolutie is eigenlijk de uitvoering van wat u vraagt.' En nu zegt u, collega De Ridder, dat ze zelfs geënt is op Antwerpen. We hebben daarnet gehoord – en dat was ook mijn informatie – dat in Antwerpen het woord praktijktesten erin staat. Dus, ik wil wel, maar dan is het toch simpel, dan zetten we toch met zijn allen het woord praktijktesten in wat we in Vlaanderen doen, want dat is wat u nu gezegd hebt. Wij hebben nu een heel debat gevoerd en eigenlijk blijkt op het einde dat ook u op diezelfde lijn zit. Dus, collega's, geen enkel probleem, wij zullen hier straks moties op tafel leggen, en dan komen we tegemoet, mevrouw De Ridder, aan uw vraag om het op Antwerpse leest te schoeien en het woord praktijktesten erin te zetten. Voilà, dan zijn we rond en kunnen we door.

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Nu Antwerpen gevallen is, kan ik niet anders dan citeren wat de socialistische schepen Tom Meeuws op Twitter zet. Het gaat over u, minister Diependaele. De coalitiepartner van de heer De Wever in Antwerpen, de schepen voor Wonen in Antwerpen, dat was een collega van u uit de federale, dacht ik: "Na de vliegende minister, nu de liegende minister." Dat bent u. "Praktijktesten lopen volop in Antwerpen." Dat zegt de schepen, uw collega, mevrouw De Ridder. "No worries Mattie," – Mattie, dat is zijn manier om u aan te spreken, minister – "wij socialisten hebben hier anderhalf jaar geleden al het nut hiervan perfect uitgelegd gekregen aan je partijvoorzitter."

De andere schepen, de schepen voor Samenleven, de heer Karim Bachar, ook socialist, zegt: "Blij te lezen dat Bart Somers praktijktesten wil uitrollen over heel Vlaanderen. In Antwerpen hebben we al lang het belang van die testen ingezien en we zijn ermee bezig. We sturen je na afloop de factuur, Bart!"

Voilà, dat is wat de socialistische schepenen in Antwerpen ervan maken. Ik vrees dat dit de werkelijkheid is. Ik heb hier het bestek mee dat het schepencollege een jaar geleden heeft uitgeschreven, dat toegewezen is aan de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen, waarin uitdrukkelijk beschreven wordt hoe de praktijktesten zullen moeten gebeuren er wat er van die universiteiten wordt verwacht, hoeveel het gaat kosten, namelijk 180.000 euro om precies te zijn, gespreid over de legislatuur. De beslissingen zijn genomen door het college. Ik heb hier de vertogen van het college voor mij liggen.

Nu het licht van de zon blijven ontkennen en zeggen dat er geen praktijktesten in Antwerpen komen of misschien reeds uitgerold zijn? Want, zegt de schepen, we gaan dat op een discrete manier doen. Hoe minder de verhuurder weet, hoe beter en hoe efficiënter we onze praktijktesten kunnen organiseren. U begrijpt: het is het ene of het andere. De schepen kan misschien opheldering brengen, of de burgemeester, die ons misschien zo dadelijk nog kan vervoegen...

De voorzitter: Neen, we zijn met het maximum toegelaten personen.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): ... om voor één keer in het parlement zijn licht te laten schijnen in plaats van in de media. Het zou in ieder geval een pak schelen in duidelijkheid, minister-president. Als uw voorzitter er wel voor is en u ertegen, wie is dan de baas van de N-VA?

De voorzitter: Mevrouw De Ridder heeft het woord, kort. Daarna collega Van de Wauwer. Nog iemand uit Antwerpen die zich geroepen voelt? Behalve mezelf, maar ik moet zwijgen.

Annick De Ridder (N-VA): Onze voorzitter zal zich ongetwijfeld hebben opgegeven vandaag om aanwezig te zijn – ik kijk naar de fractieleider – maar het pak zat vol, vermoed ik? (*Gelach*)

Zo zijn we toch weer in de gemeenteraad van Antwerpen beland. Mijn excuses aan degenen die het daar iets moeilijker mee hebben. Ik ga het nog eens proberen uit te leggen. Ik heb het daarnet ook geprobeerd. Het lijkt er moeilijk in te gaan. Ik ga nog een laatste keer proberen. Het gaat om wetenschappelijke ondersteuning die we vragen op sectorniveau arbeidsmarkt, voor de professionele huurmarkt, waar collega Muyters trouwens al mee bezig is geweest, die heel duidelijk een nulmeting heeft, een verbeterplan, een opvolgmeting, waar we daarna mee in debat en in overleg gaan voor een positieve afloop. Dat is dus een kolossaal verschil met de uitlokking, waar sommigen van dromen, de heksenjacht, waar sommigen van dromen, op individueel niveau en het verhaal dat heel Vlaanderen racistisch is en dit en dat.

Wij gaan daar dus op een verstandige manier mee om, met overleg met de sectoren, en met een positieve aanpak. En dat is een groot verschil met uitlokking en een heksenjacht.

De voorzitter: Goed, het hele parlement kent nu een groot deel van het Antwerpse bestuursakkoord.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik zal het kort houden, ter afronding van dit debat. Collega De Ridder zegt dat dit gesloten is op basis van het Antwerpse coalitieakkoord, waarop de linkse oppositie zegt: prima, zet er dan praktijktesten op, dan is het voor ons oké.

Ik kan daar eigenlijk alleen maar uit afleiden dat, indien die naam 'praktijktesten' er zou boven staan, jullie wel degelijk achter die aanpak zouden staan die wij vorige week in de resolutie naar voren hebben geschoven. Dat is trouwens ook wat in verschillende steden en gemeenten gebeurt. En als dat in die gemeenten gebeurt, dan zijn dat ook altijd jullie partijen. En dat is terecht, wij doen daarmee mee. We benadrukken dat daar praktijktesten zijn en dat dat belangrijke stappen zijn.

Wel, hetgeen nu in de resolutie staat, is ook heel belangrijk. Laat ons daar dan nu, los van de vraag of daar 'praktijktest' boven staat of niet, verder uitvoering aan geven, en vertrouwen geven aan onze ministers, die daar op hun domein volop mee aan de slag gaan, met als doel discriminatie op de arbeids- en de woonmarkt tegen te gaan.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Mevrouw De Ridder, ik begrijp dat u probeert om te zwalpen van links naar rechts. In uw vorige tussenkomst zei u nog dat er in Antwerpen praktijktesten in staan, maar dat jullie dat op Antwerps niveau doen.

U moet met het parlement ook geen loopje nemen. Voor mij gaat dit verder dan een titel. Voor mij gaat dat verder. Het is dus zeer duidelijk, mevrouw De Ridder, dat het in Antwerpen wel kan. Hier kan het blijkbaar niet. U zegt zelf dat jullie dat in Antwerpen zo doen. Wel, ik stel voor dat we een motie op tafel leggen. En dan denk ik dat zowel Open Vld als CD&V, maar eigenlijk ook N-VA, – waarvan de grote voorzitter niet naar het parlement mag komen als het pak vol zit, maar dat is dan tussen haakjes – dat steunen.

Ik stel voor dat we het doen zoals het in Antwerpen is. De praktijktesten staan daar inderdaad duidelijk in. Laat ons gewoon met z'n allen bij wijze van spreken dat gewone amendement op tafel leggen via een motie. Dan zitten we op dat niveau en dan is het debat gedaan. Voilà.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

U hebt het toch niet over het bestuursakkoord van Aalst?

Sarah Smeyers (N-VA): Over dat van Antwerpen zeker niet, en dat van Aalst ook niet, want dat zorgt ook soms eens voor commotie. Maar ik ken mijn plaats in het pak. Ik zou ook liever niet Antwerpen immer als voorbeeld willen nemen. Het middel en de methode van de Vlaamse Regering is hier aan bod gekomen, minister Crevits heeft dat ondertussen een goede drie uur geleden voorgesteld. Het is een methode die de Vlaamse Regering op poten zal zetten – academisch, neutraal, gemonitord – en die als tool zal worden aangereikt aan alle steden en gemeenten. Want Vlaanderen telt heel wat steden en gemeenten, collega's, gelukkig maar.

Collega Rzoska, u weet dat ik u heel erg respecteer, maar kunnen we het debat nu alsjeblieft eens over die semantische symboolpolitiek tillen? Als u dat nu per se praktijktest wilt noemen, dan zult u toch een meerderheid moeten halen. Die meerderheid is er niet. Er is een heel duidelijk voorstel gedaan en dat voorstel zullen we dan uitrollen. Dat voorstel gaat eigenlijk om het doel, en dat doel wordt door het overgrote deel van dit halfroond gedeeld – ik denk dat u dan ook tot een meerderheid zult behoren. En dat doel is discriminatie wegwerken. Dat is het enige doel. Wilt u dat middel dan per se praktijktest noemen en daar heel wat meer aan vasthangen dan wij willen doen, dan denk ik eerlijk gezegd niet dat dat het doel zal bereiken.

Ik denk eerlijk gezegd dat dat het wij-zijverhaal nog meer zal versterken. Het gevoel dat jullie geven aan heel wat Vlamingen, als zijnde de grote racisten en de grote discriminerende massa, zal dan alleen maar groter worden. Die frustratie bij in casu verhuurders en werkgevers zal alleen nog groter zal worden. Die kloof tussen Vlamingen van geboorte en Vlamingen door integratie zal alleen groter worden. Die zal niet worden gedicht.

Ik denk toch dat u zo rechtgeaard bent dat u die kloof wel echt wilt dichten, samen met ons.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen?

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, ik vroeg mij af of de regering nog zal antwoorden op de gestelde vragen.

De voorzitter: Ik heb gevraagd of nog iemand het woord vraagt, en het antwoord was 'neen'. Dus ik stel nu de vraag of er moties worden ingediend.

Maxim Veys (sp.a): Zegt u nog altijd hetzelfde als in Terzake?

De voorzitter: Mijnheer Veys, ik heb gevraagd of u een motie wilt indienen, ja of neen.

– De meerderheid, het Vlaams Belang en Groen, sp.a en de PVDA kondigen aan een motie te zullen indienen.

De moties moeten uiterlijk om 17.35 uur zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover straks uitspreken.

Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 17.05 uur.

– De vergadering wordt hervat om 17.17 uur.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, ik moet minister Beke verontschuldigen omdat hij aanwezig moet zijn op de vergadering van het Overlegcomité ... *(Opmerkingen van minister-president Jan Jambon)*

... wat ook verwacht wordt van de minister-president blijkbaar. De actuele vragen die gericht zijn aan minister Beke, zullen worden beantwoord door minister Dalle.

ACTUELE VRAAG van Orry Van de Wauwer aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de protocollen binnen de corona-exit voor de amateurkunsten in de cultuursector

De voorzitter: Collega's, ofwel gaat u buiten tegen elkaar staan roepen, ofwel komt u rustig in de zaal zitten.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Voorzitter, minister-president, op 3 juni was er heel grote opluchting in de amateurkunstensector, want u hebt toen aangekondigd dat de repetities opnieuw zouden kunnen opstarten vanaf 8 juni. De euforie was van korte duur, want tot op vandaag is er nog steeds onduidelijkheid omdat de protocollen voor die amateurkunsten nog steeds niet zijn goedgekeurd. Er zijn intussen bijna twee weken voorbij na de aankondiging van de start van de repetities.

Het afkloppen en het communiceren van die protocollen voor de amateurkunsten moet dringend duidelijkheid brengen voor alle lokale dansgroepen, lokale koren, harmonieën, toneelgezelschappen en fanfares. Ongeveer een derde van de Vlamingen is aangesloten bij een van deze amateurkunstenorganisaties.

Tijdens de schorsing van de plenaire vergadering las ik op de website van De Federatie dat er gisteren overleg heeft plaatsgevonden met de Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) en dat het departement de protocollen aan het finaliseren is en die zal communiceren in de aanloop naar 1 juli. Ik hoop dat er heel snel duidelijkheid komt, want ze zitten natuurlijk in de laatste weken van hun werkjaar. Ze willen zich nog volop kunnen voorbereiden om vanaf 1 juli in de volgende fase in de exitstrategie opnieuw aan de slag te kunnen gaan en opnieuw te kunnen optreden.

Minister-president, wanneer mogen we de protocollen van de amateurkunsten-organisaties en de duidelijkheid verwachten?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, zoals al vaker aangehaald, is de cultuursector enorm divers. Ik ga alle sectoren daarvan niet opsommen, maar het is een uitdaging om voor elke sector binnen die grote cultuursector een set met heldere en gedragen richtlijnen op te stellen.

Vorige week werden er reeds drie protocollen goedgekeurd: het protocol film en productie, het basisprotocol voor de niet-professionele cultuursector, waar u naar verwijst, en het protocol professionele kunsten. Er werd dus vorige week wel degelijk een protocol voor de amateurkunsten goedgekeurd, namelijk het basisprotocol voor de niet-professionele cultuursector. Ik heb dat trouwens vorige week in de commissie Cultuur toegelicht.

In deze fase, fase 3, die loopt van 8 juni tot eind juni, heb ik echter voor de niet-professionele sector nog drie risicoactiviteiten verboden. Het gaat over zang, vooral koorzang, en alles wat leidt tot luid spreken of luid roepen, behalve in het parlement, maar dat is geen amateurkunstensector. *(Opmerkingen)*

Daar kunt u nog eens een debat over houden. *(Gelach)*

Ook alle activiteiten waar blaasinstrumenten bij betrokken zijn, zijn verboden, en alle activiteiten waar nauw fysiek contact bij nodig is, zoals bepaalde vormen van dans en bepaalde toneelvormen. De GEES, de groep van experts, maakte enig voorbehoud rond de reeds voorgestelde maatregelen in de sectorgids die door de sector werd opgemaakt. De GEES adviseerde ook om eerst de kleinere professionele sector, die doorgaans beter uitgerust is, als eerste te laten opstarten zodat van hieruit ook grondig kan worden geëvalueerd. Gisteren – zoals u zei – vond een nieuw overleg plaats tussen de amateurkunstensector, de GEES en mijn kabinet. Daar werd samen verder gewerkt aan een kader waarbinnen er ook binnen de amateursector gezongen, geblazen en gedanst kan worden. Het gaat dus enkel over die drie activiteiten.

We richten ons daarbij op de volgende fase die de Nationale Veiligheidsraad voorop heeft gesteld, namelijk de fase die start op 1 juli. Ik ambieer om ten laatste volgende week een vernieuwde versie van het basisprotocol te kunnen verspreiden. Voor alle duidelijkheid, als het niet koorzang, blaasinstrumenten en nauw fysiek contact – dansen en toneel waar men dicht bij elkaar komt – is, kan de amateursector rustig opstarten. We zullen dat ook nog in protocollen gieten voor die drie dingen, volgende week, dus voor de heropening op 1 juli.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Bedankt, minister-president, voor de verduidelijking. Het probleem van de basisprotocollen was natuurlijk juist dat er onduidelijkheid ontstond vanwege die risicoactiviteiten en de verschillen tussen de amateurkunsten en de professionele kunsten. Die onduidelijkheden bestaan vandaag nog altijd, ook omdat de risicoactiviteiten waar u naar verwijst, bijvoorbeeld het bespelen van blaasinstrumenten, in Wallonië, in Brussel en in de Duitstalige Gemeenschap wel mogelijk zijn. Dat is toch vreemd, want iedereen beroept zich op de adviezen van de GEES-experten om die protocollen op te maken. U hebt altijd gezegd dat u die adviezen volledig volgt. Ik weet niet of die in de andere gemeenschappen niet zouden zijn gevolgd.

Ik heb nog een bijkomende vraag over het verschil tussen de cultuursector en de sportsector, waar er ook protocollen zijn opgemaakt op basis van adviezen van

de GEES-experten. Ik heb van vernomen van de GEES-experten die hebben geadviseerd voor het domein Sport, dat zij ook strenger hebben geadviseerd dan de protocollen die uiteindelijk gefinaliseerd zijn. Dat leidt tot een aantal heel vreemde verschillen. Is bijvoorbeeld dans een contactsport of een contactkunst? Voor groepsreizen is het ook niet duidelijk. Volgen zij de regels van sport, waar de social distancing minder streng is, waar er ook contact mag zijn? Of is het reizen voor sociaal-cultureel werk? Ook op dat vlak had ik graag veel meer duidelijkheid, minister-president.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Bedankt voor de vraag, collega Van de Wauwer. Het is heel belangrijk dat er snel duidelijkheid is voor de maar liefst 1,5 miljoen Vlamingen die in hun vrije tijd hun passie beleven en delen met anderen in de amateurkunsten. Die duidelijkheid komt geen moment te vroeg, want wekenlang is de exitstrategie voor die o zo grote en belangrijke sector onduidelijk geweest. De heropstart voor cultuur zonder publiek was al op 8 juni. U kondigde de protocollen vorige week tijdens de commissie aan op 11 juni, dus al drie dagen later.

De voorbije dagen zijn we door verschillende amateurkunstenorganisaties gecontacteerd, ook in verband met de werkwijze van het departement, moet ik zeggen. Dat heeft de coronagids die De Federatie heeft uitgewerkt en de uitwerking voor de verschillende sectoren langer dan nodig in de schuif laten liggen. En zo is er heel wat verwarring gecreëerd bij al die lokale vrijwilligers, die eigenlijk klaar waren om op 8 juni weer uit de startblokken te schieten.

Collega Van de Wauwer wees al naar de andere deelstaten in ons land. Waarom hebt u de sector van de amateurkunsten zo lang in het ongewisse gelaten?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Voorzitter, ik kom uit Riemst, de muzikaalste gemeente van Vlaanderen – uw voorganger trouwens ook. Daar wordt veel geblazen, niet alleen door uw voorganger, trouwens, maar dus ook door al die mensen die in de verenigingen actief zijn en die vol verwachting uitkijken of de minister-president volgende week dat perspectief van 1 juli kan geven.

Er zijn in de cultuursector, die inderdaad heel breed is, natuurlijk nog sectoren die wachtende zijn op dat perspectief, op eventueel een datum om herop te starten, minister-president. U kent haar ondertussen ook heel goed, maar collega Stephanie D'Hose zou het mij nooit vergeven als ik hier vandaag niet opnieuw de eventsector even zou vermelden, die deze week ook een overleg heeft gehad, onder andere met minister Crevits, en die voor volgende week een actie heeft aangekondigd.

Minister-president, ziet u daar al enige vooruitgang? Kunt u daar al enig perspectief bieden? Hebt u eventueel ook daar een datum in het vooruitzicht, om dat perspectief te bieden?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, minister-president, ik sluit me aan bij de vraag naar het verschil met het Waalse protocol. Wij horen ook dat dat een pak soepeler is op een aantal punten. Het lijkt me logisch dat die twee toch meer op elkaar afgestemd zijn. Het enige verschil in reden kan toch alleen maar de gezondheidscrisis zijn? Aangezien dezelfde adviezen worden gegeven, versta ik niet goed waarom de Franse Gemeenschap daar soepeler mee omgaat dan Vlaanderen. Is daar een afstemming geweest? Waarom is dat zo?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): 50 meter van mijn deur is het lokaal van de Koninklijke Katholieke Muziekmaatschappij Sint-Cecilia, de beste uit de regio. Dus ook ik krijg mails, collega's, van amateurkunstenaars die allemaal staan te springen om weer aan de slag te gaan. Ik begrijp dat ook. Maar eerlijk gezegd, zoals de minister-president zegt, zijn er al een aantal protocollen afgesproken, en het werk wordt verdergezet. Ik snap de vraag, maar men moet geduld oefenen. Ik heb liever een goed basisprotocol waarmee we kunnen verdergaan, dan dat we achteraf weer in de problemen komen.

Ik merk ook het verschil, zoals de collega's al aangaven, met de andere deelstaten. Ik kan alleen maar afgaan op het advies van de GEES, een federale instantie. Tenzij u nu tegen mij zegt: 'Die volksgezondheid, komaan, daar nemen we een loopje mee, laat ons daar maar gewoon van afwijken.' Hier heb ik toch wel een aantal bedenkingen bij.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Collega's, de amateursector is kunnen opstarten, behalve die drie activiteiten, voor alle duidelijkheid. Ik heb me gebaseerd op het advies van de GEES en op feiten in het buitenland. Misschien is het u ontgaan, dat koor in Duitsland waar het COVID-19-virus keihard heeft toege-slagen? Wel, ik wil dat niet op mijn geweten hebben. Ik stel voor dat u afgezanten stuurt naar de Franse Gemeenschap om te vragen waarom zij de adviezen van de GEES naast zich hebben neergelegd. Ik heb dat niet gedaan, ook gebaseerd op feiten in het buitenland. Daarvoor wil ik niet verantwoordelijk zijn.

Wat de evenementensector betreft, heb ik al heel vaak in de commissie Cultuur geantwoord. Als u mij direct laat gaan, het Overlegcomité is bezig met de Event Risk Matrix. Ik hoop dat we die kunnen valideren.

Wat is de logica, de systematiek achter die Event Risk Matrix? Dat is dat organisatoren en lokale besturen op basis van een tamelijk eenvoudige checklijst kunnen bekijken wat het risico is van de activiteit of het evenement dat ze willen organiseren; of met andere woorden, welke preventiemaatregelen ze moeten nemen om het risico te verlagen. Ik hoop dat de lijst binnen enkele dagen ter beschikking zal zijn. Vanaf 1 juli staat die online.

Met het advies van de GEES heb ik gedacht dat het nog gevaarlijk was voor die drie sectoren. Het verspreiden van het virus is nog serieus aan de orde. Ik wou niet met de gezondheid van onze amateurkunstbeoefenaars spelen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Mijnheer Coenegrachts, ik kom uit Antwerpen. Daar wordt er ook veel geblazen. *(Gelach)*

Minister-president, ik wil u niet lang ophouden, ik wil dat u snel mee werk kunt maken van die eventmatrix. Die risicoactiviteiten, dansgroepen, koren, fanfares en harmonieën, zouden niet mogen opstarten, dat is bijna de hele amateurkunstensector natuurlijk. Maar ja, als het op basis van een advies van de GEES gebeurt, oké, dan sta ik daar helemaal achter. Ik stelde mijn vraag vanuit de vaststelling dat er in de andere gemeenschappen anders mee werd omgegaan.

Ten slotte, ik hoop dat de protocollen zo snel mogelijk duidelijk gefinaliseerd en gecommuniceerd worden, zodat al die Vlamingen terug kunnen naar hun amateurkunstorganisaties en een mooie zomer tegemoetgaan.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Inez De Coninck aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de organisatie van het Gordelfestival 2020

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, vorige zondag kregen we te horen dat het Gordelfestival dit jaar toch kan plaatsvinden. Dat is heel goed nieuws. Het Gordelfestival is traditiegetrouw een zondag in september, een moment waarop we het Vlaamse en groene karakter van de Rand in de kijker plaatsen.

Minister, in de media vernamen we dat u denkt aan een alternatief concept voor dit Gordelfestival, omdat we natuurlijk met de coronapandemie zitten. Het evenement zou rekening houden met alle coronagerelateerde veiligheidsmaatregelen. Ik heb begrepen dat de traditionele 100 kilometer alvast zou kunnen plaatsvinden, net als wandelingen en fietstochten. Op die manier zouden vele geïnteresseerden, nadat ze digitaal aanmelden, op een veilige manier kunnen genieten van het Vlaamse en groene karakter van de Rand.

Elk jaar wordt normaliter ook een focusgemeente aangeduid. Dit jaar was voorzien dat dat Sint-Pieters-Leeuw zou zijn. We vernamen dat die plannen opschuiven naar volgend jaar, naar 2021.

Wat de organisatie betreft, denk ik dat het nu aan vzw 'de Rand' is om het nieuwe coronaconcept voor het Gordelfestival uit te werken. Zij hebben in 2013, toen ze het Gordelfestival voor de eerste keer uitwerkten, al eens bewezen dat ze dat aankunnen. Toen is dat zeer goed verlopen. Dat was de opvolger van de Gordel zoals we die jaren hebben gekend. Ik heb er dus alle vertrouwen in dat zij dat ook dit jaar met succes zullen kunnen uitwerken.

Minister, toch had ik de volgende vraag voor u: kunt u ons al wat meer info geven over het gewijzigde programma van deze editie van het Gordelfestival?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er was wel enige twijfel, dat klopt, maar dit is geen sportmanifestatie zoals je er dertien in een dozijn hebt. Dit gaat over een sportmanifestatie met een duidelijke boodschap, namelijk het Vlaamse en groene karakter. Ik wou dat dus ook niet lossen. Daarom hebben we een alternatief uitgewerkt, een coronaproof editie, waarbij we het festivalgebeuren tot mijn spijt niet kunnen laten plaatsvinden, waardoor ook de focusgemeente komt te vervallen. Dat ze daar een heel festivalgebeuren rond kunnen organiseren, maakt dat immers net zo aantrekkelijk voor focusgemeenten.

Wat gaan we wél doen? We zullen focussen op het sportieve luik, dus sporten in de prachtige groene Vlaamse Rand, die groene Rand die niet alleen bij ons, maar ook daarbuiten in de coronacrisis toch is herontdekt. Daar gaan we dus op inspelen. We focussen dus op het zuiver sportieve, namelijk op die 100 kilometer, de klassieker van weleer die eigenlijk was weggedeemsterd en die we in ere hebben hersteld. Dit wordt nu ook een focus. We zullen ervoor zorgen dat er ook meer start- en opstapplaatsen zijn om te kunnen participeren aan die 100 kilometer. Men zal in peloton of individueel kunnen rijden. Als dat in peloton is, dan zijn alle kruispunten afgezet en kan men echt zoals in een koers 100 kilometer rijden, wat op zich heel leuk is. Men zal echter ook op individueel niveau kunnen participeren aan het Gordelfestival. Ook via Strava zul je kunnen meerijden.

Daaraan gekoppeld is er ook een focus op de faciliteitengemeenten. Er zal dus geen festivalgebeuren zijn, maar we zullen wel zorgen voor randanimatie, onder andere in de gemeenschapscentra, van vzw 'de Rand' in de zes faciliteitengemeenten.

Men zou oneerbiedig kunnen zeggen dat we ons terugplooiën op de essentie. We maken van een nood een deugd, waardoor we opnieuw en nog meer het accent leggen op de oorspronkelijke boodschap.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Minister, dank u wel. Ik ben heel blij met uw antwoord. Ter voorbereiding van mijn vraag had ik het boek '30 jaar gewogen en bewogen' naar aanleiding van de dertigste editie van de Gordel eens doorgenomen. Ook daaruit blijkt dat er eigenlijk altijd drie kenmerken aanwezig zijn geweest in die Gordel: Vlaams, sportief en groen. Ik ben dan ook blij dat u nu met die speciale editie van de nood een deugd maakt, dat u eigenlijk teruggrijpt en die drie basiskenmerken aanhoudt. Dat zijn ook kenmerken die in het regeerakkoord van deze regering zitten, waar enorm de focus wordt gelegd op dat Vlaamse en groene karakter. Dat is ook iets waar de inwoners van de Rand vandaag van wakker liggen. Het is dus heel goed dat daarop wordt ingezet. Met deze coronapandemie hebben ook de inwoners van de Rand de afgelopen maanden hun buurt herontdekt, misschien nieuwe wandelpaden en fietspaden herontdekt. Ik denk dus dat het een ideaal moment is om eigenlijk die aandacht uit te breiden naar de bredere regio en ook andere mensen die unieke plekken van onze streek te laten ontdekken, die dikwijls ook gepaard gaan met unieke streekproducten.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp uw bezorgdheid in verband met het coronavirus, dat over drie maanden misschien nog niet helemaal weg zal zijn, en dat u daarom ook niet te veel mensen bij elkaar wilt en kunt brengen. Maar ik zou toch een suggestie durven doen. Waarom zou u niet overwegen om elke gemeente die grenst aan Brussel, dus minstens die negentien, één wandeling en één fietstocht te laten kiezen die zij met een kort woordje uitleg bij bezienswaardigheden onderweg en een bezoek aan een of andere plaatselijke herberg – dat is goed voor de heropstart van de horeca – op het parcours kunnen aanbieden in een breder keuzemenu? Mensen uit heel Vlaanderen kunnen dan zien dat men in de hele rand uit dat pakket kan kiezen. Dat kan geen immens werk zijn aangezien nagenoeg elke gemeente wel iets in haar wandel- en fietspakket heeft zitten. Men zou Toerisme Vlaanderen daarbij kunnen betrekken om dat te coördineren. Op die manier spreidt men het risico en betreft men alle gemeenten.

Tot slot willen we oproepen om de mensen aan te sporen om op het parcours van een wandeling een leeuwenvlag uit te hangen, want het Vlaams karakter van het Gordelfestival is nauwelijks zichtbaar. Het is dan ook nodig daar iets aan te doen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Het is goed nieuws voor de fans van het Gordelfestival dat de Gordel, althans het sportieve gedeelte, in september zal kunnen plaatsvinden. Voor de organisatie van het oorspronkelijke Gordelfestival was in de begroting 415.000 euro uitgetrokken. Tijdens de begrotingsaanpassing hebben we het er al over gehad; ik ga ervan uit dat in die afgeslankte versie dat substantiële bedrag van 415.000 euro niet volledig zal worden opgebruikt. Wat plant u met de eventuele resterende middelen te doen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mevrouw Segers, de rekening die u maakt, is een beetje voorbarig. De podia worden meestal gefinancierd, ofwel door de provincie, ofwel door de focusgemeente. Wanneer de focusgemeente wegvalt, betekent dit ook dat de financiële bijdrage en ook de materiaalinzet van de focusgemeente wegvallen. Dat tikt aan in de negatieve zin. Ik wil dan ook niet vooruitlopen op het budgettaire nettoresultaat van deze oefening. Ik weet dat u niet behoort tot de fans van de Gordel, anderen zijn dat wel. *(Opmerkingen van Katia Segers)*

We vragen altijd aan de negentien gemeenten om in welke vorm dan ook samen te werken, maar we willen natuurlijk vooral de Gordel zelf en het groepsgebeuren maximaal behouden in plaats van het volledig te versnipperen. Maar de samenwerking met de negentien gemeenten zit er wel in.

Dames en heren, we verwachten u begin september allemaal in de Vlaamse Rand. Het traject is 100 kilometer over een ietwat heuvelachtig parcours. Maar als u er nu aan begint, voorzitter – de beentjes insmeren –, dan zien we u graag begin september in de Vlaamse Rand.

De voorzitter: We komen er allemaal naartoe.

Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Ik dank de minister en de bijkomende vraagstellers. Ik kan niet veel meer dan toevoegen dat ik hoop dat deze speciale editie toch een succes kan worden en dat iedereen kan genieten van het moois en lekkers dat de Vlaamse Rand ons te bieden heeft.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Ann De Martelaer aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de eisen van de socialprofitsector

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de acties in de zorgsector

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Dalle.

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, dit thema zit echt binnen het vakgebied van minister Beke, maar alle respect dat u daar een antwoord op zult geven.

De voorzitter: Het Overlegcomité waar hij momenteel op aanwezig is, is ook wel heel belangrijk. Hij is trouwens officieel verontschuldigd.

Ann De Martelaer (Groen): Het onderwerp van mijn vraag is ook wel heel belangrijk. Morgen voert de social profit actie. Ze komen niet naar Brussel, maar voeren actie vanop hun werk, op de stoep, in de hal vooraan. De witte woede gaat over de zorgsector, de werkdruk, de verloning, de arbeidsvoorwaarden, de besparingen.

Tijdens deze coronacrisis waren alle mensen uit de zorgsector onze helden. We applaudisseerden massaal om 20 uur, er hingen witte lakens buiten.

De politieke overheid betitelde de non-profitsector als een essentiële sleutelfactor, maar vandaag vraagt de zorgsector zich af of de overheid ook eindelijk de

problemen wil aanpakken en voor fundamentele verbeteringen wil zorgen. Applaus is leuk, maar nu moeten er structurele veranderingen volgen.

De federale collega's keurden een zorgpersoneelsfonds goed. Er wordt 400 miljoen euro per jaar uitgetrokken voor meer jobs in de verpleging, betere arbeidsomstandigheden en meer opleiding en begeleiding van stagiairs. Dit fonds vat het personeel in de ziekenhuizen, maar niet in de woonzorgcentra, want dat is een Vlaamse bevoegdheid.

De COVID-19-pandemie heeft zwaar toegeslagen in het dagelijks leven van ieder van ons, maar in het bijzonder binnen de muren van de woonzorgcentra. Daar werd ruim de helft van de overlijdens geteld.

In Vlaanderen hebben we de gewoonte om intersectorale akkoorden af te sluiten. Het vijfde en laatste Vlaams intersectoraal akkoord (VIA) loopt binnen een half jaar af. Ik vernam dat de Vlaamse Regering aan u nog altijd geen mandaat heeft gegeven om te onderhandelen over dit nieuwe akkoord en dat er zelfs nog geen vergaderkalender is.

Al die helden in de woonzorgcentra verwachten meer dan een applaus. Ze verwachten een echt non-/socialprofitakkoord. Ze voeren daarom actie. Welk antwoord zal Vlaanderen geven op de vragen van deze zorgsector?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, ik weet niet of u zich echt een goed beeld kunt vormen van wat het zorgpersoneel de afgelopen maanden tijdens de coronacrisis heeft meegemaakt? Ja, dat is een vraag.

Ik kan me daar wel een voorstelling van maken. Ik heb de coronacrisis vanaf de eerste rij meegemaakt, op de werkvloer. Ik heb meegedraaid in triageposten om mensen met corona te verzorgen. Ik heb onze huisartsenpraktijk omgevormd om de coronacrisis aan te kunnen. Ik ben personeel en bewoners in de woonzorgcentra gaan testen. Ik heb daar de afgelopen maanden chaos gezien, ik heb daar angst gezien en ik heb daar heel veel leed gezien.

Wat ik vandaag het ergste vind, minister, is dat dat personeel onterecht achterblijft met een heel groot schuldgevoel. Want zij hebben in die woonzorgcentra in het begin zonder maskers gewerkt, terwijl ze wisten dat ze besmettelijk konden zijn. Zij hebben aan het ziekenhuis gestaan met de vraag om getest te worden, waarbij ze geen test kregen. Zij hebben mensen van de zuurstofapparaten moeten loskoppelen omdat er een tekort aan apparaten was, terwijl die mensen daar wel nood aan hadden. Zij hebben het boeltje dat de ministers ervan maakten, op de werkvloer moeten opruimen.

Daarom, minister, willen wij voor een echte onderzoekscommissie gaan. Ik vraag me trouwens af waarom een partij als CD&V, na wat er de afgelopen weken in de krant is verschenen en na wat we de afgelopen weken in rapporten hebben kunnen lezen, ook niet zelf voorstander is van een echte onderzoekscommissie.

Al maanden krijgen die zorghelden elke dag terecht een warm applaus op straat, maar op politiek niveau is er nog bitter weinig gebeurd. Die klappende handen hebben vandaag nog niet gezorgd voor meer handen aan het bed. Dat vraagt het zorgpersoneel deze week. Deze week voert het zorgpersoneel elke dag acties. Zij vragen meer personeel, ze vragen een deftig loon, ze willen een job die ze kunnen combineren met hun privéleven en ze vragen betere opleidingen en meer vormingen. Ik zou als minister dringend ingaan op de vragen die het zorgpersoneel vandaag aan u stelt.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's, voor de vragen. Minister Beke is verhinderd omdat hij absoluut op een vergadering van het Overlegcomité aanwezig moet zijn. Ik weet dat minister Beke heel hard werkt en ook op het terrein actief is.

Zelf ben ik bevoegd voor jeugd. Het personeel in het jeugdwelzijnswerk oefent ook een essentieel beroep uit en werkt heel hard. Met respect voor de social distancing zijn zowel minister Beke als ikzelf, en ook vele andere leden van de regering, actief op het terrein, en we hebben daar ook wel voldoende voeling mee.

Tijdens de acute coronacrisis is er in de brede zorg- en welzijnssector inderdaad enorm hard gewerkt en ook met hart en ziel gewerkt. Nog harder dan anders, effectief, want het gaat over een essentiële sector die noodzakelijk moest voortwerken tijdens die coronacrisis en geconfronteerd werd met heel grote uitdagingen. Morgen staat er inderdaad een actiedag op het programma. Dat is niet evident in deze coronatijden, maar we vertrouwen erop dat dat onder de juiste veiligheidsomstandigheden zal verlopen.

De vraag naar meer investeringen in de zorg is terecht, zowel voor de mensen die zorg nodig hebben als voor de mensen die die zorg verlenen. Het klopt dat er de afgelopen twee weken heel wat beslissingen zijn genomen. Twee weken geleden is er ook beslist om te investeren in extra personeel in de woonzorgcentra. Dat is natuurlijk geen eindpunt. Voor de coronacrisis was er al voorzien om tweeduizend extra paar handen aan het bed te voorzien tijdens deze legislatuur. Dit jaar is er, in uitvoering van de VIA 5-akkoorden, 80 miljoen euro bijgekomen voor de koopkracht van het personeel.

Zoals u weet, zal de grootste opdracht voor de volgende jaren zijn om de zorgsector positief in de markt te zetten zodat we voldoende geëngageerde mensen kunnen blijven aantrekken. Want ook dat is een realiteit: er zijn extra inspanningen nodig om mensen effectief aan te werven voor de vacatures die er zijn en die de komende tijden uitgeschreven zullen worden. De mogelijke antwoorden op deze uitdaging kunnen niet wachten want de coronacrisis zal ongetwijfeld ook de arbeidsmarkt beïnvloeden.

Collega Beke heeft maandag nog overleg gehad met de vakbonden over de actiedag en over hun vragen. Hij heeft toen voorgesteld om een tripartiet overleg te organiseren met de Vlaamse overheid – ook met de minister-president – en de vertegenwoordigers van werknemers en werkgevers om een verder plan van aanpak uit te tekenen. Dat zal ook bekeken worden samen met de voorstellen die vandaag worden uitgewerkt in het maatschappelijk relancecomité.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Uw collega, minister Beke, kondigde inderdaad vorige week aan dat hij extra geld had voor de woonzorgcentra: 20,5 miljoen euro, goed voor 340 zorgverleners meer in de woonzorgcentra. Voor de huidige regeerperiode spreekt hij zelfs over een aantal van 2000 bijkomende zorgverleners. 340 extra zorgverleners voor 2721 bedden komt eigenlijk neer op 1 extra zorgverlener voor 8 bejaarde bewoners. In de regeringsnota bij het besluit van minister Beke van vorige week neemt hij een stuk van de kalender van zijn voorganger, minister Vandeurzen, mee met een bijkomende erkenning van 1869 bedden in de periode 2020-2025 en vanaf oktober van dit jaar een bijkomende omzetting met meer personeel voor 1800 bedden. De al genoemde nota laat ook ruimte voor 2021 voor nog eens een 800-tal extra zorgverleners. Op deze manier komt minister Beke aan een totaal van

565 extra personeelsleden. De sector vraagt eigenlijk 5000 extra personeelsleden. Hoe zal de minister die grote kloof overbruggen?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Het extra budget dat vandaag voorzien wordt, wil, als je dat omrekent, zeggen dat er een half personeelslid bijkomt per woonzorgcentrum. Ik denk dat u moet luisteren naar wat de mensen op het terrein echt zeggen en echt vragen. Zij hebben vandaag een grote affiche uitgehangen: 'wie doet er verder als wij op zijn?'

Het zorgpersoneel is vandaag uitgeput en corona is nog niet voorbij. Corona zorgt voor heel veel extra werkdruk. Er is een grote kans dat het terugkomt. Er moeten dus vandaag inspanningen, en deftige inspanningen, komen voor meer personeel aan het bed. Anders zitten we met een heel, heel groot probleem.

Ik heb nog een vraag. Buiten dit parlement is er niemand die nog begrijpt, na alles wat er de laatste weken is bovengekomen, waarom er geen echte onderzoekscommissie wordt ingesteld over wat er allemaal gebeurd is de laatste weken. Ik stel me de vraag of uw partij, CD&V, daar ook niet achter staat en wat de andere partijen in dit halfrond denken over een echte onderzoekscommissie over wat er tijdens de coronacrisis gebeurd is.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, het applaus bij onze bevolking en de witte vlaggen aan onze huizen zijn inderdaad hartverwarmend en betekenen een steuntje in de rug voor al die mensen die tijdens de coronacrisis verder zijn blijven werken in de sociale sector, maar dat is niet voldoende. De problemen die zich stellen, zijn niet nieuw; ze waren er ook voor de coronacrisis. De nood aan structurele maatregelen in de diverse deeldomeinen van deze sector om onder andere de onmenselijke werkdruk te doen dalen, meer handen aan het bed te krijgen en de werk-leefbalans in evenwicht te brengen voor bijvoorbeeld onze mensen in de thuisverpleging en de kinderopvang en alle andere deelsectoren, die nood is hoog en uitermate dringend.

De mensen die dit nu vragen, zijn de mensen die reeds werkzaam zijn in de sector. We willen altijd zorgen voor meer instroom in de zorg, terecht, maar we moeten er in de eerste plaats voor zorgen dat de mensen die reeds hun weg vonden naar tewerkstelling in de mooiste sector die er is, de sector waarin men zorgt voor anderen, in die sector blijven werken.

Uit onthutsende cijfers van de recente bevraging die de Belgische federatie voor zorgkundigen (Befezo) deed, blijkt dat 22 procent van de mensen die reeds in de zorg werken, erover nadenkt de sector te verlaten. Daarom moet er dringend worden ingezet op de instroom en aantrekkelijkheid van de job en moet u ervoor zorgen dat de mensen die in de job werkzaam zijn, er werkzaam blijven. Daarom vragen wij u: doe de nodige investeringen, doe die werkdruk dalen en zorg voor een goed akkoord voor de mensen die in de zorgsector werken.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik denk dat ik namens iedereen spreek als ik zeg dat het zorgpersoneel absoluut beloond moet kunnen worden voor de inspanningen die tijdens de coronacrisis zijn gebeurd. Maar dat geldt natuurlijk ook voor andere sectoren. Ik denk aan transporteurs, aan rekkenvullers, mensen die achter de kassa zitten. Dat zijn allemaal essentiële sectoren. Ik denk dus dat het een goed idee is om gepresteerde overuren effectief niet te belasten en om premies van werkgevers op een fiscaal vriendelijke manier te laten gebeuren, zodat die

geïnvesteed kunnen worden in de lokale economie. Dat zijn meestal federale maatregelen, maar bij ons loopt uiteraard ook het debat over de functie-kwalificatie en de verloning. Er is ook verwezen naar 400 miljoen euro voor meer handen aan het bed, en in Vlaanderen komen er tweeduizend personeelsleden bij, enkel en alleen al in de woonzorgcentra.

Maar als je goed luistert naar de eisen, dan zijn die niet enkel financieel, al zijn die er zeker ook. Het gaat ook over genoeg beschermingsmateriaal voorhanden hebben, voor mocht er een tweede uitbraak komen. Dan is er natuurlijk die bevraging waaraan al gerefereerd is van Befezo, waarin drie kwart van de zorgkundigen stelt bang te zijn voor een nieuwe uitbraak en te vrezen dat hun woonzorgcentrum daar niet klaar voor is.

Mijn vraag is om niet alleen in te zetten op een betere verloning en meer handen aan het bed, maar ook om ervoor te zorgen dat er genoeg persoonlijk beschermingsmateriaal is, evenals een goed plan voor een eventuele tweede golf. Op die manier maken we de job aantrekkelijker.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Collega's, de mensen voor wie we de voorbij maanden met zijn allen applaudisseerden, die helden uit de social profit die ons land de voorbije maanden meer dan ooit hebben rechtgehouden, die stonden ook voor de lockdown al op straat, om te protesteren tegen het Vlaamse beleid. Ze protesteren deze week opnieuw.

Hun eisen zijn niet nieuw of buitensporig. Het enige wat die mensen eigenlijk eisen, is respect. Ze komen op voor echt respect voor hun zware werk. Een applaus is natuurlijk fijn, maar je smeert er op het einde van de dag geen boterhammen mee. Ze smeken ook om extra handen in de zorg.

Er is al naar verwezen, collega's, dat ze het op het federale niveau blijkbaar wel begrepen hebben dat er structureel moet worden ingegrepen in de loon- en arbeidsvoorwaarden voor de zorgsector. In de Kamer is inderdaad beslist, onder leiding van mijn sp.a-collega uit de Kempen, Jan Bertels, om 400 miljoen euro extra te besteden voor het zorgpersoneel. Het kan dus wél. Terwijl VIA 6 op het federale niveau al volop voorbereid wordt, talmt Vlaanderen met de uitvoering van VIA 5. En het is toch ook niet meer uit te leggen dat zorgverleners die hetzelfde werk doen, federaal beter verloond worden dan Vlaams.

Daarom sluit ik me dus aan bij de collega's. Het is goed dat minister Beke in overleg wil gaan met de vakbonden, maar wat wil deze Vlaamse Regering nu echt doen, structureel, voor de mensen in de zorg?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Duizenden mensen in de zorgsector zetten zich elke dag, dag in dag uit, met hart en ziel in. Zo mogelijk hebben ze dat de voorbije weken en maanden nog meer gedaan. Mensen tonen hun appreciatie door te applaudisseren, door witte lakens buiten te hangen. Maar er is meer nodig. Er zijn absoluut bijkomende investeringen in de zorgsector nodig. Meer investeringen, zodat mensen die er werken, zich ook meer gewaardeerd kunnen voelen, zodat hun job in de zorgsector aantrekkelijk is en het werk daar ook werkbaar is. Dat is een kwestie van middelen, maar niet van bijkomende middelen alleen, collega's. Dat is ook een kwestie van meer handen aan het bed – er zijn hiervoor recent nog stappen gezet – en ook een kwestie van onder andere meer innovatieve zorgorganisatie. Gisteren stond er daarover nog een vraag om uitleg van collega De Reuse op de agenda, die door misverstanden niet beantwoord is geraakt en volgende week opnieuw op de agenda staat. Maar ik denk dat we de

verschillende facetten moeten bekijken. En een van de grote uitdagingen zal worden voldoende mensen te vinden. Er zijn duizenden openstaande vacatures en dan is het niet alleen een kwestie van meer middelen te voorzien om vacatures bij te kunnen creëren, maar ook om die in te vullen. Minister, ik vraag u om in het overleg ook het plan voor werken in de zorg als een van de prioriteiten mee te nemen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Het komt niet verschrikkelijk vaak voor, maar ik vind dat de vakbonden in dezen wel een aantal punten hebben die zeer terecht zijn. We moeten inderdaad nagaan hoe we dat beroep van zorgversterker kunnen versterken en herwaarderen. En dat heeft niet enkel met verloning te maken, we moeten inderdaad ook bekijken hoe we die competenties kunnen versterken. Zelf ben ik tijdens de lockdownperiode ook vrijwilliger geweest in woonzorgcentra. In tegenstelling tot collega Vandecasteele heb ik daar geen angst, chaos of schuld gezien. Ik heb daar heel hardwerkende mensen gezien, die heel gepassioneerd zijn door hun job.

Maar iemand die in een woonzorgcentrum werkt, die is niet altijd én zorgverlener én verpleegkundige, die heeft niet altijd de competenties die nodig zijn, zeker tijdens een crisisperiode. We moeten zeker bekijken wat nodig is om dat te versterken.

Enkel meer geld geven, zal het niet oplossen. De laatste tien jaar is er een enorme tendens naar meer sociaal ondernemerschap in de zorg. Dat zijn kleinschalige initiatieven, niet de grote commerciële conglomeraten, boze bedrijven et cetera. Nee, dat zijn mensen die op een innovatieve manier zorg willen bieden, maar vaak worden tegengehouden door alle regeltjes die er zijn. Dat is dat kleinschalig sociaal ondernemerschap, in de woonzorgcentra, in de voorzieningen voor mensen met een beperking. We moeten die regels aanpassen, zodat die dingen mogelijk zijn en die mensen zorg kunnen bieden.

Dus minister, of uw collega, minister Beke, maak werk van dat sociaal ondernemerschap. Het is echt nodig in de sector.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik dank jullie voor de bijkomende vragen en bedenkingen.

Iedereen hier is het erover eens dat er extra handen nodig zijn in de zorg. Over de aantallen kunnen we discussiëren, dat kan in de commissie Welzijn grondiger worden besproken. Ik zal niet ingaan op hoeveel personeelsleden er voorzien zijn: tweeduizend of vijfduizend, zo heb ik horen zeggen. Daarop kan ik uiteraard geen reactie geven. Maar dat is wel duidelijk.

Voorzitter, de vraag rond de onderzoekscommissie is hier niet aan de orde. Er is een ad-hoccommissie. De vraag naar een onderzoekscommissie is al eerder aan bod gekomen en daarover zijn er ook beslissingen genomen.

Maar waarover het gaat, is dat we er effectief voor zorgen dat die extra jobs en vacatures worden ingevuld. En om dat te realiseren, moet er natuurlijk voldoende aantrekkingskracht zijn van die jobs in de zorg, ook in de woonzorgcentra. Dat is zeker een aandachtspunt bij aanwerving. En dat is natuurlijk ook een aandachtspunt gedurende de job zelf: een efficiënt personeelsbeleid, waarbij ervoor wordt gezorgd dat die jobs aantrekkelijk zijn en blijven en dat men in de job blijft. Dat is inderdaad relevant. Ook beschermingsmaatregelen zijn daarbij in deze COVID-19-periode uiteraard essentieel.

Ik heb verwezen naar twee trajecten die collega Beke aan het volgen is. Ik stel ook voor om daarnaar te kijken voor de verdere uitrol daarvan. Ten eerste, dat tripartiet overleg met de regering. Het feit dat de minister-president daarbij wordt betrokken, toont ook het belang dat deze regering daaraan hecht. Dit is dus een zeer relevant traject, waarbij tripartiet – de regering, de vakbonden en de werkgevers in de zorgsector – zal worden bekeken hoe dit het beste wordt aangepakt.

Het tweede element waar minister Beke de nadruk op legt en wat ook een belangrijk project is van deze Vlaamse Regering, is de maatschappelijke relance. We hebben allemaal gezegd dat we na de coronacrisis werk moeten maken van een economische relance, zorgen dat onze bedrijven opnieuw kunnen vooruitgaan. Ook op het maatschappelijke vlak zijn er belangrijke uitdagingen, en die in de zorg- en welzijnssector zijn absoluut relevant. Ook daar zal heel veel aandacht voor zijn.

Ik verwijs graag naar die trajecten en ik ben ervan overtuigd dat minister Beke, samen met de voltallige Vlaamse Regering daar ook zeer hard aan zal voortwerken.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Collega's, ik maak me zorgen. Nog voor corona werkten de zorgkundigen lange diensten, extra diensten, en was de werkdruk al aan het pieken. Corona deed er een schep bovenop. Vooral de woonzorgcentra luiden al langer de alarmklok. Als je de wereld bekijkt door de ogen van iemand die daar werkt, dan voel je de zware werkdruk en zie je mensen die niet willen opgeven. Dit gaat over mensen in de zorg die keuzes moeten maken, maar die ze niet willen maken. Kiezen ze voor hun eigen welzijn of voor dat van de bewoners?

Minister, collega's, zijn we het erover eens dat onze ouderen goed moeten worden verzorgd? Zijn we het erover eens dat onze kinderen goed moeten worden opgevangen? Zijn we het erover eens dat iedereen die zorg nodig heeft, die goede zorg ook krijgt? Ja, zijn we het daarover eens? Dan moet er ook dringend meer geld naar de zorg gaan.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik hoor hier zeggen dat er geen angst zou zijn geweest op de werkvloer. Ik kan u garanderen dat als je als hulpverlener moet werken zonder beschermingsmateriaal, terwijl je weet dat je misschien wel besmettelijk werkt, je daar altijd angstig over bent. Dat kan ik u echt wel verzekeren.

Die mensen hebben recht op een onderzoekscommissie. De vorige onderzoekscommissie ging over scheepskredieten. Zeer belangrijk, maar vandaag zijn de meeste doden gevallen sinds de Tweede Wereldoorlog. Hoeveel lijken moeten er nog uit de kast vallen voor we hier vragen naar een echte onderzoekscommissie? Dat zou ik willen weten van alle partijen. Mocht de minister van mijn partij zijn, ik zou vragen om een echte onderzoekscommissie. Ik zou willen dat er een echte onderzoekscommissie komt met alles wat er de laatste weken uit de kast is gevallen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Maurits Vande Reyde aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over de zogenaamde kaasroute voor schenkingen via een Nederlandse notaris

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, we moeten het hebben over de belasting op erfenissen. Als je in dit land op het einde van je leven komt en je laat iets na aan familie of vrienden, dan betaal je daar hoge belastingen op. Dat zijn belastingen op verdriet, belastingen op de dood, je krijgt dat heel moeilijk uitgelegd aan mensen en er bestaan inderdaad weinig zinnige argumenten voor.

Ik ken bijvoorbeeld het verhaal van Marianne, een vrouw die heel haar leven heeft gewerkt, met pensioen is gegaan en die de erfenis van haar broer meteen heeft moeten doorverkopen omdat ze de torenhoge successierechten daarop niet kon betalen. Dat is absurd, en wat mij betreft verdwijnen alle erfenisbelastingen helemaal.

Gelukkig is die beweging de voorbije jaren ook ingezet. Op aansturen van Open Vld en van collega Tommelein zijn de tarieven enorm verlaagd en vereenvoudigd. Deze regering heeft ook de 'best friends'-regeling, waarbij je voordeliger kunt nalaten aan vrienden. Dat zijn allemaal goede maatregelen, maar de voorbije week heb ik toch geluiden gehoord van sommige partijen die een en ander toch willen bekijken, waardoor we de erfrechten op sommige zaken terug gaan invoeren. Daar maak ik me enige zorgen over.

Minister, ik kom bij mijn vraag, ruim binnen de tijd.

De voorzitter: Dat zal ik wel bepalen.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijn excuses, voorzitter.

Minister, u hebt dat ook gezien, u hebt het gelezen, u hebt gezegd dat u daarover in overleg gaat, ook met uw Nederlandse collega. Wat is uw standpunt daarover? Vindt u dat we verder moeten op de weg van verlaging en vereenvoudiging? Dat zou natuurlijk het beste zijn.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: U weet heel goed dat u in ons een bondgenoot vindt om belastingen te verlagen. Het zijn een beetje moeilijke tijden om daar nu heel hard in door te gaan, maar principieel hebben we daar zeker geen probleem mee.

Ik denk dat u een behoorlijk ingewikkeld probleem wel heel eenvoudig voorstelt, want er bestaan bij ons heel wat alternatieven. Een bankgift, een handgift, daar hoeft je geen schenkingsrechten op te betalen. Daar geldt natuurlijk wel de verdachte periode, net zoals dat ook in Nederland geldt als je die schenking via de kaasroute zou doen, zoals dat heet.

Het is een heel complex systeem. We zullen in eerste instantie met de Nederlandse overheid overleggen. We zullen trouwens ook met de federale overheid overleggen om het probleem volledig in kaart te brengen en om te bekijken hoe we daar best mee omgaan. Wat we absoluut willen, is dat iedereen gelijk wordt behandeld. Het gaat hier niet om iets illegaals, maar we moeten eenzelfde regeling hebben voor mensen die meer of minder mogelijkheden hebben. Ze moeten hetzelfde betalen.

We zullen met de federale overheid overleggen. De federale overheid is bevoegd om na te gaan wie welke schenkingsaktes moet registreren. Wij zijn dan weer

bevoegd voor de belastingen. Dat is een grensoverschrijdend probleem. Als de federale overheid voorstelt dat ook die Nederlandse aktes moeten worden geregistreerd, moeten we eerst weten of de Nederlanders die informatie kunnen leveren. Dat zijn zaken waar we eerst zicht op moeten krijgen.

De eerste stap die we zetten, is het overleg starten om na te gaan wat de omvang van het probleem juist is en hoe we tot een vergelijk met alle betrokken partijen of overheidsniveaus kunnen komen. Dat is onze eerste stap.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik zal mijn vrees wat minder complex concretiseren. U hebt terecht het voorbeeld van bankgiften aangehaald. Als we de weg opgaan die zegt dat alles moet worden geregistreerd, dan komen we in een zone waarin bankgiften, bijvoorbeeld, waarvoor er wel een verdachte periode is, maar waarop niet onmiddellijk schenkingsrechten moeten worden betaald, ook het voorwerp van bijkomende erfbelastingen worden. Op den duur komen we in een situatie waarin het geld dat een oma met Kerstmis aan haar kleinkinderen uitdeelt, wordt aanzien als een schenking waarop schenkingsrechten moeten worden betaald.

Ik denk dat dit gevaar heel reëel is. Er wordt vaak gezegd dat dat achterpoortjes zijn die we sluiten en dat het gaat om fiscale ontwijking en optimalisatie. Dat is niet waar. Dit zijn zaken die al meer dan honderd jaar in de wetgeving staan. Als we die zaken opheffen, kan op den duur alles worden belast wat enigszins kan worden weggegeven. Die situatie moeten we echt vermijden. We moeten de weg van de vereenvoudiging en de verlaging opgaan. We moeten geen nieuwe erfbelastingen creëren.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, in de commissie Algemeen Beleid hebben we het hier gisteren, in de marge van een vraag om uitleg, over gehad. We hebben het debat toen niet ten volle gevoerd en dus zal ik mijn vraag nu stellen.

Minister, er is een spanningsveld. Ondanks de hervormingen van de afgelopen jaren is het volgens mij van belang dat iedereen naar vermogen bijdraagt. Ik heb het niet over ontduiking, maar ook wat ontwijking betreft, moeten we ervoor zorgen dat de achterpoortjes worden gesloten. Ik weet dat CD&V en Groen op het niveau van de federale overheid een initiatief hebben genomen. U hebt net gezegd dat u met de federale overheid zult overleggen. Is het uw intentie om die kaasroute in overleg met de federale overheid te sluiten?

De voorzitter: Mevrouw Smeyers heeft het woord.

Sarah Smeyers (N-VA): Mijnheer Vande Reyde, de titel van uw actuele vraag gaat over de kaasroute, maar u hebt het eigenlijk alleen over de erfenisrechten gehad. U hebt zeer concreet gevraagd of de Vlaamse Regering die rechten wil afschaffen of verlagen. Ik denk dat iedereen vindt dat dit belastingtarief nul zou moeten zijn, maar we moeten natuurlijk realistisch zijn. Die middelen moeten dan ergens anders worden gehaald. Ik zou u willen oproepen om niet te populistisch te zijn en de indruk te wekken dat gelegenheidsgeschenken, zoals een centje voor een verjaardag of zo, dan opeens zouden worden belast. U weet beter dan dat.

Minister, de rechtszekerheid moet in alle gevallen zegevieren. Er zijn in Vlaanderen al heel wat middelen om roerende goederen met rechtszekerheid aan een vast tarief te schenken. We zien dat mensen dat doen. Dat zijn zaken die we moeten promoten. Er zijn veel federale uitzonderingen op de bedingen over niet

opengevallen nalatenschappen. Ik ben zeer technisch. Er zijn familiecontracten op bepaalde hoge tarieven te vermijden en er is de 'best friend'-regeling die er aankomt.

De voorzitter: Mevrouw Smeyers, wat is uw vraag?

Sarah Smeyers (N-VA): Ik heb eigenlijk geen vraag. (*Gelach*)

Minister, ik wil suggereren de rechtszekerheid te laten zegevieren. Nu is er een kaasroute, maar dan is er nog een champagneroute of een spaghettiroute. Er zullen altijd achterpoortjes zijn. U moet ervoor zorgen dat uw eigen wetgeving sluitend genoeg is.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, ik heb geen echte vraag maar wel een goede raad, die krijgt u gratis mee. In Nederland is er een fiscale regeling voor erfenis- en schenkingsrechten waar Vlamingen van gebruikmaken. Zij doen dat om een reden, namelijk omdat dat zeer gunstig voor hen is. Als u gaat overleggen met de Federale Regering moet u duidelijk maken dat het niet kan zijn dat wij in Vlaanderen de moeizaam verworven Vlaamse fiscale autonomie tegen de Vlamingen gaan gebruiken. Ik roep u op om in het oog te houden dat er geen misbruik komt en dat de duimschroeven niet aangedraaid worden nu wij voor een deel fiscale autonomie hebben. Iedereen die dat wil doen, zou ik op het matje roepen, minister, in het bijzonder Vlabel, die de kat de bel heeft aangebonden omdat men daar adviezen geeft en soms van richting verandert. Het is soms bediscussieerbaar hoe zij dingen interpreteren. Dat is niet de eerste keer. Wanneer u overleg hebt met de federale overheid, moet u erop hameren dat iedereen gelijk behandeld zou moeten worden en als u op fact-finding mission gaat in Nederland, dan zou ik u aanraden om meteen eens goed te bestuderen hoe zij hun begroting maken. (*Opmerkingen van de voorzitter*)

Ik ga afronden. Tegenvallers als de coronacrisis wegen op een begroting, maar de Nederlanders doen het eigenlijk zeer goed wat hun begrotingsbeleid betreft. Als u erfenis- en schenkingsrechten wil verminderen of afschaffen, dan heb je inkomsten nodig en heeft dat een grote impact op de begroting. Dus moet u eens goed bestuderen hoe ze dat in Nederland aanpakken.

De voorzitter: Luisteren naar Nederland, dat is de suggestie.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik ga mij betoog wel afronden met een vraag. Ik heb niet veel tijd nodig deze keer. Eerlijke fiscaliteit is een van de pijlers van onze 'new social deal'. Ook inzake schenk- en erfbelasting stellen we vast dat het soms een kaas met gaten is, en helaas niet alleen Hollandse gaten. Er zijn op verschillende plekken achterpoortjes. Het moet onze ambitie zijn om die achterpoortjes te sluiten. Want wie betaalt de rekening van die achterpoortjes? Dat is Jan Modaal die zich wel eerlijk aan de belastingen houdt. Laat ons dus samen die achterpoortjes sluiten en eerlijker maken voor iedereen.

Minister, de vorige legislatuur is de erfbelasting hervormd. Is het de bedoeling om op korte termijn ook de evaluatie van die hervorming te maken en om daarover in debat te gaan?

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Het is belangrijk voor onze partij dat we deze kaasroute afsluiten. We hebben federaal

een initiatief genomen. Het is niet meer dan rechtvaardig en eerlijk dat we dit achterpoortje gaan sluiten. We hebben in Vlaanderen een van de laagste schenkbelastingen van de Europese Unie. Het is dan ook niet meer dan logisch dat we die ontwijking die er af en toe is via Nederlandse notarissen, afsluiten.

Voor alle duidelijkheid: Nederlanders betalen op hetzelfde werk dat geleverd wordt door die Nederlandse notaris, 10 procent schenkbelasting, wij als Vlamingen betalen naar 0 procent. Het zal eerlijk zijn als we die route gaan afsluiten.

Mijnheer Vande Reyde, ik wil nog even terugkomen op uw tussenkomst. Ik vind het niet logisch om gewoon te zeggen dat we de erf- en schenkbelasting afschaffen en naar 0 procent brengen. We moeten op dat vlak eerlijk zijn. Die belastingen brengen 1,8 miljard euro binnen. Ik verwacht van iemand als u, van een liberaal, dat hij niet de belastingen op afkomst gaat verlagen maar dat die de belastingen op arbeid, op inspanningen, op talenten gaat verlagen. En als we 1,8 miljard euro middelen willen weggeven, dan zou ik die liever weggeven aan een verlaging op arbeid dan op een verlaging van erf- en schenkbelasting.

Minister ik heb nog een vraag. De Vlaamse overheid heeft in het verleden al een inspanning geleverd om die kaasroute af te schaffen. Het is goed dat de federale overheid een inspanning levert, maar gaat u uw eigen administratie ook de opdracht geven om daar nog iets aan te doen?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik denk, in alle eerlijkheid, dat het om een heel complex probleem gaat. En ik vermoed dat we ongeveer allemaal op dezelfde golflengte zitten, maar er worden wel een paar fouten gemaakt. Het is dus niet zo – en laat dat duidelijk zijn, want dat heeft een paar weken geleden wel in de kranten gestaan – dat je dit zomaar met een vingerknip oplost. Dat is niet het geval. Het gaat wel degelijk om een complex probleem.

Eerst en vooral geldt de verdachte periode ook in Nederland. Ook als men naar daar gaat, valt men dus onder de verdachte periode. We gaan dat nu van drie naar vier jaar brengen; het staat nu nog op drie jaar. Dat moeten we doen. Het probleem is dat als men naar Nederland gaat, daar meestal een verzekering aan vasthangt. Maar men kan dat doen. Daarom gaan we die periode ook verhogen, omdat die premie dan iets duurder wordt. Dan kunnen we dat al voor een deel milderen.

Ten tweede moeten we goed opletten: de kaasroute gebeurt niet altijd om fiscale redenen. En dat maakt het allemaal veel complexer. Het kan ook perfect zijn dat je dat bijvoorbeeld doet voor een bankgift van aandelen. Bij ons moet je daar ook geen belastingen op betalen, want dat is een gift. Er is een verschil tussen schenkingen, die belast zijn, en giften, die niet belast zijn. In dat geval gaan mensen dikwijls toch naar Nederland om dat te laten registreren. Men laat daar dus een registratie doen, terwijl het een gewone bankgift is. Men is daar vrijgesteld, maar dat zou hier ook het geval zijn. Er is dus geen fiscale reden om dat te doen.

De kern van het probleem is eigenlijk een beetje dat Nederland een gift tussen twee Belgen vrijstelt, terwijl zij daar zelf wel een belasting op heffen als het gebeurt tussen twee Nederlanders. Daar zit dus eigenlijk een deel van het probleem, zonder dat ik de schuld naar hen wil schuiven. Dat is ook waarover we het overleg willen opstarten. En het gaat niet alleen daarover, het gaat ook over informatie-uitwisseling. Mocht daar een regeling komen, dan gaan we dat natuurlijk verder bekijken.

Jullie noemen het allemaal een achterpoortje maar dat heeft direct een zeer pejoratieve klank. Dat is het niet noodzakelijk. Het is op dit moment een perfect legaal systeem, er is niets tegen in te brengen. Een achterpoortje hoeft dat niet te zijn, en het hoeft ook niet illegaal te zijn. Maar het krijgt direct een zeer negatieve bijklank. Daar wil ik het van weghouden.

Maar het is een probleem dat we eerst in kaart moeten brengen. Ik begrijp dat jullie antwoorden willen, en we zullen elkaar daarover zeker nog treffen in de commissie de komende maanden. We gaan dat dus eerst in kaart brengen voor u mij daar heel grote aankondigingen over hoort doen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega Van Peteghem, ik vind het altijd fijn wanneer mensen mij uitleggen wat liberalisme is. Het doet mij een beetje denken aan ik die op café zou zeggen dat Kevin De Bruyne dat schot toch met links had moeten nemen. Dat is een beetje het gevoel dat ik dan heb. Er is hier in elk geval nog plaats in onze fractie om eventueel bij ons te komen zitten.

Ik denk dat er niets liberaals is aan op het einde van je leven dingen te belasten die al belast zijn geweest, en die veel belast zijn geweest. Maar dat ter zijde. De essentie van de zaak – en dan kom ik terug op de commentaar van mevrouw Smeyers – is wel degelijk de problematiek die in deze kaarsroute wordt aangehaald: zul je giften op elk moment belastbaar kunnen stellen?

Minister Diependaele, ik ben heel blij met uw antwoord, waarin u stelt dat dit geen achterpoortje is. Dat zijn dingen die volstrekt legaal zijn. En het is ook niet dat dat spitsvondige fiscale technologie is waar alleen de superrijken gebruik van maken. Als je op het pad gaat waar je alles belastbaar gaat maken, kom je inderdaad in de zone van giften die door de oma zijn gemaakt, of een zoon die wordt geholpen bij zijn scheiding. Dan ga je alles verdacht maken, en ik denk dat we daar ver weg van moeten blijven. Ik hoop dat u dat pad bewaakt in de komende discussies, ook met uw Nederlandse collega's.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over verdeling van de extra middelen voor de vervoerregio's

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, het decreet Basisbereikbaarheid zit in zijn finale fase. De vervoerregio's leggen momenteel de laatste hand aan hun openbare-vervoerplannen, die ze tegen de zomer klaar moeten hebben. En met de omschakeling van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid zijn we van een aanbodgestuurd naar een vraaggestuurd openbaarvervoernet gegaan, dat bestaat uit vier lagen. Het is belangrijk dat we komen tot een uitgebreid, gebiedsdekkend netwerk, waarin die verschillende lagen goed op elkaar afgestemd zijn en elkaar aanvullen, en waarin de verschillende vervoersmodi goed op elkaar zijn afgestemd. Dat is belangrijk om de vervoersarmoede terug te dringen die vandaag jammer genoeg wel bestaat. En dat is ook belangrijk om het gebruik van duurzame vervoersmodi, toch een belangrijke doelstelling van deze regering, te kunnen realiseren.

In die vervoerregio's is hard gewerkt. Ik kan u dat bevestigen aan de hand van die vervoerplannen. Maar het is natuurlijk geen evidente oefening, aangezien het gaat over een context van budgetneutraliteit. Dat betekent dat als je aan de ene kant een verbetering realiseert, er aan de andere kant ook iets moet wegvallen.

Bovendien was er tot voor kort ook geen duidelijkheid over de middelen voor het vervoer op maat, wat exact aan welke vervoerregio toekwam. Het vervoer op maat is toch een sluitstuk van basisbereikbaarheid waarbij we het voor- en natransport op die verschillende lagen moeten realiseren en wat de vervoersregio's zelf mogen invullen.

Vorige vrijdag heeft de Vlaamse Regering de bijkomende middelen voor vervoer op maat over de vijftien vervoerregio's verdeeld. Naast de 34 miljoen euro die al vastlag, komt er tegen het eind van de legislatuur nog 31 miljoen euro bij. Dat is broodnodig om tot een gebiedsdekkend netwerk te komen.

Minister, bent u ervan overtuigd dat deze middelen voor de vervoerregio's zullen volstaan om in een gebiedsdekkend aanbod te voorzien en zo de vervoersarmoede terug te dringen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Mevrouw Robeyns, ik dank u voor uw vraag. U zegt zelf dat u in een vervoerregioraad zit, u weet dus perfect hoe het gaat.

Vrijdag heeft de Vlaamse Regering inderdaad de regeling kunnen afkloppen voor de extra middelen inzake vervoer op maat, het bedrag van 31 miljoen euro dat ook al bekend was. De middelen van 34 miljoen euro die we destijds hadden voor basismobiliteit en die teruggaan tot het verhaal van de snelbussen, het aangepast vervoer, maar ook het vervoer in het havengebied en de Blue-bikes, zijn sowieso al bestemd. De vervoerregioraden konden hiermee al van start gaan. Vrijdag is inderdaad het bijkomende bedrag, 31 miljoen euro, verdeeld conform eenzelfde verdeelsleutel als die voor de 34 miljoen euro, op een kleine correctie na.

U stelt eigenlijk twee vragen. Is het aanbod dat er straks gaat zijn, voldoende gebiedsdekkend? Wordt daarmee vervoersarmoede in Vlaanderen teruggedrongen? Voldoende gebiedsdekkend, het is maar wat u onder gebiedsdekkend verstaat. Het is alleszins het opzet om gebiedsdekkend te werk te gaan. Dat is altijd de filosofie geweest in het decreet Basisbereikbaarheid. Vandaar dat niet alleen werd gekozen voor een vraaggestuurd in plaats van aanbodgestuurd model, maar ook voor een bottom-upbenadering in plaats van een top-downbenadering zoals in het verleden waarbij nu alle lokale besturen binnen hun vervoerregioraden inspraak hebben en mee kunnen bepalen hoe de middelen moeten worden ingezet in het aanvullend net en voor het vervoer op maat.

Gebiedsdekkend betekent niet dat we op elke straat en aan elke hoek sowieso een halte hebben, maar de lokale besturen hebben hun inspraak gehad. We gaan er de vervoersarmoede mee terugdringen, ik hoop het alleszins. Er komen sowieso extra middelen. Er is de 31 miljoen euro extra op kruissnelheid. Ik hoop sowieso dat we met inspraak van de lokale besturen, zoveel mogelijk een antwoord kunnen geven aan die gebieden waar er op dit ogenblik nauwelijks openbaar vervoer is. Ik zie toch dat sommige vervoerregioraden het al heel vlot en flexibel hebben opgelost door onder meer in de toekomst werk te maken van flextaxi's, van mobipunten, om in te zetten op deelmobiliteit en op andere duurzame vervoersmodi om een antwoord te bieden op alle mogelijke vragen in een vraaggestuurd openbaar vervoer.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Uiteraard is het positief dat die bijkomende middelen er zijn en dat er duidelijkheid over is. Het zal u ook niet verwonderen dat er toch vanuit verschillende hoeken, vanuit alle vervoerregio's, de voorbije weken verschillende noodsignalen

van de lokale besturen weerklonken omdat er net bijna overal haltes en lijnen gaan verdwijnen, net omwille van de budgetneutraliteit die wordt opgelegd. Uit die bezorgdheid heb ik mijn vraag over vervoersarmoede gesteld. Die bezorgdheden komen uit Sint-Niklaas, uit de Kempen, uit Antwerpen, uit Gent waar uw partijgenoot burgemeester is. Hij zegt letterlijk in een officiële communicatie dat de huidige middelen niet zullen volstaan om de modal shift te bereiken. Ze komen ook uit Limburg waar ook lijnen verdwijnen en waar centrumsteden als Hasselt bezorgdheden hebben, maar ook gemeenten uit het Maasland waar u zelf uit afkomstig bent. U bent ongetwijfeld op de hoogte van de noden die er nog wel degelijk zijn.

Een belangrijk aspect van basisbereikbaarheid is inderdaad de zeggenschap van de lokale besturen. Daar staan we volledig achter, maar dat betekent ook dat als die signalen komen, we er ernstig mee moeten omgaan. Hoe gaat u de ongerustheid bij de lokale besturen wegnemen, minister?

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, de extra middelen voor de vervoerregio's komen natuurlijk niets te vroeg, maar dit heeft wel een heel wrange bijmaak. De plannen die nu voorliggen in de verschillende vervoerregio's, zijn redelijk alarmerend. We hebben het er een paar weken geleden in de commissie al over gehad. In Antwerpen worden populaire tramlijnen en haltes geschrapt, in Gent gaan een heel aantal haltes verdwijnen, in Sint-Niklaas is er sprake van een echte kaalslag, waardoor hele wijken geen openbaar vervoer meer zullen hebben en niet meer zullen worden bediend door de bussen van het stadsnet. Toen ik u daar in de commissie een vraag over stelde, zei u dat u er zelfs niet van op de hoogte was dat die kaalslag bezig was. En ondertussen is daar ook nog Limburg bij gekomen, waar het nieuws is gekomen dat ook daar een heel aantal haltes worden geschrapt. Die kaalslag gaat alleen maar verder.

U maakt nu middelen vrij voor het vervoer op maat. Daarmee wilt u eigenlijk de gaten opvangen die veroorzaakt worden door alle verschuivingen binnen en tussen die vervoerregio's. U wilt dat gaan oplossen met deelfietsen, deelauto's, pendeldiensten, flextaxi's – ik dacht bijna dat er nog privéjets bij zouden komen. Ik noem dat oplapwerk. Dat is een doekje voor het bloeden: eerst gaten slaan, en dan hier en daar een klein beetje taxi's toevoegen.

Hoeveel haltes moeten er in Vlaanderen nog geschrapt worden, vooraleer er eindelijk meer middelen komen voor het kernnet en het aanvullende net van De Lijn?

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister, onze fractie is uiteraard bijzonder verheugd over die extra middelen voor vervoer op maat. Wij hebben daar altijd heel sterk op aangedrongen. We hebben er ook op aangedrongen dat die middelen ook effectief zouden worden gebruikt voor de ondersteuning in de plattelandsgemeenten en de perifere gebieden, omdat net daar dat vervoer op maat een succesfactor is voor de uitrol van de basisbereikbaarheid.

Nu de verdeling van de middelen ook deels is gebeurd rekening houdend met de parameter van perifere gebieden, moet er ook effectief over worden gewaakt dat die middelen worden ingezet voor dat vervoer op maat, en niet worden doorgegeven aan bijkomende lijnen in het kernnet of het aanvullende net.

Bij de uitbouw van vervoer op maat zijn ook de mobipunten een belangrijke succesfactor. U hebt daar een fonds voor opgericht, met over de hele legislatuur zo'n 100 miljoen euro. Dat idee van mobipunten ondersteunt toch wel wat het

concept van vervoer op maat. Kunt u eventueel de middelen die in dat fonds zitten, ook aanwenden voor een verdere ondersteuning van het vervoer op maat?

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik denk dat de tussenkomsten wijzen op het punt waar we nu gekomen zijn en dat eigenlijk te voorzien was. Ik hoor collega Van Peteghem zeggen dat de middelen voor vervoer op maat vooral voor de landelijke regio's zijn en dat hij niet zou willen dat de steden daar ook hun handen op leggen. Tegelijk zie ik dat de steden – collega D'Haese heeft ze opgesomd – duidelijk zeggen dat zij de modal shift die in het Vlaamse regeerakkoord staat, niet gaan kunnen uitvoeren.

Ik moet eerlijk zeggen dat ik het een beetje een vreemd beleid vind. Ik dacht dat dit vervoer op maat het sluitstuk zou zijn om te kijken wat de vervoersnoden zijn, wat we waar nodig hebben, hoe we het vraaggestuurd gaan aanpakken. Ik heb de indruk, met de verdeling van de middelen die u hebt gedaan, dat dat eigenlijk gewoon het doortrekken is van een soort Belgisch compromis tussen aan de ene kant de meer landelijke gebieden, waar de vraag misschien anders ligt, en aan de andere kant de steden, die nu zelfs zeggen dat ze het niet gaan halen. Is dit nu echt het sluitstuk van het vraaggestuurde openbaar vervoer, dat deze en de vorige Vlaamse Regering zo hard in de steigers hebben gezet?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ook wij zijn blij dat er eindelijk duidelijkheid is over deze middelen, maar ook bij ons komen er signalen binnen – ik denk dat het overal zo is – van een aantal regio's die zeggen dat ze op wat meer hadden gerekend.

Minister, gaat u extra voorwaarden opleggen bij de middelen? U hebt de vorige keer, in de commissie, gezegd van niet, maar ik stel de vraag opnieuw.

En mijn tweede vraag is of dit echt specifiek voor vervoer op maat is. Of zegt u dat de vervoerregio dat zelf kan bepalen en versterkingen kan uitvoeren, bijvoorbeeld voor het aanvullende net of het kernnet?

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): De shift naar vervoerregio's is een ingrijpende hervorming, die altijd wat ongerustheid meebrengt. Het was een belangrijke hervorming waarmee we steden en gemeenten aan het stuur hebben geplaatst. We zien vandaag de shift naar het maatwerk waar we ook naar gevraagd hebben en waar we op ingezet hebben.

Het is inderdaad goed dat er nu duidelijkheid is over de verdeling van de middelen. Het is ook goed, minister, dat u daar specifiek aandacht had voor de landelijke vervoerregio's. Het is een goede zaak dat zij een substantieel aandeel krijgen.

We kunnen het maatwerk nu concretiseren. Ziet u de timing van de vervoerregio's haalbaar? Is de basisbereikbaarheid uitvoerbaar tegen volgend jaar? Kan ze dan worden uitgerold?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, dank u voor de bijkomende vragen. Ik zal beginnen met de laatste: is de timing haalbaar? Vorig jaar in december hebben we een extra jaar toegevoegd. We hebben een jaar extra gegeven aan de lokale besturen en de vervoerregioraden om het hele proces klaar te maken. Het is wel

degelijk de bedoeling – dat is al aan de commissie meegedeeld, denk ik – dat we in het najaar die openbaarvervoerplannen van de vijftien vervoerregio's goedkeuren en dat De Lijn vervolgens kan beginnen met het doorrekenen, uittekenen en inplannen, waar ze ook om en bij een jaar voor nodig hebben, zodat we eind 2021 of januari 2022 van start kunnen gaan met de volledige uitrol van de nieuwe openbaarvervoerplannen. Die timing is nog altijd haalbaar.

Een aantal collega's hebben het over de onrust die leeft bij een aantal vervoersregioraden. Die onrust is mij zeker niet ontgaan. We hadden het er al over in de commissie. Die onrust blijven we opvolgen. Vandaag mogen we vaststellen dat in zeven van de vijftien vervoerregioraden het openbaarvervoerplan is goedgekeurd, of toch het ontwerp. Dat gaat nu naar de respectievelijke gemeenteraden. Er waren inderdaad wat zorgen en vooral veel bekommernis over de extra middelen.

Die extra middelen voor vervoer op maat komen tegemoet aan de zones waar op dit moment vervoersarmoede is. Die vallen vaak samen met de perifere of landelijke gebieden waar het aanbod inzake openbaar vervoer minimaal is. Zoals mevrouw Robeyns zei, is dat in mijn eigen regio ook zo. Daar is het openbaar vervoer zeer minimaal. Ik hoor inderdaad dat er daar ook onrust over is.

Ik hoop dat zo snel mogelijk de diverse vervoerregioraden – alle vijftien – hun openbaarvervoerplannen klaar hebben. Dan kunnen we daar waar nog issues zijn, in overleg gaan en zoeken hoe men uit de impasse kan geraken, of hoe we kunnen tegemoetkomen aan de bijkomende bekommernissen.

Ik laat daar in hoofddorde – dat is nog altijd de bedoeling – volledig vrij spel aan de vervoerregioraden zelf. Er is destijds echt gekozen voor dat bottom-upverhaal, voor die inspraak, maar ook die verantwoordelijkheid van de lokale besturen. Ze moeten zelf mee het plan uittekenen en bekijken hoe we zoveel mogelijk kunnen inzetten op het vraaggestuurd model.

Ik heb er vertrouwen in dat we er gaan geraken, maar dat er natuurlijk nog vragen en bekommernissen zijn, dat hoor ik ook. De deuren van het kabinet staan altijd open, ik ben altijd bereid om in overleg te gaan.

Sommigen spreken van een kaalslag van het aantal haltes. Hoeveel haltes zouden er geschrapt moeten worden? Ik hoor niet zozeer over een kaalslag, ik lees de persberichten over een enorme besparing. Mevrouw Robeyns, u hebt het terecht gezegd: het gaat over dezelfde middelen plus die 31 miljoen euro die er op kruissnelheid bijkomt. Als er al sprake zou zijn van een vermindering in haltes of dergelijke, dan is het dat de lokale besturen dat mee beslist hebben in hun vervoerregioraden.

Er werd gesteld dat daar veel onzekerheid zou zijn, maar opnieuw, tot nu toe heb ik nog geen signalen dat openbaarvervoersplannen volledig zouden zijn afgekeurd. Ik denk dus dat consensus en overleg daar nog zo veel mogelijk moeten spelen om ook daar waar er nog bekommernissen zijn, die zo veel mogelijk weg te nemen.

Mijnheer Van Peteghem, dan was er uw vraag over de mobipunten. We hopen dat we ook daarvan zo snel mogelijk de uitrol kunnen krijgen. Op dit ogenblik is men volop bezig met het uitschrijven van het uitvoeringsbesluit over hoe die mobipunten eruit moeten zien en aan welke kwaliteitseisen en dergelijke ze moeten voldoen. Die 100 miljoen euro waarin specifiek daarvoor voorzien is, is eigenlijk voorzien voor de herinrichting van die diverse mobipunten als dusdanig. Het is niet de bedoeling dat dat rechtstreeks wordt ingezet voor vervoer op maat of bijkomende vragen inzake het aanvullend net. Dat neemt echter niet weg dat die mobipunten een zeer belangrijk element zijn, in alle mogelijke MaaS-

applicaties (Mobility as a Service), bij ons vraaggestuurd aanbod, zodat men straks heel gemakkelijk kan overstappen van diverse vormen van deelmobiliteit naar openbaarvervoersvormen. Ik heb er alle vertrouwen in dat, zodra we kunnen starten met de volledige uitrol van die mobipunten, en vandaag zijn er al een heel aantal in ontwikkeling, we die op de beste en meest correcte wijze kunnen inzetten voor die modal shift die nodig is, voor die 'mindshift' die vooral moet worden gemaakt. Als iemand wil gaan van punt A naar punt B, dan krijgt die door die MaaS-applicaties onmiddellijk een duidelijk zicht op de manier waarop hij zich dan het best kan verplaatsen, en op die mobipunten kan hij heel gemakkelijk de overstap maken van het ene naar het andere net. Ik heb er echt alle vertrouwen in dat we er daarmee zullen geraken.

Ik denk dat ik zowat alle vragen heb beantwoord. Mijnheer Rzoska, u vroeg of dit het sluitstuk is en wat de vervoersnoden zijn. Opnieuw, de lokale besturen hebben volop inspraak gehad daarin, en het is nog niet af. Dit gaat nu naar de respectievelijke gemeenteraden. Daar zullen de vervoersplannen ter goedkeuring worden voorgelegd. We zullen dit zeker van nabij volgen om toch een zo groot mogelijke draagkracht te hebben in onze vijftien vervoerregioraden.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp.a): Minister, dank u wel. Natuurlijk is iedereen voor meer zeggenschap bij de lokale besturen, maar zoals ik zei, er is een budget-neutraliteit. Men moet dan natuurlijk ook mee vermelden dat er in het verleden toch enorm is bespaard op die middelen voor openbaar vervoer. Men geeft dus een geknipt budget aan die lokale besturen, om hun dan de verantwoordelijkheid te geven en hun te vragen dat ze het nu maar beter zouden doen. Op zich is dat niet echt ernstig te noemen. Dat is de verantwoordelijkheid doorschuiven. Natuurlijk krijg je dan dat al die lokale besturen nu gaan kijken naar diezelfde middelen om noden in te vullen, zowel op het vlak van het kernnet en het aanvullend net als op het vlak van vervoer op maat. Ik denk dus dat we die signalen toch ernstig moeten nemen. Ik weet dat de lokale besturen u ook na aan het hart liggen en zou u toch willen oproepen om toch nog te bekijken of er geen bijkomende inspanningen nodig zijn, en om hun de handvaten en de middelen aan te reiken om die vervoersarmoede die er toch wel degelijk is, daadwerkelijk aan te pakken en het recht op mobiliteit voor alle Vlamingen te garanderen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Klaas Sloomans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de nieuwe censurgolf in de media in de nasleep van Black Lives Matter

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Voorzitter, beste collega's, ik weet niet hoe het bij jullie zat de jongste dagen, maar ik kreeg koude rillingen om wat er zich de jongste dagen afspeelde in de mediawereld. Wat begon als een burgerbeweging tegen politiegeweld en vervolgens ontaardde in plunderingen, vandalisme en geweld tegen ordediensten, leidt nu tot een politiek correcte zuivering in onze meest geprezen televisieproductie. Historische, maar vooral ook hilarische satirereeksen zoals Little Britain en Fawlty Towers worden van het scherm verbannen, of worden voorzien van een disclaimer als waren het giftige producten. Waarom? Omdat bepaalde groepen er mogelijk aanstoot aan zouden kunnen nemen. Realityreeksen zoals Cops, die eenvoudigweg de dagelijkse realiteit weergeven, worden na de druk van de 'Black Lives Matter'-beweging mutatis mutandis van het beeldscherm verjaagd omdat ze racisme zouden aanwakkeren. Waarom zouden ze racisme aanwakkeren? Omdat de daders vaak zwart, Afrikanen zijn. Beste collega's, ik zeg dat niet. De producers zeggen dat.

Maar ook Tom & Jerry, Gone with the Wind, Come Fly With Me en godbetert Pippi Langkous en tal van andere bekroonde producties geraken niet meer voorbij de linkse censuurjury. En wie denkt dat het allemaal nogal meevalt, die moet toch eens kijken naar het parcours van de cultuurmarxisten van de laatste jaren. Eerst was het Zwarte Piet, dan de paasklokken, dan de te witte schoolboeken, dan de kerststalletjes, dan was het Kuifje in Afrika, Suske en Wiske, dan was het Aalst Carnaval, dan waren het de standbeelden, dan de straatnaamborden, en nu, beste collega's, zijn het onze meest bejubelde tv-producties. Niets blijft nog heel in de cultuuroorlog van de maakbaarheidsideologen. En een mens vraagt zich af waar deze orwelliaanse censuurpolizei eindigt.

Minister, collega's, welke wake-upcall hebben wij nog nodig om in te zien dat dergelijke uitwassen van de politieke correctheid wel bijzonder totalitaire trekjes beginnen te vertonen?

En wie denkt dat deze linkse moraalbrigade zich vooral over de plas, in het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten, laat gelden, vergist zich. Naast HBO en de BBC communiceren ook onze Vlaamse mediaspelers, en ik citeer, 'dat er permanent wordt gescreend op mogelijke gevoeligheden'.

De voorzitter: Kunt u uw vraag stellen?

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): De woordvoerder van de VRT stelt, en ik citeer...

De voorzitter: U moet niet citeren, u moet uw vraag stellen.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): De VRT-woordvoerder stelt dat zij permanent passages tegen het licht houden en dat zij bij sommige programma's een waarschuwing plaatsen zodat ze niet meer kunnen worden getoond. Het Laatste Nieuws publiceerde onlangs een artikel met als titel dat de VRT aan censuur doet.

De voorzitter: Mijnheer Slootmans, uw vraag. U bent al twee minuten over tijd, u stelt nu uw vraag.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik kom tot mijn vraag.

De voorzitter: U komt niet tot uw vraag, u stelt ze nu.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik kom tot mijn vraag. Minister, ik hoop dat u het met mij eens bent dat de censuur waar we de laatste dagen getuige van zijn, een schrikbarende evolutie is. Welke stappen zult u ondernemen opdat we morgen niet geconfronteerd zouden worden met een mediawereld waar satire en spot verbannen zijn en Urbanus en Alex Agnew op de zwarte lijst staan?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Mijnheer Slootmans, u hebt onder meer verwezen naar een aantal buitenlandse voorbeelden uit het Verenigd Koninkrijk. Ik ga daar uiteraard geen commentaar bij geven maar ik ben wel verheugd dat de BBC binnenkort Tik Tak zal uitzenden, dat is alvast bijzonder goed nieuws.

Wat ons eigen land betreft, weet u dat ik als minister van Media de hoeder ben van het Mediadecreet en dat ik me dus ook niet uitspreek over de programmatie, noch van de VRT, noch van de private omroepen. Ik heb me dan ook bevraagd bij de VRT over uw vraag.

Het is zo dat de VRT natuurlijk een rijk archief heeft met heel wat beeldmateriaal, zowel effectieve programma's, als ruw materiaal. Zij bekijken dat soms om na te gaan wat vandaag de relevantie is van dat archief en of daar geen beeldmateriaal

tussen zit dat vandaag niet meer gepast is of aanstootgevend is. En daar wordt dan effectief soms een label op gezet, een rode bol, waardoor de maker van het programma weet dat hij daar moet op letten. Soms wordt ook geoordeeld dat het om deontologische redenen beter is dat niet uit te zenden, soms wordt beslist dat een programma nog kan worden gebruikt mits precisering dat het gaat om opnames van vroeger waarbij het taalgebruik niet altijd is aangepast aan de tijdsgeest.

Ook de private media gebruiken dergelijke methodes. Er zijn bijvoorbeeld kranten die bij bepaalde foto's uit het archief een stempel zetten om erop te wijzen dat die effectief moeten worden nagekeken.

In elk geval hecht de VRT groot belang, en dat spreekt voor zich, aan het respect van de deontologische regels. Er is ook een diversiteitscharter niet-discriminatie. Dat zijn belangrijke elementen waar zorgvuldig mee wordt omgegaan.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, ik verwachtte wel dat u zou verwijzen naar het Mediadecreet maar het Mediadecreet garandeert ook de maximale vrijheid van meningsuiting en een zo groot mogelijke creativiteit. Dat staat uitdrukkelijk in de artikelen 6 en 37. U zegt eigenlijk een beetje tussen de regels dat wat zich vandaag voordoet, eigenlijk geen censuur is, u relateert dat, maar hoe noemt u dan de boodschap van de VRT-woordvoeder die stelt, en ik citeer, dat 'men bepaalde programma's schrapt omdat het bepaalde groepen zou kunnen raken'. In de Van Dale betekent censuur 'controle op verboden dingen in publicaties en films en die weghalen'. Dat is toch exact wat hier gebeurt.

Ik stel mij de vraag of wij de vrijheid om te lachen met wat we willen nu echt moeten opofferen op het altaar van de dolgedraaide politieke correctheid. Willen wij echt in een wereld wakker worden waarin Basil Fawlty en Tom and Jerry worden gecriminaliseerd en gediaboliseerd omdat een kleine ruggengraatloze minderheid ons daartoe dwingt? Zullen wij werkloos toekijken hoe de moderne versie van de boekverbranding zich voor onze ogen afspeelt? Want dat is de enge richting die wij uitgaan, beste collega's. Dat is de vrijheidsbeklemmende koers die door de linkse moraalbrigade wordt aangegeven.

Daarom mijn bijkomende vraag, minister. U speelt als minister van Media een bijzonder belangrijke rol, zeker in het kader van de beheersovereenkomst met de VRT die we de volgende jaren zullen aangaan. Zult u de media-actoren en de tv-producenten oproepen om deze politiek correcte heksenjacht – want dat is ze – te staken en de creativiteit maximaal te laten plaatsvinden, wars van politiek correcte taboes, zoals dat trouwens ook beschreven staat in uw eigen regeerakkoord?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Mijnheer Slootmans, ik vind het toch wel heel eigenaardig hoe u hier de voorvechter bent van de vrijheid van meningsuiting en daar zo bekommerd om bent. U en uw partij laten geen kans onbenut om te zeggen wat de VRT mag uitzenden en vooral niet mag uitzenden. U gaat vandaag nog een stap verder. Ik heb uw voorstel van resolutie gelezen waarin u zegt dat ook private zenders eigenlijk niet meer mogen doen wat ze willen, en ook daar wilt u ingrijpen. Mijnheer Slootmans, ik kreeg ook koude rillingen. Ik krijg koude rillingen van de gedachte aan het ogenblik waarop u of uw partij, met uw ideologie, zult bepalen wat er op tv mag en wat er niet op tv mag, wat er op de radio mag en wat er niet op de radio mag. Ik weet één ding: op het ogenblik dat dat gebeurt, zal er van vrije meningsuiting totaal geen sprake meer zijn.

Nog iets: ik vind het echt onbehoorlijk, onbegrijpelijk, schandalig dat u Johan Deckmyn, uw partijgenoot voor alle duidelijkheid, bestempelt als iemand van de linkse moraalbrigade, want hij heeft er vorig jaar nog voor gepleit om de Leopold II-laan van naam te veranderen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): De media in het algemeen en onze openbare omroep in het bijzonder hebben een taak als het erom gaat discriminatie en racisme tegen te gaan. Daar zijn we het over eens. Als we dan te maken hebben met oude opnames, weten we denk ik wel dat die in een heel andere tijdsgeest dan die waarin we nu leven baden. Het kan dan wat mij betreft in de meeste gevallen volstaan om daar een goede duiding bij te geven. Je moet die dingen niet van de buis halen. Een steeds terugkerende discussie is natuurlijk die over humor. Hoever kan die gaan? Wat is grappig, wat is wansmakelijk? Denken we maar aan Charlie Hebdo. Maar het zou ons te ver leiden om daarover in een minuut het debat te voeren.

Minister, bent u van mening dat de criteria die de VRT hanteert om op die opnames rode bolletjes te plakken en om te beslissen hoe ze daarmee moeten omgaan, voldoende transparant zijn voor de buitenwereld en voor ons?

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik krijg ook koude rillingen, maar daarvoor moet ik niet naar de televisie kijken. Ik kan ook gewoon naar dit halfroond komen en naar de tussenkomsten van het Vlaams Belang luisteren.

Onze samenleving wordt diverser. U kunt dat heel jammer vinden, maar dat is wel de realiteit. Dan is het ook logisch dat er een aantal gebruiken zijn, zoals het gebruik van woorden, die op een bepaald moment wat gevoeliger worden en dat we daarbij duiding geven. Dat gaat niet over censuur. We denken na over woorden die we gebruiken. Als ik naar programma's van twintig of dertig jaar geleden kijk en hoor welke woorden men daar gebruikt om over homoseksuelen te spreken, dan voel ik me ook aangevallen en vind ik dat ook niet fijn. Het is dus logisch dat we op alle manieren bekijken hoe we rekening kunnen houden met de gevoeligheden die grote groepen mensen in onze samenleving ervaren.

Ik heb geen vraag voor u, minister. Ik vind wel dat u heel correct hebt opgetreden en heel duidelijk verwijst naar het Mediadecreet. Ik doe bij dezen dus alleen een oproep om zo verder te doen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): 'Panta rhei', alles vloeit. De samenleving staat niet stil maar evolueert. Wat twintig jaar geleden gemeengoed was, is vandaag niet meer evident. De maatschappij zet stappen vooruit, of stapjes, maar we gaan vooruit. De media spelen een ongelooflijk belangrijke rol in beeldvorming en maatschappelijke verandering. Want de beeldvorming van groepen en situaties in de media bepaalt de blik van mensen op die groepen en situaties. We hebben vooruitgang geboekt, bijvoorbeeld in de beeldvorming van de vrouw. Maar ook op het vlak van racisme en diversiteit hebben we stappen vooruit gezet. Zo had ik onlangs een van mijn oude Tiny's, mijn lievelingsboeken, in de hand: 'Tiny gaat op reis'. Ze doet dat samen met haar vriendinnetje, een zwart meisje dat haar koffertje draagt en 'Cacao' genoemd wordt. Dus ook op dat vlak gaan we vooruit.

Het is dus absoluut terecht dat we kijken naar de media in de discussie over hoe we structureel racisme moeten bestrijden. Uiteraard is er vrijheid van meningsuiting. De vrijheid van pers is vitaal voor onze democratie. We moeten die te

allen tijde beschermen, maar we mogen niet in een kramp schieten en bijvoorbeeld ook satire bannen. We mogen ook niet onder het mom van vrijheid van meningsuiting het debat uit de weg gaan. Als groepen zich gekwetst voelen over hoe ze gerepresenteerd worden in de media, dan moeten we luisteren, dan moeten we dat debat aangaan.

Minister, plant u een rol te spelen in het aangaan van dat maatschappelijk debat over de rol van de media in de strijd tegen structureel racisme?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u wel, collega's, voor de bijkomende vragen en bedenkingen. Het spreekt voor zich dat de omroepen die onder het Mediadecreet vallen, alle relevante bepalingen van dat Mediadecreet moeten naleven. Dat spreekt uiteraard ook voor zich voor de openbare omroep, zelfs a fortiori.

Er is effectief de vrijheid van meningsuiting, collega Sloomans, artikel 37. Er zijn nog andere bepalingen relevant. Denk aan artikel 38, dat stelt dat "omroep-activiteiten niet mogen aansporen tot haat en geweld". Maar het gaat uiteraard niet alleen over racisme en discriminatie. Er zijn nog andere redenen om beeldmateriaal te merken als 'opletten om dat zomaar uit te zenden, zonder duiding'. Het gaat bijvoorbeeld soms over schokkende en aanstootgevende beelden. Racisme is daar dus een element, maar er zijn nog andere elementen.

Collega Vandaele peilde naar de transparantie daaromtrent. Het is natuurlijk zo dat, als men daar zo'n rode bol bij zet, dat geen automatische gevolgen heeft. Dat betekent dat de programmamakers, de redacties moeten analyseren hoe ze daarmee omgaan. Beslissen ze effectief om bijvoorbeeld een bepaald fragment niet uit te zenden? Dat kan om verschillende redenen relevant zijn, bijvoorbeeld omdat het programma geen toegevoegde waarde heeft. Soms zegt men bijvoorbeeld ook: het gaat toch te ver om dit nu nog uit te zenden, dit is te aanstootgevend. Soms gaat het over persoonlijke zaken, waarbij mensen en families in beeld gebracht worden en er contact nodig is met die families. Soms gaat men inderdaad oordelen dat iets vandaag niet meer actueel is, maar met de nodige duiding nog uitgezonden kan worden. In die zin ga ik helemaal met u akkoord dat het niet uitzenden de meest drastische maatregel is en dat er diverse andere mogelijkheden zijn. Maar het zijn uiteindelijk de redacties die met hun deontologische standaarden en uiteraard met respect voor alle relevante bepalingen van het Mediadecreet, daarover oordelen.

Ik wil afsluiten met de opmerking van collega Ongena, omdat ik die wel bijzonder pertinent vind. Het is een discussie die hier regelmatig aan bod komt in de plenaire vergadering en zeker ook in de commissie Media. Het is natuurlijk niet aan de Vlaamse Regering of aan de minister van Media om te bepalen wat de VRT zal uitzenden, en al zeker niet wat private omroepen of kranten brengen. Dat zou een vorm van politisering zijn die veel erger is dan waar u naar verwijst, collega Sloomans. Want van de voorbeelden die u aanhaalt, heb ik er geen enkel gehoord dat pertinent is voor onze Vlaamse media. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Minister, ik heb toch het gevoel dat u de zaken een beetje blijft minimaliseren. U zegt dat we geen voorbeelden kunnen aanhalen. Dat is ook omdat de woordvoerder daar niet op wou reageren toen daarnaar gevraagd werd. Ik weet niet of u deze week Urbanus zien passeren hebt in De Afspraak en vooral de massale steun die hij kreeg omdat hij het aandurfde om toch eens een ander geluid te laten horen in het eenzijdige racismedebat, dat toch de oorzaak is van heel deze censuurpolitiek. Minister, ik wil u de volgende boodschap meegeven: luister naar Urbanus. Trek hier vandaag een

lijn in het zand. Zeg stop tegen diegenen die er hun beroep van maken om zich gekwetst te voelen. Zeg stop tegen dat overspannen, zure minderheidsclubje dat iedereen die anders denkt dan zij monddood wil maken. Zeg stop tegen die enge censuurpolitiek, minister, want de grenzen zijn niet bereikt, ze zijn overschreden.

Ik zou daar nog iets zeer korts aan willen toevoegen, beste collega's. Ik weet niet of jullie je 7 januari 2015 nog herinneren, want ik herinner het me levendig: Charlie Hebdo. Velen onder jullie schaarden zich spontaan achter dat blad, toen het slachtoffer werd van een terroristische aanslag vanwege de satire en de spotprenten over de islam. Toen klonk bij iedereen 'Je suis Charlie'. Wel, ik zou jullie vandaag willen oproepen, beste collega's, om jullie achter de leuze 'Je suis Basil Fawltty' te scharen. *(Klaas Sloomans houdt een pancarte omhoog met daarop 'Je suis Basil'.)*

Basil, beste collega's, omdat de vrijheid om te lachen met alles en iedereen, inclusief met onszelf, ons te heilig is om overboord te gooien. Ik dank u. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

**VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht
– 364 (2019-2020) – Nr. 1**

Voorstel tot verdaging

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Hannes Anaf bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Bij motie van orde zou ik willen vragen aan de indieners om de bespreking en de stemming over het voorstel van decreet over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht, te verdagen. Volgens de titel zou het voorstel gaan over gevallen van civiele noodsituaties, maar in het Uitgebreid Bureau is besproken dat gevallen die echt met covid te maken hebben, automatisch op de agenda van de plenaire vergadering kunnen worden geplaatst. Als wij het in detail doornemen, kunnen wij enkel vaststellen dat hoofdstuk 2 weliswaar over maatregelen gaat die effectief relevant zijn in deze crisis, maar dat de aanpassingen die worden voorgesteld aan hoofdstuk 3, absoluut niet stroken met de hoogdringendheid en eigenlijk dingen zijn die veel fundamenteeler besproken moeten worden in een commissie. Het heeft geen plaats om dit hier nu zo door de plenaire te jagen, terwijl er echt wel een fundamenteel debat over nodig is. Daarom vragen wij om een verdaging.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ja, wij zijn het, denk ik, niet echt eens met collega Anaf. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega Van Rompuy, ik stel voor dat, als collega Anaf vasthoudt aan zijn voorstel tot verdaging, we straks aan de plenaire vergadering vragen om daarover te stemmen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Dat is ook wat ik ging voorstellen: laat ons er gewoon over stemmen. Maar het is en blijft het recht van een meerderheid in een parlement om iets bij hoogdringendheid op de agenda te plaatsen

De voorzitter: Ja, natuurlijk, en het is ook aan mij om daarover te oordelen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Als collega Anaf graag een antwoord wil, dan is dat het antwoord.

De voorzitter: Het is trouwens de laatste keer dat het kon, die automatische toevoeging.

Uw voorstel van resolutie hebben we trouwens ook met een positieve bril bekeken, mijnheer Anaf.

Hannes Anaf (sp.a): Dat klopt, maar ons voorstel van resolutie ging wel effectief over zaken die dringend zijn in deze coronacrisis. De aanpassingen aan hoofdstuk 3 gaan over andere zaken. Het zijn echt aanpassingen die fundamenteeler zijn en daarom ook in de commissie besproken zouden moeten worden, maar nu eigenlijk het voorstel van decreet in gesmokkeld worden. Ik vind het heel bijzonder dat er zelfs geen motivatie wordt gegeven voor de hoogdringendheid van de aanpassingen aan hoofdstuk 3.

De voorzitter: Ik stel voor, zoals ik daarnet heb gezegd, dat we straks stemmen over het al dan niet verdagen. Dan zullen we zien of het parlement het al dan niet eens is met uw vraag.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– De vergadering wordt geschorst om 18.57 uur.

– De vergadering wordt hervat om 19.14 uur.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 december 2018 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen inspectiediensten in het kader van de bevoegdheden inzake gezinsbijslagen

– 247 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 december 2018 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen inspectiediensten in het kader van de bevoegdheden inzake gezinsbijslagen.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 247/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds – 283 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds.

De algemene bespreking is geopend.

Collega's, ik moet de vraag stellen. Er is niemand van de regering aanwezig. Wil iemand dat ik hen opvorder of kunnen we het zo laten? (*Opmerkingen*)

Er komen nog twee ontwerpen van decreet. Wil iemand dat er een lid van de regering aanwezig is, zoals het eigenlijk hoort? (*Opmerkingen*)

Ik stel de vraag. Nee, dus?

Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Beste collega's, vandaag stemmen wij over een belangrijk ontwerp van decreet. Want het agentschap Syntra Vlaanderen zal vanaf 1 januari 2021 ophouden te bestaan.

In het Vlaamse regeerakkoord werden de krijtlijnen voor deze ingrijpende hervorming al bepaald. De werking wordt ingekanteld in drie overheidsentiteiten: het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) voor wat betreft de ondernemersvorming, VDAB voor wat betreft de leertijd en het Vlaams Partnerschap Duaal Leren wordt ondergebracht in het Departement Werk en Sociale Economie en het Departement Onderwijs en Vorming.

Structuren zijn nooit een doel op zich, maar een middel. De hervorming is een belangrijke stap in de vereenvoudiging van het overheidslandschap. Structuren kunnen immers heel veel energie vergen. Ze vergen ook heel veel middelen, en ik denk dat we die veel efficiënter kunnen inzetten. Daarom is die opheffing van Syntra Vlaanderen nodig, met de focus op, ten eerste, klantgerichtheid; ten tweede, efficiëntie; ten derde, transparantie en ten slotte, een duidelijke taakstelling.

Beste collega's, dit ontwerp van decreet is een beginpunt. Er moeten nog heel wat initiatieven worden genomen. Zo zullen er samenwerkingsovereenkomsten moeten worden gesloten en zullen er ook acht uitvoeringsbesluiten moeten worden aangepast. Onze fractie zal dit dan ook nauw opvolgen.

Deze hervorming gaat natuurlijk niet alleen over aanpassingen en vereenvoudigingen van structuren, maar ook over mensen. Want de komende maanden zullen 129 personeelsleden worden overgeheveld naar drie entiteiten. En ja, dat zal een aanpassing vragen voor deze mensen. Maar we moeten hun de nodige ondersteuning bieden en ervoor zorgen dat ze slim worden ingezet. Want net hun jarenlange ervaring, hun expertise mag niet verloren gaan. Het transitiecomité zal dit in goede banen leiden en dat zal vast goed verlopen.

Voor alle betrokkenen is de continuïteit van de dienstverlening heel belangrijk. Ook in die nieuwe structuur moet men kort op de bal blijven spelen en aandacht hebben voor de noden en de trends bij de ondernemers.

Ten slotte vraagt onze fractie ook aandacht voor het unieke karakter van duaal leren. We moeten die ongekwalficeerde uitstroom in het onderwijs aanpakken. Een diploma blijft een goede basis op de arbeidsmarkt en versterkt de positie. Dankzij het duaal leren stimuleren we net die jongeren die de schoolbanken moe zijn om toch te blijven leren en ervoor te zorgen dat ze een kwalificatie behalen. Dat gebeurt dan via praktijkervaringen. En zo kunnen zij de nodige theoretische kennis opbouwen. Duaal leren is net een waardevol instrument voor een betere aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt en het is een belangrijke schakel tussen die onderwijsinstellingen en de bedrijfswereld.

We weten dat duaal leren altijd staat of valt met een goede begeleiding. Maar het is ook belangrijk dat we kwaliteitsvolle en duurzame leerwerkplekken hebben, met gemotiveerde en georganiseerde mentoren. Dat blijven uitdagingen die we moeten opvolgen.

Met dit ontwerp van decreet geven we alvast de aftrap van een nieuw verhaal. Het zit op het goede spoor en we hebben er alvast veel vertrouwen in dat de drie entiteiten, met hun 129 personeelsleden, alles in zich hebben om de bakens te verzetten. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): In de commissie hadden wij over dit ontwerp van decreet enkele vragen en bedenkingen, onder meer over organisatorische gevolgen, maar ook over de gevolgen van het project duaal leren, waarvan het werkplekgedeelte wordt ingekanteld in VDAB.

Vanuit Onderwijs waren we toch wel wat bezorgd over de expertise van VDAB. We hadden schrik dat werkgevers dat via VDAB zouden zien als een soort kweekvijver van snel inzetbare werkkrachten. Dan kom je tot een soort groenpluk, en dat willen we toch vermijden. Ook de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) had daar waarschuwingen voor gegeven.

Minister Crevits heeft ons daarover wel wat gerustgesteld en een aantal garanties gegeven. We gaan dit ontwerp van decreet dan ook goedkeuren omdat we het project duaal leren zeker niets in de weg willen leggen. We willen het alle kansen geven omdat het Vlaams Belang oprecht gelooft in het potentieel van duaal leren.

We geven onze goedkeuring, maar we gaan de effecten ervan wel verder blijven opvolgen. We verwachten dat de regering dat ook zeker gaat doen. Als er in de toekomst nog ruimte is voor verbetering of als we zouden zien dat er zaken mank lopen, dan moet de regering hier zeker op inspelen, want 'the proof of the pudding is in the eating'.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dit is een belangrijke stap in de uitvoering van het regeerakkoord. Ik verwijs daarom graag naar de tussenkomst van collega Bothuyne in de commissie tijdens de bespreking. Daar had hij het onder andere over de bijzondere inzet van heel veel mensen op het terrein in het centraal agentschap voor duaal leren en de ondernemingsvorming.

Het snel inspelen op de noden van kmo's en ondernemers inzake opleidingsnoden en vorming, was kenmerkend voor Syntra Vlaanderen en het Syntranetwerk. Bij dit ontwerp van decreet was er de oproep om te behouden wat goed is bij het verdelen van de taken en de bevoegdheden. De focus moet ook blijven liggen op de continuïteit van de dienstverlening. De talrijke competente personeelsleden moeten worden gekoesterd.

Wat de lerende houding betreft, is de Vlaming niet de beste leerling van de klas. Er is veel werk aan de winkel. We stellen dan ook voor dat de afstemming van de ondernemersopleiding en het volwassenenonderwijs an sich een must is. We hopen dat de beheersovereenkomsten zekerheid bieden voor de werking, de middelen en de opdracht. We kijken uit naar de initiatieven die volgen inzake de open calls, de gesloten calls en de beheersovereenkomsten. Er werd al verwezen naar de ongekwalificeerde uitstroom, een werk van Werk en Onderwijs samen. Het diploma blijft heel belangrijk.

Ik eindig graag met de woorden van minister Crevits, die aangaf dat ze een positief sentiment voelde over de hervorming. Dat positief sentiment is wel gekoppeld aan de zorg voor het personeel, het behoud van het goede en de wens dat deze traditie een versterking is.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik wil hier nog even bij stilstaan en ik verwijs naar de inspanningen die collega Ronse en ikzelf in de vorige legislatuur hebben gedaan rond de Syntra-opleiding, de leertijd en de ondernemersopleiding. Dat zijn belangrijke zaken, en ik wil hier nog eens benadrukken: het is niet omdat dit ontwerp van decreet er nu is, dat die opleidingen plots zouden verdwijnen, integendeel zelfs. Nog meer dan vroeger moeten we benadrukken dat die opleidingen heel specifiek een bepaald publiek, een bepaald profiel aanspreken.

Ik heb ooit de gelegenheid gehad om samen met collega Ronse de zoveelste meester-slager die vanuit de leertijd was doorgegroeid, te weten slagen. Het was een leerling waarvan iedereen zich afvroeg: wat gaan we daarmee aanvangen? Maar die leerling had die job kunnen bereiken. Dat was onder andere door opleidingen in het Syntranetwerk. Het is belangrijk dat die niet verdwijnen.

Het duaal leren en de duale opleidingen gaan ook niet weg. Ik wil dat expliciet zeggen omdat ik soms hoor dat dit met dit ontwerp van decreet allemaal zal verdwijnen. In de duale opleidingen zitten natuurlijk de sectoren, de scholen en een aantal koepelinstanties. Ik wil zeer expliciet benadrukken dat die goede zaken met dit ontwerp van decreet verder blijven bestaan.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 283/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 82.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, mag ik de Vlaamse volksvertegenwoordigers die nog niet in de stemapplicatie zijn ingelogd, vragen om dit te doen?

ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en uitbreidingsdoelen Nederlands in de eerste graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw – 287 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over vervangende eindtermen en uitbreidingsdoelen Nederlands in de eerste graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, mijn fractie is er altijd van overtuigd geweest dat kwaliteit op de eerste plaats moet komen en dat is ook hier een vereiste. We hebben de gelijkwaardigheidsprocedure decretaal ingebouwd omdat CD&V het altijd belangrijk heeft gevonden respect voor de grondwettelijke vrijheid van onderwijs te hebben. Iemand kan niet voor een beetje vrijheid kiezen. Iemand is ervan overtuigd dat het belangrijk en cruciaal is of iemand is daar niet van overtuigd. Voor ons is het sowieso cruciaal dat de pedagogische projecten mogen verschillen en dat bepaalde geplande onderwijsdoelen die projecten niet in de weg mogen staan. De overheid moet natuurlijk wel over de gelijkwaardigheid waken en wat hier nu voorligt, is daar een mooi voorbeeld van.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, we hebben hier in de commissie al uitgebreid over gesproken. Zoals u toen hebt toegelicht, is niet over één nacht ijs gegaan. Het is niet het eerste ontwerp van decreet betreffende vervangende eindtermen dat naar voren wordt geschoven. Het is het tweede ontwerp van decreet, want op het eerste ontwerp van decreet dat is ingediend, is vanuit de onderwijsinspectie en vanuit andere instanties de opmerking gekomen dat het voorgestelde niet gelijkwaardig genoeg was.

Ik vind dat een belangrijk signaal in het licht van de eindtermen. Toen we in Denemarken waren, heb ik met een aantal Vlaamse volksvertegenwoordigers interessante debatten over de eindtermen en de procedure gehad. De vraag was toen of we al dan niet nog moesten voorzien in een procedure om afwijkende of vervangende eindtermen te kunnen indienen. Voor mijn fractie was dat een legitieme vraag om echt over na te denken. Als we vanuit dit gremium minimumdoelen formuleren en als Vlaams Parlement stellen dat dit echt het minimum in ons onderwijs is en dat de rest vrijheid is, kan iemand dan eigenlijk nog afwijken van wat wij vooropstellen als het minimum om in onze maatschappij mee te kunnen? Dat is een zeer legitieme vraag.

Ik ben in verband hiermee dan ook in conflict of in contact gekomen met artikel 24 van de Grondwet, dat eigenlijk een zeer grote vrijheid impliceert. We konden

twee zaken doen. We konden zeggen dat we in het decreet niet in afwijkingen zouden voorzien, maar we wisten dat sowieso naar het Grondwettelijk Hof zou worden gestapt. Op basis van artikel 24 van de Grondwet kan dat eigenlijk niet worden geweigerd. Dus konden we hier beter zelf een goede regeling zelf voorzien. Dat hebben we gedaan in het decreet inzake de eindtermen. Er kunnen vervangende eindtermen komen, maar niet voor de basisgeletterdheid. De basisgeletterdheid is het minimum minimorum en het meest cruciale. Daarvoor kan niet in vervanging worden voorzien.

Vandaag ligt een ontwerp van decreet voor de Steinerscholen voor. Iedereen die het zeer uitgebreid heeft gelezen, heeft allicht de vergelijking gemaakt met de eindtermen die wij hier hebben goedgekeurd en gezien dat er op sommige vlakken minieme verschillen zijn. Op andere vlakken komen dezelfde eindtermen eigenlijk op een andere plaats of een ander moment terug.

Om die reden en omdat alle adviezen positief zijn, kan de N-VA-fractie zeggen dat de minima die het Vlaams Parlement heeft voorzien, worden gerespecteerd. Ze worden anders ingevuld en gerangschikt, maar we zien geen fundamentele afwijkingen van de kern van de zaak, wat wij belangrijk vinden. We zullen dit dan ook goedkeuren.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Voorzitter, het ontwerp van decreet is interessant omdat het gaat over de grens tussen de autonomie van de scholen en inhoudelijke invloed van de overheid, alsook over de vraag in hoeverre we als overheid uitzonderingen kunnen toelaten. De overheid bepaalt de eindtermen, die minimumdoelen zijn. Dat is dus de lat waar elke leerling in elke school in Vlaanderen over moet. Daar zouden wij toch eigenlijk liever geen afwijkingen op zien.

Er is natuurlijk een procedure om de eindtermen aan te vechten en afwijkende eindtermen te verkrijgen. Het is goed dat de minister samen heeft gezeten en onderhandeld met de Steinerscholen. Dat heeft inderdaad een beter resultaat inzake onderwijskwaliteit kunnen bereiken dan in december voorlag. Maar toch blijven het afwijkingen van de minimumdoelen. We vrezen dat men toch een beetje de deur openzet voor elke aanbieder van onderwijs om dat dan ook te doen.

In de commissie hebben wij gezegd dat we dat in principe niet zullen goedkeuren. Als de Steinerscholen vinden dat de vrijheid van onderwijs geschaad wordt, kunnen zij altijd een procedure voor het Grondwettelijk Hof proberen. Het overleg was dus goed, maar we vinden dat de overheid beter een principiële lijn had getrokken.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 287/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 4.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

**ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET tot wijziging van artikel 5 en 22 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen
– 327 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van bijzonder decreet tot wijziging van artikel 5 en 22 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): In de regeling die tot nu toe gold, was er een decretaal vastliggend stemgewicht per geleding binnen de universiteit: zoveel voor de professoren, zoveel voor de studenten, zoveel voor het personeel enzovoort. Met deze wijziging wordt de beslissing over die percentages aan stemgewicht helemaal overgelaten aan de instelling zelf, die ze dus naar goeddunken kan wijzigen.

Wij hadden liever gehad dat het principe van decretaal vastliggende stemgewichten behouden zou worden. Daarom gaan we dat niet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, met dit bijzonder decreet zorgen we dat we de vaudeville – mijn verontschuldiging voor het woord – die de vorige legislatuur is gebeurd in het kader van al die stemmingen en die rondes aan de UGent – want het gaat enkel over de UGent in dezen – niet meer meemaken. Ik denk dat iedereen daar maar blij voor kan zijn, zeker ook de instelling zelf, want die komt er ook niet goed uit als dat duurt en blijft duren.

Over wat hier voorligt, bestaat in de instelling een algemene consensus. Dat is niet uit de hoed getoverd van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering, maar het is een gedragen voorstel van de instelling zelf, waar alle geledingen in vertegenwoordigd zijn. Wie zijn wij dan om te zeggen dat ze dat niet goed bekeken hebben? Daarom zullen wij dit goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Wij zijn ook van mening dat we dit zeker moeten goedkeuren, al was het maar omdat het op zeer uitdrukkelijke vraag is van de raad van bestuur. De collega's Warnez en Van Peteghem, die zeer nauw aansluiten bij de universiteit van Gent, geven ook aan dat het belangrijk is dat de rector- en vicerectorverkiezingen zo goed mogelijk verlopen en dat die een zo breed mogelijke gedragenheid kunnen hebben van het duo van de kandidaten. Daarom steunen we dit voorstel zeker.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van bijzonder decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 327/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van bijzonder decreet houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.

Deze test is goed verlopen.

VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht

– 364 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot verdaging

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Hannes Anaf bij motie van orde een voorstel tot verdaging gedaan van het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht.

Wij stemmen bij zitten en opstaan over het voorstel tot verdaging.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot verdaging wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot verdaging niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot verdaging is niet aangenomen.

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Twee dingen worden in dit voorstel van decreet geregeld. Punt één is inderdaad coronagerelateerd. Dat gaat over termijnen. Het is natuurlijk zo dat de coronacrisis een impact heeft gehad op iedereen die met

jeugddelinquentierecht bezig is. Dan heb ik het over politie, het openbaar ministerie, de jeugdmagistraten en de sociale diensten van de jeugdrechtbanken, maar ook over de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling.

Om te vermijden dat die specifieke werkcontext door corona tot een vervaltermijn leidt van de voorlopige rechtspleging is dit decreet een antwoord op het vraagstuk dat daarmee wordt gesteld. Een aantal lopende ambulante maatregelen, die door de coronacrisis niet langer konden worden uitgevoerd, worden dus eigenlijk na de coronacrisis voortgezet. Ook de voorlopige rechtspleging wordt voor een periode van vier maanden geschorst.

De termijn van die voorlopige rechtspleging is een vervaltermijn. Als die niet kan worden nageleefd, wordt bepaald dat die termijn wordt geschorst voor een periode van vier maanden in voorliggend voorstel van decreet. Door de schorsing wordt de termijn na het einde van de oorspronkelijke einddatum met vier maanden verlengd.

Ik geef misschien een voorbeeld om het duidelijk te maken. Als de termijn van de voorbereidende rechtspleging zou zijn gestart op 10 december 2019, dan verstrijkt die normaal op 10 juni 2020. Die periode valt dus tussen 20 maart en 17 juli, de civiele noodsituatietermijn. Er worden dan vier maanden aan die termijn geplakt zodat die eigenlijk afloopt op 9 oktober 2020 in plaats van in juli. Dat wordt hierin geregeld. Door de schorsing kan de duur van de lopende maatregelen bij een rechterlijke beslissing ook worden verlengd met vier maanden. Dat is het eerste deel van wat hier voorligt.

Het tweede deel gaat over een dringend iets dat wij als meerderheid graag willen geregeld zien. Het is inderdaad niet meteen coronagerelateerd, maar wel belangrijk om heel snel aan te pakken. Het is de bedoeling van wat hier voorligt, om in artikel 8 en de volgende artikels te verduidelijken dat het toevertrouwen van een minderjarige delictpleger aan een afdeling van een jeugdpsychiatrische dienst, overeenkomstig artikel 39 van het decreet op het jeugddelinquentierecht, geen sanctie is. Op die manier wordt dus een onderscheid gemaakt met het aanbod van de forensische kinder- en jeugdpsychiatrie versus de kinder- en jeugdpsychiatrische plaatsen zoals we die in Vlaanderen kennen. Er is For-K, wat een maatregel of een sanctie is, en de andere plaatsen. Daardoor kunnen we er dus voor zorgen dat die plaatsen niet leeg blijven en dat er een rechtsgrond komt. Die was opgeheven in het decreet Jeugddelinquentierecht, met artikel 37, §2, eerste lid, punt 7. We zorgen er dus nu voor dat de federale kinder- en jeugdpsychiatrie die wel over specifieke units beschikt voor minderjarigen die een delict hebben gepleegd of daarvan worden verdacht, ook kunnen worden gebruikt, zowel in de voorlopige fase als in de fase ten gronde. Dat is een maatregel die dringend noodzakelijk is en die ten goede komt zowel aan de samenleving als aan de kinderen en jongeren die deze specifieke omkadering nodig hebben binnen het decreet Jeugddelinquentierecht.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Voorzitter ik heb daarstraks al een stukje toegelicht. Voor ons is het toch wel een principiële zaak. In hoofdstuk 2 staan een aantal zaken die echt te maken hebben met deze coronacrisis. In hoofdstuk 3 staan een aantal zaken die volgens ons een meer fundamenteel debat behoeven en die eigenlijk via de commissie hadden moeten passeren. Wij zullen ons dus onthouden op het volledige voorstel van decreet.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, collega's, collega Parys, geen enkel probleem wat die twee eerste hoofdstukken betreft. U hebt dat ook zelf aangegeven:

er is ook heel duidelijk een link met de coronacrisis. Maar in hoofdstuk 3 – en ik vind dat niet zo'n serieus parlementair werk – liggen toch een aantal dingen op tafel die in mijn ogen toch een discussie in de commissie verdienen. In het Uitgebreid Bureau hebben we de afspraak gemaakt dat dingen die coronagerelateerd zijn, snel moeten kunnen passeren. Maar in artikel 9, 10, 11, 13 zitten volgens mij stevige keuzes in, die een commissie toch minstens zou moeten kunnen bekijken.

Ik vraag u dus nogmaals waarom we hier een aantal dingen in smokkelen die volgens mij in een commissie toch stevig zouden moeten worden bekeken alvorens een plenaire vergadering het licht op groen zet. Dus geen enkel probleem voor hoofdstuk 1 en 2, maar voor hoofdstuk 3 heb ik dezelfde bedenkingen als collega Anaf. Als dit hier zo blijft staan, dan kunnen wij niet anders dan ons te onthouden. Ik vind dat een parlement ook stevig werk moet doen en dat een commissie daar ook haar plaats heeft.

Lorin Parys (N-VA): Ik heb enig begrip voor de opmerkingen van de collega's. Het eerste is inderdaad een coronagerelateerde maatregel en het tweede een dringende. Maar uw argument dat het een stevig debat behoeft in de commissie, gaat eigenlijk niet op. Wat we hier doen, is het bestendigen van een maatregel die altijd zo is geweest, wat ook altijd de intentie van de decreetgever is geweest en wat niemand betwijfelt. Iedereen hier zou vandaag zeggen dat we die plaatsen effectief moeten kunnen invullen op een wijze die een decretale basis heeft.

Dus het enige wat wij doen, is een technisch mankement rechtzetten. Die kinderen en jongeren hebben nood aan de omkadering van For-K. Wij zorgen ervoor dat die effectief op een goede rechtsgrond is gestoeld. Maar in de praktijk, mijnheer Rzoska en mijnheer Anaf, verandert er niets. Hier wordt dus eigenlijk geen grote beleidskeuze gemaakt. Het argument dat dit een fundamentele keuze is die in de commissie moet worden bediscussieerd, klopt gewoonweg niet.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Onze fractie gaat dit voorstel wel steunen. Het spreekt voor zich dat wij grote voorstander zijn van het feit dat de maatregelen die door jeugdrechters worden uitgesproken, ook effectief worden uitgevoerd.

Ik heb nog enkele kleine opmerkingen en vragen aan het adres van minister Demir, maar ik begrijp uiteraard ...

De voorzitter: Bij een voorstel van decreet moet de minister niet aanwezig zijn.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Ik ging net mijn zin afmaken, voorzitter. Ik wou net zeggen: ik begrijp uiteraard dat er geen verplichting is dat de minister aanwezig moet zijn. Ik zal die vragen dan ook met veel plezier schriftelijk indienen voor 19 juni.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 364/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 18.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende maatregelen met betrekking tot de noodfondsen voor cultuur, jeugd, sport, media en de lokale besturen, en met betrekking tot de armoedebestrijding naar aanleiding van de COVID-19-pandemie
– 365 (2019-2020) – Nr. 1**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende maatregelen met betrekking tot de noodfondsen voor cultuur, jeugd, sport, media en de lokale besturen, en met betrekking tot de armoedebestrijding naar aanleiding van de COVID-19-pandemie.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Collega's, ik wil dit toch even toelichten. Het gaat over een belangrijk voorstel van decreet. Het gaat ook over redelijk wat geld. Ik zal het eerst toelichten en daarna het standpunt vanuit mijn fractie weergeven.

Er is lang naar uitgekeken. Maar zoals iedereen weet, zijn kinderen die wat later geboren worden dan voorzien, mooie kinderen. Mijn moeder is zelf twaalf dagen later bevallen dan voorzien – dit geheel terzijde, natuurlijk. *(Opmerkingen. Gelach)*

Alle gekheid op een stokje, collega's. Op 2 juni heeft de regering beslist over het bedrag van het noodfonds. Daar is lang naar uitgekeken. Het gaat over een kleine 300 miljoen euro, verspreid over acht sectoren: cultuur; sport; jeugd en media; via het Gemeentefonds nog eens specifiek sport, cultuur en jeugd; landbouw; schoolreizen onderwijs; toerisme en jeugdtoerisme; en mobiliteit. In dit voorstel van decreet gaan we 188 miljoen euro verdelen, en daarbovenop nog eens 15 miljoen euro voor armoedebestrijding voor gezinnen in precare situaties.

65 miljoen euro daarvan gaat naar cultuur. We weten allemaal dat de cultuursector zwaar getroffen is. Daar komt nog eens een deel van het Gemeentefonds bovenop. Die extra impuls gaat over een bedrag van 87,3 miljoen euro. Dat gaat naar organisaties, naar het Literatuurfonds, naar het Vlaams Audiovisueel Fonds, naar het Cultuurloket, naar kwetsbare kernspelers. Als ik kijk naar jeugd, is dat voor landelijk jeugdwerk, voor de uitleendienst, voor jeugdhoeuven. We gaan ook werken voor jeugdtoerisme, voor lokaal jeugdwerk via het Gemeentefonds. Bij media gaat 10 miljoen euro naar organisaties, waaronder de openbare omroep, maar ook externe partners, en naar regionale omroepen. Er is productiesteun voor het Vlaams Audiovisueel Fonds. Ook voor de kleinere digitale spelers en de 126 lokale radio's zijn er extra middelen. En dan hebben we het ook nog over sport: de 10 miljoen euro die uit het noodfonds komt, en daar moet je telkens een groot deel van de 87 miljoen euro bijrekenen die gespijsd wordt via het Gemeentefonds. Ook voor de lokale sportverenigingen zien we dat er heel wat wordt voorzien vanuit deze regering en met dit voorstel van decreet.

Eveneens heel belangrijk is die verankering van 15 miljoen euro voor armoedebestrijding. Dat is de laatste schijf waarin werd voorzien. Daarmee worden de lokale besturen ondersteund omdat zij het terrein het beste kennen en de middelen ten goede kunnen inzetten voor mensen in precare situaties.

Deze sectoren, namelijk Cultuur, Jeugd, Media en Sport, zijn wat onze fractie noemt 'het kostbare weefsel'. We zijn allemaal politici en lokaal actief. Velen van ons zijn ook vrijwilliger of actief in verenigingen. We weten allemaal hoezeer die verenigingen ons nauw aan het hart liggen. Er zijn door de regering economische maatregelen genomen, wat ook nodig was. Daarbovenop voorzien we wel degelijk in deze middelen om die kwetsbare maar belangrijke sectoren te ondersteunen.

Gaan we daarmee alles oplossen? Gaan we daarmee de schade van iedereen kunnen vergoeden? Ik denk niet dat dit het geval zal zijn. Het is wel degelijk nodig om een aantal sectoren verder te helpen doorheen deze crisis. Laat mij toe om het een behoorlijke doek voor het bloeden te noemen. Ik wil benadrukken dat 188,3 miljoen euro voor Cultuur, Jeugd, Media en Sport omgerekend 29 euro per Vlaming is en meer dan de helft van het totale noodfonds. Dat geeft toch aan dat deze sectoren belangrijk zijn voor de meerderheid, voor de regering en voor het hele parlement, neem ik aan.

Dit is gebeurd na gesprekken met alle spelers uit de sectoren om na te gaan wat de schade is en wat er nodig is om het ecosysteem te verzekeren. Die gesprekken hebben hun vruchten afgeworpen.

Het is ook belangrijk dat er autonomie aan de sector wordt gegeven. We geven vertrouwen, een woord dat ik al veel heb gehoord in de cultuursector. We zeggen tegen grotere instellingen dat zij vanuit hun expertise het beste kunnen inschatten waar de noden het hoogste zijn. Zij kunnen de kwetsbare spelers ondersteunen. Ik geef als persoonlijke noot mee dat ik blij ben dat de circusgroepen waarvoor we in de vorige legislatuur het Circusdecreet hebben goedgekeurd – dit is in Vlaanderen een booming sector in de artistieke wereld – een terechte plek krijgen in dit voorstel van decreet.

Het is heel belangrijk – en daar waren in de commissie opmerkingen over – dat we volledig vertrouwen geven aan de lokale besturen. Sommigen vonden dat we er wat meer controle in moesten stoppen, maar wij geven vrijheid. Wie vrijheid krijgt en de mogelijkheid krijgt om geld te verdelen, heeft meteen ook die verantwoordelijkheid. We hebben in de vorige legislatuur ook altijd gezegd dat we de lokale besturen willen versterken en dat de gemeenteraad meer zijn rol moet kunnen spelen. In mijn eigen stad doen we dat over alle partijgrenzen heen en proberen we het geld op een goede manier te besteden. Ik ga ervan uit dat de gemeenteraad ook zijn rol zal spelen daarin als controlerend orgaan. We rekenen daar op.

De mogelijkheid om jeugdkampen te laten doorgaan, is een verademing voor de bewegingen en de jongeren. Ik ben ook blij met de samenwerking tussen de ministers Dalle en Demir op het vlak van jeugdtoerisme. Dat is een mooi voorbeeld van teamwork.

Last but not least: er is inderdaad 15 miljoen euro vrijgemaakt voor mensen in armoede. Er zijn hier vaak debatten geweest over armoede, maar het blijft ook nu belangrijk om mensen te ondersteunen die het tijdens deze crisis moeilijk gehad hebben, nog steeds moeilijk hebben en zullen blijven hebben.

Ik hoop dat iedereen het voorstel van decreet zal steunen. Dat is nodig voor de sectoren om hen doorheen de crisis te kunnen loodsen. Natuurlijk zullen er nog heel veel monitoring en structurele maatregelen nodig zijn, maar ik ga ervan uit dat dit al een zeer goede stap in de goede richting is.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Onze fractie zal zeker en vast voor dit voorstel van decreet stemmen. Ook collega Veys wil straks nog even aanvullend het woord

nemen. We zullen dit voorstel steunen. De oprichting van het noodfonds is immers uiteraard een goede zaak. Dit werd aangekondigd op 1 april en op 2 juni was er eindelijk het verlossende woord dat dat noodfonds er was, dat de knoop was doorgehakt. Collega Meremans, de sectoren sport, jeugd, cultuur, media zijn inderdaad vitale sectoren voor ons maatschappelijke weefsel, ons kostbare weefsel, maar ze zijn ook zeer zwaar getroffen. Zeker de cultuursector, en de eventsector in de brede zin, is het eerst dichtgegaan en het ziet ernaar uit dat hij een van de laatste zal zijn die weer opengaat. De steunmaatregelen zal men daar nog lang nodig hebben, want door het respecteren van de socialdistancingmaatregelen zal opnieuw voorstellingen geven absoluut niet snel renderend zijn. Het bedrag dat daarvoor wordt uitgetrokken, is zeker substantieel, dus dat is zeer goed.

Ik wil echter toch nog even twee bedenkingen en bezorgdheden van onze fractie onder de aandacht brengen. Ze zijn inderdaad welbekend.

Er werd gezegd dat het noodfonds het sluitstuk is van alle maatregelen, ook federaal, maar we vrezen dat de mazen toch nog niet volledig zijn gedicht. Door ervoor te kiezen om de steun via de structureel gesubsidieerde organisaties toe te kennen, vallen freelancers die werken voor niet-gesubsidieerde eventsectoren nog altijd uit de boot. Collega's, jullie hebben ook allemaal die massa's mails gekregen over de huwelijkssector. Ik lees in het voorstel van decreet dat er ook in geld wordt voorzien voor de kwetsbare kernspelers, de restcategorie van professionele spelers in de cultuursector. Die lijst daarvan zou worden opgenomen in het uitvoeringsbesluit, dus ik wil die graag eens even bekijken. Ik zou jullie willen oproepen om daar zo ruim mogelijk mee om te gaan, zodat zo weinig mogelijk mensen door de mazen glijpen.

We maken ons ook toch wel zorgen over de verdeling van de 87,3 miljoen euro via het Gemeentefonds onder de lokale besturen. De autonomie van de lokale besturen wordt aangehaald. Men geeft hun vertrouwen. Dat is zeer terecht en nodig, maar de middelen worden niet geoormerkt. Er worden ook geen instructies meegegeven over hoe ze moeten worden verdeeld. Dat is dus een bezorgdheid, maar we zullen dat opvolgen en bekijken of nadien, met de uitrol van dat fonds, die ten laatste tegen oktober moet gebeuren, de middelen daar zijn terechtgekomen waar ze moesten terechtkomen.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, ik kan me eigenlijk voor een groot deel aansluiten bij collega Segers. Eerst en vooral was onze fractie tevreden dat dat noodfonds er kwam, dat het ook hoger is uitgevallen dan initieel beoogd, en het is ook eigenlijk wel evenwichtig verdeeld.

Toch heb ik nog twee kritische bedenkingen. Voor ons had ook het niet-gesubsidieerde deel van de sector moeten worden opgenomen in dat noodfonds, in plaats van te hopen dat dat geld wel bij hen terecht zal komen via de grote instellingen.

Wat ons echter nog meer een doorn in het oog is, zoals ik ook enkele keren heb aangehaald in de commissie, is de blanco cheque die wordt gegeven aan de lokale besturen. Collega Meremans, u kunt van neen gebaren, maar er is hieraan geen enkel controlemechanisme of oormerk gebonden. Ik ben het er volledig mee eens dat de lokale besturen het dichtst bij de mensen staan en de noden dus ook het best kunnen inschatten, maar artikel 10 en 11 van dit document, met betrekking tot het Gemeentefonds, laten toch echt wel net dat tikkeltje te veel ruimte. Vertrouwen is goed, maar controle is beter. *(Opmerkingen van Marius Meremans)*

Ik betreur het dan ook ten zeerste dat er geen enkel controlemechanisme wordt ingesteld, en ik vrees dat de centen van het noodfonds op lokaal niveau toch

weer in dezelfde zakken als anders zullen terechtkomen, met name bij dat kleine clubje culturele vriendjes van de gemeentebesturen. (*Opmerkingen van Marius Meremans*)

Dit zet de deur wagenwijd open voor cliëntelisme, en daar kan onze fractie niet aan meewerken. Daarom zullen we ons dus ook onthouden.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Namens mijn collega's die Cultuur, Jeugd en Media opvolgen, wil ik verklaren waarom wij ons zullen onthouden, mijnheer Meremans.

Ik wil beginnen met drie algemene lijnen. Een daarvan is de laattijdigheid van het genomen besluit. U ziet er goed uit, mijnheer Meremans, dat hebt u zelf gezegd, maar dit is natuurlijk wel een probleem. Het noodfonds werd aangekondigd op 1 april maar een en ander werd geconcretiseerd op 2 juni en de betrokken sectoren zaten natuurlijk veel te lang in onzekerheid.

Ten tweede is op de sectoren cultuur, jeugd, sport en media de laatste tien jaar zeer zwaar bespaard, zij werden nog eens extra zwaar getroffen door de 6 procent besparing die deze Vlaamse Regering daar nog aan toevoegde. De sector begon daardoor al zeer verzwakt aan deze crisis. Nu is er plots wel geld, en dat is goed, maar de logica is helemaal zoek. Eerst verzwakken om dan de gemaakte kloof als gevolg van COVID-19 toch opnieuw dicht te proberen rijden, dat is allemaal wat vreemd. En de vraag is natuurlijk of deze bedragen zullen volstaan. De echte gevolgen op het terrein zullen pas bij de heropstart beetje bij beetje zichtbaar worden en de volledige schade is nog niet gekend.

Wanneer het bijvoorbeeld gaat over cultuur, vreest mijn collega Staf Pelckmans dat de individuele kwetsbare kennisspelers die professioneel actief zijn door dit voorstel van decreet onvoldoende opgespoord en geholpen kunnen worden. De omweg om dit via gesubsidieerde organisaties te laten verlopen, is omslachtig en daarom net voor startende en weinig ervaren cultuurwerkers complex en weinig genereus. Zo dreigen ze niet alleen door de mazen van het net van de federale maatregelen te vallen maar ook in Vlaanderen niet opgevangen te worden. Talentrijke onervaren starters dreigen hierdoor af te haken, wat zeer bedreigend is voor het toekomstige landschap.

In de pers verklaarde minister-president Jambon dat van de 87,3 miljoen euro die in het Gemeentefonds wordt gestort, ook 20 miljoen euro voor cultuur kan worden voorzien, maar in de tekst wordt dit absoluut niet hard gemaakt. Er is geen enkele vorm, noch een suggestie van oormerking voorzien. De gemeenten beslissen volledig autonoom. Een dergelijke communicatie zorgt natuurlijk voor extra onduidelijkheden.

De podiumkunstensector, zowel de professionele als de amateurpodiumkunsten-sector, snakt niet enkel naar extra middelen maar vooral ook naar een perspectief. De opstart van het cultuurseizoen dreigt in het water te vallen door het late en warrige exitmanagement, waardoor de economische schade onnodig wordt verlengd.

De middelen die voor jeugd zijn vrijgemaakt, 1,9 miljoen euro, zijn echt niet voldoende. Het Vlaams jeugdwerk trekt ook zelf aan de alarmbel. De schade is vijfmaal zo groot er en zijn geen buffers door de voorbije besparingen.

Ook bij media zien we dat de VRT 3,8 miljoen euro van de 10 miljoen euro lijkt te krijgen, dat lijkt veel in verhouding tot de rest, maar dit bedrag covert nauwelijks de extra uitgaven: nieuwe aankopen door verschuivingen, veiligheidsmateriaal voor het personeel, extra kuisploegen enzovoort.

Maar er zijn bovendien ook veel minder inkomsten: het schrappen van events, geen merchandising, geen publieksactiviteiten enzovoort. Het verlies bij de Vlaamse Audiovisuele Raad daarentegen is een veelvoud van dit bedrag en dus is het geheel eigenlijk een doekje tegen het bloeden.

De regionale zenders krijgen 3,8 miljoen euro. Het water stond hen al aan de lippen en deze crisis betekent misschien zelfs de ondergang voor hen. Die 3,8 miljoen euro is onvoldoende, er is geen enkele mogelijkheid om met deze middelen mee te evolueren met de digitale vooruitgang. Dat is in deze tijden een groot concurrentieel nadeel.

Bij dezen heb ik de mening van mijn collega's helder en duidelijk toegelicht, collega's van de meerderheid, en weten jullie nu ook waarom wij ons bij de stemming zullen onthouden.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Wij zullen dit voorstel van decreet goedkeuren, omdat wij overtuigd zijn van de keuzes die daarin worden gemaakt en omdat wij blij zijn met de belangrijke financiële inspanningen die de Vlaamse Regering zal doen, waaronder de 87,3 miljoen euro die ze zal geven aan de lokale besturen.

Ik ben een beetje verbaasd door de tussenkomsten van sommige collega's die getuigen van heel veel wantrouwen in onze lokale besturen. We hebben daar in de commissie Binnenlands Bestuur een uitvoerige gedachtewisseling over gehad. Ik herinner me dat er toen eigenlijk een vrij grote consensus bestond over alle partijen heen, of toch bij de mensen die daar toen zaten, over de keuze om die autonomie te laten spelen. Ik herinner me ook de debatten die destijds in dit parlement zijn gevoerd over de integratie van de sectorale subsidies. Toen werd ook moord en brand geschreeuwd. Omdat die middelen niet meer geoormerkt waren maar gewoon aan de steden en gemeenten werden gegeven, zouden overal bibliotheken worden gesloten, er zou een kaalslag volgen van de bibliotheken in Vlaanderen.

Wat zien we vandaag? Ik denk dat er amper bibliotheken zijn dichtgegaan. We mogen die lokale overheden echt wel vertrouwen, die weten wel wat belangrijk is en wat de noden in hun stad en hun gemeente zijn. Ik denk dat het van deze Vlaamse Regering een heel goede keuze is om bij die 87,3 miljoen euro de lokale autonomie ten volle te laten spelen. Ik maak me echt geen zorgen dat steden en gemeenten die middelen voor totaal andere dingen zullen gebruiken. Waarom? Omdat de druk van onderuit ongetwijfeld groot is. Niet enkel van de cultuurvriendjes, zoals u zo oneerbiedig zegt, maar van alle verenigingen. Die zorgen ervoor dat onze gemeenten bloeien en dat er leven is in de steden en gemeenten. Die verenigingen weten dat die middelen er zijn en zullen echt wel aankloppen bij hun gemeentebestuur om ervoor te zorgen dat het gemeentebestuur dat geld gebruikt om hen bij hun noden te helpen. Ik maak me daar weinig zorgen over. Ik denk dat het een heel goede keuze is dat we de lokale autonomie ten volle laten spelen. Ik ben echt niet akkoord met de blijk van wantrouwen die sommige collega's hierover uiten. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

Kris Van Dijck (N-VA): Ik wilde het woord omdat er kritisch wordt gesproken over de verdeling op de lokale niveaus. De heer Ongena heeft prachtig verwoord wat ook mijn inzicht dienaangaande is. Ik wil toch wel herhalen dat hierover in de commissie voor Binnenlands Bestuur meer dan een vraag gesteld is. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we beseffen dat de cultuur-, jeugd- en sportsectoren, ook al hebben ze hun bovenlokale federaties, lokaal een belangrijke rol spelen. In de ene stad kan een cultuurvereniging serieus onder druk staan, in een andere

gemeente kan dat een sportvereniging zijn. Ik ben er rotsvast van overtuigd dat de manier waarop dit geld moet worden verdeeld onderwerp van discussie zal zijn, niet alleen in de schepencolleges, maar ook in de gemeenteraden. Dit debat zal op het publieke forum gevoerd worden. Als sommigen dan zeggen dat het wel met vriendjespolitiek gepaard zal gaan, dan nodig ik de oppositie in elke stad en gemeente uit om daar zeer kritisch naar te kijken en ook het debat te voeren. Ik heb vertrouwen in de schepenen van cultuur, de schepenen van sport en de schepenen die bevoegd zijn voor het jeugdbeleid om uit deze noodfondsen te halen wat voor de lokale verenigingen belangrijk is.

Laat het ook duidelijk zijn dat ik niet denk dat je met deze middelen alle der-vingen van inkomsten kunt dekken. De bomen groeien niet tot in de hemel, maar ik denk dat elke gemeente wel weet waar men moet ingrijpen zodat clubs kunnen overleven. Laat men dat debat maar lokaal voeren. Ik ben blij dat Vlaanderen ons die kans geeft. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Wij zijn blij met de extra middelen voor het lokaal sociaal beleid, voor de armoedebestrijding, ook al vindt mijn fractie dat er betere instrumenten zijn om er zeker van te zijn dat die middelen terecht komen bij de mensen die het nodig hebben. Ik verwijs dan bijvoorbeeld naar de huurpremies. Maar goed, hiermee moeten we het doen. We zullen dit voorstel van decreet goedkeuren.

Ik zal geen citaten van Lenin gebruiken, dat is niet mijn stijl. Toch heb ik nog een vraag. Ik lees in artikel 14: "Deze subsidie is een algemene werkingssubsidie waarvoor geen specifieke verantwoording is vereist." In de tekst van het voorstel staat echter wel dat die subsidie gekoppeld wordt aan een code in de rapportering van de beleids- en beheerscyclus (BBC). Er is dus toch een manier om dit op te volgen? Ja? Goed. Mijn fractie en partij zullen dit in alle gemeenteraden en ook hier degelijk opvolgen.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Ik val toch een beetje van mijn stoel als ik mijn collega's van het Vlaams Belang hoor. Zij hebben geen voeling met wat er in verenigingen leeft. Die werken allemaal met vrijwilligers. Die hebben ook schade geleden. Nu zegt u hier dat de gemeenteraden die middelen aan hun vriendjes zullen geven. Dan vraag ik me af wat al die Vlaams Belang-gemeenteraadsleden uitspoken op die gemeenteraden? Slapen die dan of volgen die dat niet op?

Ik ga zelfs meer zeggen, het is zoals de collega zegt: er is wel degelijk monitoring. Dat kun je zien in de jaarrekening van de BBC, daarin kun je zien hoeveel middelen naar cultuur-, jeugd- en sportverenigingen vloeien. Is dat nu zo'n zware inspanning voor het Vlaams Belang om dat eens te checken? Dat vraagt gewoon wat meer inspanning, dat klopt. Ik voel een dedain van het Vlaams Belang voor de gemeenteraden, die we juist willen versterken. Het pleit voor een sterk bestuur, centraal, vooral niet lokaal. Dat begrijp ik niet goed. Ik ben er toch een beetje van geschrokken.

Collega van Groen, u verwijst naar de heer Pelckmans. Ik heb alle respect voor de heer Pelckmans, een zeer gewaardeerd lid van de commissie Jeugd, evenals u trouwens. Maar u hoort allebei het sprookje Mijnheertje Nooitgenoeg. U leest volgens mij een sprookjesboek. Mijnheertje Nooitgenoeg is nooit tevreden. Mocht er hier 350 miljoen euro staan, dan zou u hetzelfde zeggen. Mocht er hier 400 miljoen euro staan, dan zou u hetzelfde zeggen. Mocht er hier potverdorie 1 miljard euro staan, dan zou het nog niet goed zijn, als we daar heel eerlijk over zijn. Wij voorzien 188 miljoen euro voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Dat is voor

6,5 miljoen Vlamingen. Nederland geeft 300 miljoen euro voor 16 miljoen inwoners. Maak eens de vergelijking: hoeveel spendeert Vlaanderen aan zijn kostbaar weefsel? Vergelijk het!

Ik vind het eigenlijk ongelooflijk dat Groen zegt zich hier te onthouden. Die 188 miljoen euro is niet goed. Ik heb wel begrip voor de collega's van sp.a die hun bezorgdheden meegeven maar het voorstel wel zullen steunen. Die kan ik wel begrijpen. Ik apprecieer dat ten zeerste.

Ik vind het allemaal een beetje jammer. Er kan wel degelijk gemonitord worden. Er kan wel degelijk opgevolgd worden. Er wordt een zeer ernstige inspanning geleverd door de Vlaamse begroting, door de Vlaming zelf, want het is zijn belastinggeld dat wij zullen gebruiken. Maar men moet ook realistisch zijn. De budgettaire bomen groeien niet tot voorbij het heelal. Er is ook een grens. Dat wilde ik nog even meegeven.

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Ik wil kort nog even reageren. Collega Meremans, ik denk dat u niet goed geluisterd hebt naar mij. Ik heb gezegd dat wij absoluut vinden dat het lokaal niveau het beste niveau is om dit te verdelen. Jawel. Ik zeg alleen dat er voor ons wel een oormerk aan had gemogen om toch controle te kunnen behouden.

Ik haal dat niet zomaar uit de lucht, die roep of die vraag om controle. Want er zijn in het verleden al legio voorbeelden geweest van fraude en vriendjespolitiek in de gemeentebesturen. U zegt dat de gemeenteraadsleden van het Vlaams Belang hun werk op dat vlak niet doen. Wel, mochten we in het parlement alle schandalen uitbrengen die onze gemeenteraadsleden, in samenwerking met anderen, de voorbije jaren al naar boven hebben gehaald, dan zat de helft van de parlementsleden, die ooit deel uitmaakten van een lokaal bestuur, met het schaamrood op de wangen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik wil nog een positieve noot inbrengen in deze bespreking. Er gaat meer dan 80 miljoen euro naar onze lokale besturen voor de lokale jeugd-, cultuur- en sportverenigingen en voor armoedebestrijding. Ik denk dat een aanzienlijk deel van het budget van het totale noodfonds naar armoedebestrijding gaat. Ik wil een oproep doen aan al onze lokale besturen om al die middelen goed te besteden. CD&V heeft daar, als sterke lokale partij, alle vertrouwen in dat die lokale besturen dat op een goede manier zullen doen. Ik wil wel oproepen om snel werk te maken van de uitvoeringsbesluiten. Dat is natuurlijk heel belangrijk. De administraties moeten er ook nog mee aan de slag. Ik dring er dus op aan dat er op het vlak van die uitvoeringsbesluiten heel snel duidelijkheid komt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 365/1)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 17.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

**VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Conner Rousseau over het bewaken van de menselijke waardigheid tijdens de coronapandemie en de garantie dat de versoepelingen in het kader van de exitstrategie voor iedereen gelden
– 357 (2019-2020) – Nr. 1**

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Conner Rousseau over het bewaken van de menselijke waardigheid tijdens de coronapandemie en de garantie dat de versoepelingen in het kader van de exitstrategie voor iedereen gelden.

De bespreking is geopend.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Collega's, een veertiental weken geleden, begin maart, ging ons land wegens het coronavirus in lockdown. Rusthuisbewoners mochten vanaf dat moment geen bezoek meer ontvangen. Personen met een handicap werden voor de keuze geplaatst: die periode thuis doorbrengen, vaak verstoken van zorg, of in een voorziening, verstoken van hun familie. Een hartbrekende keuze.

Jongeren in jeugdhulpvoorzieningen en personen die in onze instellingen voor geestelijke gezondheidszorg verbleven, werden ook afgezonderd van de buitenwereld om te voorkomen dat het virus zou binnenraken. In die periode was er een heel grote ongerustheid over wat het virus in onze voorzieningen zou aanrichten. Zeker in die eerste fase was het beter om te voorzichtig te zijn dan te laks.

Veertien weken later, op het einde van de eerste golf, moeten we echter vaststellen dat er voor veel van die mensen nog maar weinig veranderd is. Jongeren die in een instelling verblijven, kunnen in veel gevallen geen of maar een keer per week bezoek ontvangen. Als ze naar huis gaan, moeten ze nadien opnieuw twee weken in quarantaine. Ze kunnen vaak ook niet naar school. Ze blijven verstoken van de zorg die ze normaal gezien ontvangen en ook nodig hebben. Een significant aantal personen met een handicap zit nog steeds thuis weg te kwijnen of woont tijdelijk in bij familie, die nu al weken hun eigen leven en hun job moeten combineren met de nieuwe taak van voltijds mantelzorger. Die mensen zitten echt op hun tandvlees. Voor wie in een voorziening verblijft, is er vaak wel zorg, maar amper contact met de buitenwereld. Soms wordt zelfs van iets heel evidents een probleem gemaakt. Ik heb het dan over mensen die niet eens even naar buiten mogen om een luchtje te scheppen of om naar het park te gaan. Dat zijn toestanden die volgens ons Vlaanderen onwaardig zijn.

Wij vinden dat het antwoord van de regering daarop teleurstelt. Hoewel we er in dit huis en in de verschillende commissies al verschillende weken op aandringen dat deze doelgroepen aandacht moeten krijgen, geeft minister Beke aan dat er pas tegen 1 juli een gegarandeerd minimumaantal versoepelingen zullen zijn. Collega's, dat is zestien weken na het begin van de lockdown. Terwijl wij nu allemaal weer in groep kunnen gaan sporten, met tien vrienden op café kunnen gaan of blijkbaar zelfs op een vol vliegtuig richting Rome kunnen stappen – niet dat ik die intentie heb, voor alle duidelijkheid –, kunnen de meest kwetsbaren in onze samenleving hun dierbaren maar heel weinig zien en blijven velen onder hen gedepriveerd van zorg, onderwijs en sociaal contact.

Dat is iets wat ook onze experts niet begrijpen. De Groep van Experts belast met de Exitstrategie (GEES) pleitte op 24 april al, intussen bijna twee maanden geleden, voor een exitstrategie die deze personen dezelfde rechten en plichten geeft als de rest van ons. En in het meest recente advies ging de GEES zelfs verder met een aanbeveling om de meest kwetsbaren thuis of in de voorzieningen recht te geven op drie bubbels per week, in plaats van één: een familie- en vriendenbubbel, een zorgbubbel en een schoolbubbel. Net omdat de GEES als geen ander beseft dat die mensen nood hebben aan perspectief, aan sociaal contact en aan zorg. Ook die mensen hebben daar recht op. Het gaat over fundamentele menselijkheid, over een waardig bestaan voor iedereen.

Daarom hebben de Vlaamse ombudsman en het Kinderrechtencommissariaat een dringend ingrijpen bepleit. Ook het personeel van de voorzieningen vraagt dat, want zij zien vaak de gevaren en de schade die de huidige situatie aanricht: kinderen en personen met een handicap die week na week depressiever en onhandelbaarder worden, omdat ze het niet begrijpen, die weerspanning of soms zelfs agressief worden. Niemand is daarmee gediend. Zo is er het verhaal van Svenja, een jong meisje met een handicap, dat enkele weken geleden heel blij was dat ze na tien weken eindelijk enkele dagen naar huis mocht. Een aantal collega's zullen dat waarschijnlijk ook wel gezien hebben. Zo blij als ze toen was, zo ongelukkig is ze nu, omdat ze na haar terugkeer naar de voorziening opnieuw in quarantaine moest en haar ouders opnieuw niet mocht zien. Ook de ouders zijn kwaad, want de instelling eist, conform de Vlaamse richtlijnen voor heropname, niet enkel een voorafgaande thuisquarantaine, maar ook een negatieve covidtest van zowel Svenja als het hele gezin, alvorens tot heropname over te gaan, om Svenja dan alsnog in quarantaine te plaatsen.

Dat kan voor ons niet, en vandaar ook dit voorstel van resolutie, waarin we aan de regering vragen om eindelijk eens iets te doen aan situaties waarvan we hopelijk allemaal vinden dat ze zich niet mogen voordoen; om gevolg te geven aan de vraag van de GEES; om de flankerende maatregelen ter bescherming te nemen, zoals voorgesteld door de GEES; en om personen met een handicap, senioren en jongeren eindelijk dezelfde vrijheden te geven als elk van ons.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): We weten allemaal dat de impact van de coronacrisis en de lockdown heel groot is geweest en nog steeds is voor kwetsbare mensen. Het beleid heeft al een tijd geleden een aantal maatregelen genomen. Ik verwijs in dat verband ook naar het actieplan Zorgen voor Morgen.

Naar de toekomst toe moeten we zien hoe we bij toekomstige uitbraken een goed evenwicht kunnen bewaren tussen maatregelen die nodig zijn omwille van de veiligheid, en het welzijn van kwetsbare mensen. Niet langer dan veertien dagen geleden heb ik naar aanleiding van een actuele vraag ook een pleidooi gehouden voor participatie van 65-plussers aan het sociale leven.

We weten allemaal dat we in maart heel plots werden geconfronteerd met die crisis en dat die toen heeft genoopt tot heel drastische maatregelen. En natuurlijk vinden we het welzijn van de bewoners van voorzieningen heel belangrijk. Dat moet ook een van de grote uitgangspunten zijn bij de versoepelingsmaatregelen. Op dat moment waren er maatregelen nodig, voor de veiligheid en de gezondheid van die kwetsbare mensen. Zoals jullie weten en zoals hier ook door het parlement gevraagd, is er nadien met betrekking tot de zorgsector een taskforce Zorg opgericht waarin heel wat betrokkenen, ook de verschillende koepels, mee rond de tafel zitten. Het is voor ons dan ook de logica zelve dat de maatregelen in de schoot van die taskforce worden besproken. Het zijn immers de collectiviteiten, zoals jullie ze in de resolutie noemen, de voorzieningen zelf, die versoepelingen

moeten operationaliseren. Verschillende voorzieningen zijn natuurlijk helemaal niet hetzelfde, hebben andere mogelijkheden, hebben al dan niet – of andere – uitbraken gekend, hebben mogelijkheden tot cohortering, hebben al of niet voldoende buitenruimte, enzovoort.

We zijn ervan overtuigd dat die allemaal heel bekommerd zijn om een versoepeling te kunnen doorvoeren in veilige omstandigheden. En dat betekent met de nodige randvoorwaarden. Dat is nodig voor bewoners, voor medewerkers, voor bezoekers. Als we er niet zeker van zijn dat de versoepelingen in een veilig kader kunnen, dan zullen mensen daar ook niet op ingaan. Dat hebben we soms zelfs al gezien, dat, als er versoepelingen zijn, niet iedereen daarvan gebruikmaakt, omdat men nog beangstigd is. Geef die voorzieningen het nodige kader om randvoorwaarden uit te werken, geef hen de tijd om dat samen te doen, ieder op zijn tempo en in afspraak met bewoners, met personeel, met mantelzorgers en familieleden. Het is belangrijk dat we dat op die manier doen. Dat is ook de manier waarop dit momenteel wordt geïmplementeerd. Wat de toekomst betreft, moeten we natuurlijk zien hoe we een aantal garanties voor kwetsbare mensen kunnen instellen. Onze bekommernis gaat inderdaad uit naar de mensen die wonen in voorzieningen, maar ook naar de kinderen en jongeren. We moeten nagaan hoe we, in de maatregelen bij een nieuwe uitbraak, meer aandacht kunnen geven aan hun welbevinden. Dat zal ook mee de taakstelling zijn van de ad-hoccommissie die vorige week voor de eerste keer bij elkaar kwam en waarvan we deze week nog de verdere regeling van de werkzaamheden zullen bespreken.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Collega Schryvers heeft daarnet heel goed en accuraat geschetst wat de afspraak is die in de taskforce is gemaakt. Namelijk: ga zoveel mogelijk terug naar een normale werking, maar we geven daarbij autonomie aan elke voorziening, om op basis van de gezondheidsrisico's die ze inschatten zelf een aantal belangrijke afwegingen te maken.

Wat mij stoort in het voorstel dat hier vandaag voorligt, is het wantrouwen dat daaruit spreekt naar personeel, naar de directies, naar de voorzieningen zelf om beslissingen te kunnen nemen in het belang van hun bewoners, in het belang van hun personeel en van het psychosociaal welzijn van de mensen waar ze voor zorgen.

Ik vind het merkwaardig om hier te opteren voor een soort 'one size fits all'-oplossing, want wie het terrein een beetje kent, weet heel goed dat een woonzorgcentrum waarin bijvoorbeeld een groep van assistentiewoningen is geïntegreerd, niet hetzelfde is als een woonzorgcentrum waar dat niet het geval is. Die weet heel goed dat een voorziening voor jeugdhulpverlening of een VAPH-voorziening iets helemaal anders is dan een woonzorgcentrum. Met één politiek, met één beleid geraak je er niet.

Vandaag zijn er twee dingen gezegd in de taskforce die in dit kader belangrijk zijn. Het eerste is dat de koepels zich vandaag nog eens allemaal hebben geëngageerd om die richtlijnen voor bezoek en voor psychosociaal welzijn maximaal te implementeren. Dat is wat we nodig hebben, maar uiteraard altijd met respect voor de gezondheidsrisico's.

Het tweede punt dat vandaag is besproken, is heel relevant, net vanwege de gezondheidsrisico's. Het gaat namelijk over het feit dat een aantal gevallen zijn vastgesteld in verschillende woonzorgcentra van bewoners die symptomen hadden in maart, getest zijn op COVID-19 en positief werden bevonden, die dan genezen zijn, die in de grote testuitrol die daarna is gebeurd opnieuw getest zijn en negatief waren, die dus genezen waren van COVID-19, maar die vandaag opnieuw getest zijn omdat ze symptomen hebben en opnieuw COVID-19 hebben.

Met de aanpak die u vandaag voorstelt, zegt u eigenlijk tegen die woonzorgcentra: neen, u moet maximaal één beleid voeren en iedereen toelaten voor bezoek. Dat willen wij niet. Als je weet dat je de koepels en de voorzieningen mee moet hebben, het personeel dat er werkt en dat het beste van zichzelf heeft gegeven in heel stresserende omstandigheden, dan vind ik niet dat we zomaar een passe-partout kunnen toepassen op al die voorzieningen. Geef die toch de autonomie binnen een kader dat is afgesproken, zoals dat ook in de taskforce gebeurt en wees alstublieft ook voorzichtig. Met het voorval dat ik daarnet heb geschetst, met die enkele casussen die vandaag bekend zijn, vind ik het voorstel van resolutie dat hier wordt gedaan, onvoorzichtig. Daarom kunnen wij jammer genoeg niet meegaan in de ongetwijfeld goedbedoelde intenties van de sp.a-fractie.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik heb iets meer begrip voor de bezorgdheden die de collega's in dit voorstel van resolutie hebben neergeschreven. Het zijn dingen die we vaak hebben besproken in de commissie Welzijn. Elke week, tijdens elke voortgangsrapportage kwamen dezelfde elementen aan bod. Ik spreek natuurlijk heel specifiek over de situatie van mensen en kinderen met een beperking en hun ouders. Elke week wordt er gewezen op de moeilijke situatie waar ze in zaten.

Eén zaak is duidelijk geweest in deze periode, namelijk dat een dergelijke crisissituatie de situatie voor mensen die al in een kwetsbare positie zitten, nog eens duizendmaal uitvergroot. Ik ben blij met wat er op het einde van dit voorstel van resolutie staat, en dat is: daar moeten we lessen uit trekken voor toekomstige crisissituaties, want het kan niet dat kinderen met een beperking en hun ouders in een situatie komen waarbij ze heel die periode de volle verantwoordelijkheid krijgen toegeworpen en daar minimale steun bij krijgen.

Dat is natuurlijk geen bewust proces, niemand wil dat zo, uiteraard niet, maar als we dat evalueren, is dat wel wat er de voorbije maanden is gebeurd.

Minister, ik denk wel dat een deel van dit voorstel van resolutie zonder voorwerp is. U hebt specifiek met betrekking tot kinderen met een beperking deze week aangekondigd dat het 'nieuwe normaal' vanaf 1 juli 2020 start. Tenzij er terechte bezorgdheden om de veiligheidsrisico's zijn, zullen de multifunctionele centra (MFC's) doorstarten. Het is me minder duidelijk hoe het buitengewoon onderwijs hiermee omgaat. Ik ben daar tijdens vorige plenaire vergaderingen al over tussengekomen. Daar is de situatie voor veel ouders en hun kinderen nog altijd onduidelijk, ook met betrekking tot september 2020. Dat heeft te maken met het busvervoer. Het is complex en ik denk dat deze situatie nog moet worden bekeken. Iedereen moet duidelijkheid en perspectief krijgen om de normale opvang en zorg te geven die voor ieder kind is vereist.

Ik denk dat de zaken die in het voorstel van resolutie staan zeer pertinent en terecht zijn. Dat hebben we de voorbije weken gezien. De verhalen zijn niet te ontkennen. Uit die situaties moeten lessen worden getrokken, maar ik wil het plan dat u hebt voorgelegd, met 1 juli 2020 als absolute startdatum en deadline, een kans geven.

Mijnheer Anaf, ik denk dat u die presentatie ook hebt gezien en er uw mening over hebt gegeven. In de presentatie is aangegeven welke pertinente voorwaarden er zijn en hoe het in de praktijk zal gaan. Indien kinderen niet in een MFC terecht kunnen, zal er vanuit een MFC extra begeleiding bij de mensen thuis komen. Dat is voor mij enorm belangrijk. Een gedeelte van de middelen voor de kinderbeijlslag zou op dat moment in de richting van de ouders gaan. Dat zijn goede voorwaarden, waar we weken voor hebben gepleit. Eerlijk gezegd, geef ik grif toe dat het voor mij ook te laat komt, maar ik wil het doorstartplan wel een

kans geven. Ik heb alle begrip voor de bezorgdheden. Ik stel voor dat we dit met meerderheid en oppositie vanaf 1 juli 2020 samen opvolgen. Ik hoop dat de normale situatie, die voor veel ouders en hun kinderen al moeilijk genoeg is, vanaf dan van start kan gaan.

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Voorzitter, ik hoor in de toespraken van de vorige sprekers een grote mate van voorzichtigheid. We moeten oppassen dat we niet weer in een crisis komen en we moeten de versoepeling stap voor stap op maat van de voorzieningen maken. Ik heb ook gehoord dat we eigenlijk uit de huidige situatie veel lessen voor de toekomst moeten trekken, maar we zitten nog niet in de toekomst. We zitten nog in het heden en de situatie is nu dat we de voorzieningen en de zorginstellingen heel veel autonomie geven met betrekking tot de vraag of bezoek al dan niet mogelijk is. In de praktijk kunnen sommige ouders nog altijd geen bezoek van hun kinderen krijgen. Dit kan nog niet omdat het nog onvoorzichtig is. De rechten van de mensen die in de voorzieningen wonen, kinderen die hun ouders nog niet hebben gezien en ouders die hun kinderen niet kunnen bezoeken, horen we in deze discussie niet. Ik denk dat het voorstel van resolutie van sp.a hieraan wil tegemoetkomen en we zullen dit voorstel van resolutie dan ook steunen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb de indruk dat het voorliggend voorstel van resolutie de kar voor het paard spant. Volgende week starten in dit huis de eigenlijke werkzaamheden van de ad-hoccommissie over de aanpak van de coronacrisis. Die commissie heeft tot doel alles te evalueren, de fouten te detecteren en aan te wijzen en ook op het einde aanbevelingen te formuleren om die fouten te kunnen voorkomen.

Mevrouw Vandecasteele, in de marge kan ik zeggen dat wij ook voor een onderzoekscommissie waren. Wij willen, net als u, ook de verantwoordelijken aanduiden.

In de toelichting bij het voorstel van resolutie lezen we heel wat terechte punten. Het is een opsomming van feitelijkheden die we allemaal hebben kunnen waarnemen, van bezorgdheden die we allemaal in onze uitpuilende mailboxen hebben gezien en van zaken en wijzen van aanpak waarover we onder meer in de verslagen en de adviezen van de Groep van Experts die belast is met de Exitstrategie (GEES) hebben gelezen.

In het voorstel van resolutie zelf staan ook zaken die wij al heel lang vragen. U spreekt over de preventieve teststrategie, flankerende maatregelen, de menselijke waardigheid, zeker en vast, structurele afspraken en handelingskader. Maar onze fractie heeft er toch wel bedenkingen bij dat u die versoepelingen in onze woonzorgcentra en onze instellingen wilt veralgemenen en op één manier wilt doorvoeren. Uit de aard van de feiten is niet elk woonzorgcentrum of elke instelling gelijk. Er kunnen problemen zijn met de bestaffing, er kunnen problemen zijn met de infrastructuur, met de eigenheid van de instelling. Ik ben ervan overtuigd dat al die mensen, al die instellingen ook nu weten dat hun bewoners snakken naar dat menselijk contact met hun familie en met hun naasten.

Wij zullen ons op dit voorstel van resolutie onthouden. Er staan zeker geen fundamenteel verkeerde zaken in, zeker en vast niet. Het heeft een positieve insteek. Maar wij willen wel nog dat de woonzorgcentra en de instellingen de mogelijkheid hebben om dat op een goede manier in te vullen, een manier die tegemoet komt aan zowel de bewoners als hun familieleden.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (sp.a): Ik wil op een aantal collega's reageren. Dank u wel in elk geval voor het grote begrip, vooral voor de motivering achter dit voorstel van resolutie. Ik denk dat we dat wel mogen zeggen.

Mijnheer Parys, het is uiteraard niet onze bedoeling om alle voorzichtigheid te laten varen en te zeggen dat men alle deuren maar wagenwijd mag openen in de voorzieningen. Daar pleiten we niet voor. Uiteraard zijn er heel veel veiligheidsmaatregelen waaraan moet worden voldaan om dit mogelijk te maken. Ik hoop dat niemand dat ter discussie stelt. Alleen is het zo dat op dit moment de voorzieningen wel heel erg de verantwoordelijkheid daarvan moeten nemen. Collega Schryvers heeft dat ook gezegd. De collectiviteiten moeten dat operationaliseren. Die verantwoordelijkheid wordt nu eigenlijk bijna volledig bij de voorzieningen zelf gelegd.

Jullie weten ook heel goed dat een voorziening middelen ontvangt om de theoretisch adequate zorg te bieden, conform de noden en conform de regelgeving. Dat betekent ook dat er geen grote marges zijn om de terechte extra noden die er zijn, effectief te kunnen realiseren. Dan gaat het onder meer over extra beschermingsmateriaal, testcapaciteit, extra personeelsuren of vrijwilligers voor onthaal, begeleiding enzovoort. Waar wij zeker voor pleiten, is om vanuit de Vlaamse Regering tegemoetkomingen te doen en maatregelen te nemen naar al die verschillende voorzieningen en verschillende sectoren om het net mogelijk te maken om aan die veiligheidsmaatregelen te kunnen voldoen. Daar pleiten wij vooral voor. Ik denk dat die verantwoordelijkheid voor een groot stuk door de Vlaamse Regering zou moeten worden opgenomen. Daarom hopen we toch dat we een brede steun krijgen voor dit voorstel van resolutie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm
– 367 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm.

De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, ondanks het feit dat sommigen hier in dit parlement blijkbaar ziende blind zijn, speelt er zich buiten de muren van dit gebouw een ware beeldenstorm af. Het gaat over een geïnstigeerde hetze tegen de westerse culturele wereld en al ons erfgoed, waarbij monumenten worden gevandaliseerd en van overheidswege worden verwijderd of zelfs vernietigd.

In plaats van tegengas te geven tegen deze verontrustende ontwikkeling waarbij ons erfgoed wordt gevisieerd, springen bepaalde politici zelfs op de kar van die

beeldenstorm. Aangezien er elke dag van de voorbije week wel minstens één beeld werd beklad of online werd opgeroepen tot het vernielen ervan, waar al dan niet gevolg aan werd gegeven, kunnen we niet langer wachten om zelf een duidelijk signaal te geven en een oproep te doen aan de lokale besturen en de federale overheid om ons erfgoed te beschermen en vandalen streng te bestraffen. Het heeft geen zin om in de commissie achteraf te bespreken welke beelden nu juist vernield zijn en daar dan weer een zoveelste rondje ...

De voorzitter: U hebt zeer goed de spoedbehandeling toegelicht, moet ik zeggen. Het is heel duidelijk. Ik meen het oprecht.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Dank u wel, voorzitter.

En dan weer een zoveelste rondje zwartepieten in de commissie te spelen. We moeten vandaag handelen om te voorkomen dat ons erfgoed verdwijnt. Ik reken dan ook op uw gezond verstand.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord over de spoedbehandeling.

Jos D'Haese (PVDA): We gaan tegen de spoed stemmen omdat ik denk dat er een spoedoverleg moet gebeuren bij het Vlaams Belang. In artikel 7 gaat het over de cultuurmarxistische aanval op de straatnaamborden.

De voorzitter: Dat is de inhoud, dat is niet de spoed.

Jos D'Haese (PVDA): Nee, dit gaat echt over de spoed, voorzitter. Een van de ondertekenaars, de heer Deckmyn, een zeer gekend poco-deugdbrigadelid in Gent, heeft vorig jaar nog opgeroepen om de Leopold II-laan in Gent te schrappen.

De voorzitter: Dat heeft niets met de spoed te maken.

De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Dat is zeker een boeiend thema, dat volgens ons ook een grondig debat verdient. Ik meen dat ook. Dat is zo. En dat kunnen we moeilijk hier doen. U hoort mij al komen, collega: ik zou voorstellen om dat in de commissie Onroerend Erfgoed ten gronde te behandelen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Slootmans, Sam Van Rooy, Yves Buysse en Chris Janssens over de bescherming van ons culturele erfgoed en onze monumenten tegen een nieuwe beeldenstorm naar de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed verwezen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Klaas Sloomans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn en Chris Janssens tot veroordeling van de censuur in de media en het maximaal vrijwaren van de ideologische diversiteit – 368 (2019-2020) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Chris Janssens bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Klaas Sloomans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn en Chris Janssens tot veroordeling van de censuur in de media en het maximaal vrijwaren van de ideologische diversiteit.

De heer Sloomans heeft het woord.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Ik dank u. Ik denk dat de spoed en de hoogdringendheid voor zich spreken. Het speelt zich namelijk nu af. Nu, op dit moment, worden bekroonde producties zoals *Gone with the Wind*, *Fawlty Towers* of *Little Britain* van het scherm gehaald. Producties die integraal deel uitmaken van onze cultuurgeschiedenis, en ons vaak hebben gevormd tot wie we zijn, worden verbannen onder druk van een klein hysterisch clubje zonder draagvlak.

En ook in eigen land, ik heb het daarnet al vermeld, wordt er onder meer bij de VRT gescreend op eventueel kwetsende passages, en worden bepaalde programma's gecensureerd.

De voorzitter: Oké.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Voorzitter, ik heb vijf minuten als ik mij niet vergis?

De voorzitter: Neen, het gaat hier over de spoed. Ik bepaal hoeveel minuten u hebt.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Dan ben ik verkeerd.

De voorzitter: Iedereen kan zich vergissen, dat is geen probleem. Maar u moet zich gewoon beperken tot de spoed, en ik denk dat uw actuele vraag van daarnet ook heel duidelijk was. Als u nog iets toe te voegen hebt over waarom u dat speciaal vandaag met spoed wilt laten bespreken, dan kan dat. Maar dan gaat het alleen over de spoed, niet over de inhoud.

Klaas Sloomans (Vlaams Belang): Ik denk dat ik dat duidelijk heb gemaakt.

De voorzitter: U was heel duidelijk.

De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik denk niet dat dit voorwerp voor spoedbehandeling is. Het is daarstraks al gebleken dat de Vlaamse Regering niet eens kan bepalen wat de omroep wel of niet kan uitzenden. Maar het is geen spoed. Ik stel voor dat dit wordt verwezen naar de commissie.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen wij nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is niet aangenomen. Derhalve blijft het voorstel van resolutie van Klaas Sloomans, Filip Brusselmans, Johan Deckmyn en Chris Janssens tot veroordeling van de censuur in de media en het maximaal vrijwaren van de ideologische diversiteit naar de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media verwezen.

Het incident is gesloten.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 28 december 2018 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Duitstalige Gemeenschap betreffende de samenwerking tussen inspectiediensten in het kader van de bevoegdheden inzake gezinsbijslagen
– 247 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
123 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
123 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET tot opheffing van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaams Agentschap voor Ondernemersvorming – Syntra Vlaanderen, tot regeling van de taken en bevoegdheden en tot wijziging van de naam Hermesfonds
– 283 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 82.

Stemming nr. 3

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

124 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
120 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
114 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de artikelen 1 tot en met 82 aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
119 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
113 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en uitbreidingsdoelen Nederlands in de eerste graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw
– 287 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 4.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

124 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
84 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 4 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
17 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET tot wijziging van artikel 5 en 22 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen – 327 (2019-2020) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

124 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
101 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van bijzonder decreet.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
100 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van bijzonder decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid in het kader van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht
– 364 (2019-2020) – Nr. 1**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 18.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 18 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
96 leden hebben ja geantwoord;
27 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot het nemen van dringende maatregelen met betrekking tot de noodfondsen voor cultuur, jeugd, sport, media en de lokale besturen, en met betrekking tot de armoedebestrijding naar aanleiding van de COVID-19-pandemie
– 365 (2019-2020) – Nr. 1**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 17.

Stemming nr. 11

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

124 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
87 leden hebben ja geantwoord;
37 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

118 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
83 leden hebben ja geantwoord;
35 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 17 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 12

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
86 leden hebben ja geantwoord;
35 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
82 leden hebben ja geantwoord;
33 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Freya Van den Bossche, Hannes Anaf en Conner Rousseau over het bewaken van de menselijke waardigheid tijdens de coronapandemie en de garantie dat de versoepelingen in het kader van de exitstrategie voor iedereen gelden – 357 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 13

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
31 leden hebben ja geantwoord;
69 leden hebben neen geantwoord;
23 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

MOTIE van Wilfried Vandaele, Peter Van Rompuy en Willem-Frederik Schiltz tot besluit van het op 17 juni 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt – 369 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 14

Ziehier het resultaat:

124 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
69 leden hebben ja geantwoord;
23 leden hebben neen geantwoord;
32 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

Reden voor onthouding?

Mevrouw El Kaouakibi heeft het woord.

Siame El Kaouakibi (Open Vld): Gewoon heel kort, omdat het natuurlijk niet evident is om dit te doen. Ik ben ervan overtuigd dat het overgrote deel van de meerderheid hier het meent met de strijd tegen discriminatie. Dat is heel helder. Wat nu wordt aangekondigd, is voor de ene een minimum, voor de andere een maximum. Ik denk dat dit enorme stappen vooruit zijn. Er is het regeerakkoord. Het feit dat er wordt afgeweken, wordt door iedereen erkend. U zult dat erkennen en toejuichen, maar ik heb, denk ik, mijn redenering reeds gemaakt. Voor mij persoonlijk is het onvoldoende. Ik geloof echt dat we beter kunnen en dat het gewoonweg moeilijk is om compromissen te sluiten over principes, zeker in die strijd tegen onrecht en ongelijkheid. Ik wil in eerste instantie vooral eerlijk zijn tegenover mezelf, mijn fractie en de mensen hierbuiten. Vooral door de gebeurtenissen en uitspraken van de afgelopen weken denk ik dat het draagvlak in deze strijd, dat we nodig hebben, nog niet daar is. Ik hoop oprecht dat we dat draagvlak de komende maanden – want dat zal tijd nodig hebben –, weer kunnen creëren. Nogmaals, het is niet evident om dit te doen, voornamelijk wat mijn fractie betreft, waarvoor dit een minimum is en vele stappen vooruit tegenover wat we hadden.

MOTIE van Filip Dewinter en Chris Janssens tot besluit van het op 17 juni 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt – 370 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Stemming nr. 15

Ziehier het resultaat:

123 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
23 leden hebben ja geantwoord;
100 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Maxim Veys, An Moerenhout, Jos D'Haese, Hannelore Goeman, Imade Annouri en Tom De Meester tot besluit van het op 17 juni 2020 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over het standpunt van de Vlaamse Regering inzake de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt en huurmarkt
– 371 (2019-2020) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (sp.a): Voorzitter, na een lang debat is het ons nog altijd niet volledig duidelijk: er werd ons gevraagd om de regering te vertrouwen, maar wij willen toch graag meer zekerheid. Wij zouden graag hebben dat alle volksvertegenwoordigers zich hierover kunnen uitspreken, vandaar deze motie.

De voorzitter: Begin van de stemming.

Stemming nr. 16

Ziehier het resultaat:

122 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
32 leden hebben ja geantwoord;
90 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 24 juni 2020 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 21.04 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den

Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom

Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Allesia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loor, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Allessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van

Cauter, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Jos D'Haese, Kurt De Loo, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.9:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van

Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.10:

JA-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Els Ampe, Hannes Anaf, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De

Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Jeremie Vaneekhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Els Ampe, Hannes Anaf, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Filip Dewinter, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf

Pelckmans, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.13:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

Stemming nr.14:

JA-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceysens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah

Smeyers, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Sihame El Kaouakibi, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

Stemming nr.15:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loo, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Sihame El Kaouakibi, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Mercedes

Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

Stemming nr.16:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Kim De Witte, Sihame El Kaouakibi, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyssens, Alleesia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Jos Lantmeeters, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Sarah Smeyers, Nadia Sminate, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Carina Van Cauter, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Paul Van Miert, Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Brecht Warnez, Suzy Wouters